

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szubotica, 1927. VASARNAP, április 24.

111. szám

Telefon: Kladohivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—58
Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg. 5. szám (Minerva-palota)
Kladohivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 5. (Minerva-palota)

A politika husvétja

Ünnepi hangulat békét sugalló csöndie borul a közéletre. Pravoszláv husvét van, a fegyverzaj elnémul és a szeretet szelleme kiragadja a lelkeket a gyűlölködés gőzköréből. Főlragyog a kinhalált halt és harmadnapra feltámadott Istenember emléke és kivirágzik tőle a fáradt gondolat, mint száraz ág a napsugár csókjától.

A feltámadás örökké élő költészetének sugárzásában megújul a hit és a sivatag tikkadt vándorának szeme előtt megcsillannak a jövő oázisának minden szenvedést bearányozó szépségei. Munka verejtékével, megpróbáltatásoktól sajtolt könnyekkel, harc közben kiomló vérrrel öntözött talajban teremnek meg a nagy eredmények, amelyek milliók sorsát átforgalmazzák. Husvét a nagypénteki borzalmakat vállaló elszántság jutalma. Célok bukása, akaratok összeomlása, becsület meghurcoltatása, igazság keresztrefeszítése: a Kálvária stációi, amelyeken át kell haladnunk, hogy a diadalmas husvétot kiérdemelhessük. Gond, nyomorúság, csalódás és üldözöttség a haladás motorjának kifogyhatatlan energiaforrása. Az eszme, amely a világot előbbre viszi, csak a nagyhét súlyos és tragikus uróbái után bontakozhat ki hódító ereje teljesében.

Mondhatatlan gyötrelmek árán érkeztek el a szerbek, horvátok és szlovének a délszláv nemzeti eszme feltámadásához. De az életben nincs megállás és a megvalósult ideál újabb ideálok szülőanyja lesz. A Gecsemánból a Golgothán át a feltámadáshoz vezető út folytonos megismétlődéséből tevődik össze a fejlődés. Nemcsak a feltámadás ünnepe tér vissza évenként, hanem maga a feltámadás is egy-egy elsenyvedt törekvés kilombosodásában, egy-egy letiport célkitűzés újjászülésében. Számptalan nehézség leküzdése után így jött létre az ország alkotmánya, így szilárdult meg a szerb-horvát megegyezéssel a nemzeti egység és a költségvetés megszavazásával így vált lehetővé a normális pénzügyi kormányzás. Az alkotmány rendelkezéseinek gyakorlati keresztülvitele azonban még mindig csak hiányosan történt meg, a nemzeti egység még mindig nem alakult át a produktív parlamenti munka politikai egységévé és a költségvetésben felállított kereteket a végsőkig leromlott közgazdasági élet tölti ki. A parlamentet téltelenségre kárhóztatta a pártok viszálya és a kormányok apró kompromisszumok mankóin botorkáltak a legközelebbi válságig, mialatt életbevágóan fontos törvényjavaslatok a törvényhozó bizottság fiókjában rekedtek.

A feltámadás legendájából táplálkozó husvét áhitat, amely a pártcsaták hullámain néhány napra lecsendesíti, meg fogja-e ihletni a politikusok elméjét és fel fogja-e szabadítani államférfiúi lelkiismeretüket a pártszenvédély rabságából? Olyan régóta éli már a nép az elviselhetetlen adóterhek, nyomasztó közigazgatási anomáliák és gazdasági bajok nagypénteklét, itt volna már az ideje, hogy felvirradjon a szanalás nagy-szombatja. A politikusok minden le-

leménye eddig csak meghosszabbította a nagyhetet, ami a parlament munkátlanlansága miatt a népre nehezedik. Valahány koalíció a kulisszák mögött összeszőződött, mind felbomlott, mihelyt a kitízött munka-program leszámítására került a sor. Ezért nem teszi magáévá a közvélemény egyes pártoknak azt a fel-fogását, hogy a parlament elnapolása, amiáltal az új kormány kivonta

magát a torzalkodások bénító hatása alól, a parlamentárizmus sérelme. Az országnak egészen mindegy akár kimondott szünet, akár a pártok időpocsékoló összecsapásai miatt nem dolgozik, de nagy reményeket fűz azokhoz a jelenségekhez, amelyek arra engednek következtetni, hogy új és termékeny politikai korszak küszöbén állunk. Hányszor csatlakoztunk már ebben a várakozá-

sunkban, hányszor bizonyult délibábnak a biztató kép a látóhatár szélén. De a hit, amelyből husvét ünnepe fakad, kitör a csalódás sziklasírjából, a feltámadás varázsa optimizmusra hangol és a pozitív parlamentáris munka feltámadását hirdeti mindazoknak, akikben az eddigi tapasztalatok kételyeket támasztottak. A politika nagyhetét is husvétnak kell követnie.

Járvány és éhínség pusztít az amerikai árviz áldozatai között

Hetvenötezer ember vált hajléktalanná az árvizkatasztrófa következtében

Newyorkból jelentik: A Mississippi áradása még tovább tart és az árviz rengeteg területet öntött el.

Nagy veszedelemben forog New-Orleans városa, amelyet katonaság és sokezer polgár igyekszik védőgátakkal megmenteni az árvizkatasztrófától.

Eddig harmincyolc halottat találtak az árterületen és hetven-

ötezer ember vált hajléktalanná, akiknek számára sátozókat építettek.

A mentési munkálatok nagyon nehezen haladnak, mert nincsen annyi csónak, amennyivel el lehetne szállítani az embereket a veszélyeztetett és elöntött területekről.

A lakosság sok helyen éhínséggel küzd és repülőgépeken száll-

ítják nekik az eleséget, a hajléktalanok között pedig járványos betegségek pusztítanak.

Coolidge elnök felhívást tett közzé, amely szerint ötmillió dollárra van sürgősen szükség az árvizkárosultak segélyezésére és a kormány tagjai bizottságot alakítottak, amely a vörös kereszt egyesülettel együtt szervezi a mentőakciót.

A miniszterelnöknek nem sürgős az üres tárcák betöltése

Srskics szerint választások esetére Makszimovics lesz a belügyminiszter — Spaho ezt a kombinációt lehetetlenségnek mondja

A kormányt kölcsönajánlatokkal árasztják el

Beogradból jelentik: A pravoszláv nagyszombat politikailag csaknem eseménytelenül telt el. A kormány Beogradban levő tagjai reszort-ügyeikkel voltak elfoglalva és Vukicsević Velja miniszterelnök-belügyminiszter is egész délelőtt a belügyminisztériumban tartózkodott, csak délelőtt jelent meg a miniszterelnökségen, ahonnan félegykor az udvarhoz ment. Egy óra hosszat időzött a miniszterelnök az udvarnál és amikor onnan távozott, a rávárakozó újságíróknak kijelentette, hogy csak az udvari miniszternél tett látogatást. Csodálkozásának adott kifejezést a miniszterelnök afelől, hogy az újságírók most is eseményeket várnak, holott — mint mondotta — a helyzet stabilnak tekinthető, tehát különösebb események nem várhatók.

— Mi lesz a kormány kiegészítésével? — kérdezték az újságírók.

— Nekem ez a kérdés nem sürgős — válaszolt a miniszterelnök — ebben az irányban se várjanak egyelőre semmit.

Srskics igazságügyminiszter szerint Makszimovics újra belügyminiszter lesz

Dubrovnikból jelentik: A Dubrovnikban tartózkodó Srskics Milán igazságügyminiszter hosszasan nyilatkozott a kormány helyzetéről.

A nyilatkozatban Srskics hangsúlyozta, hogy teljesen biztosra vehető, hogy Makszimovics Bózsó volt belügyminiszter ismét belép a kormányba és választás esetén a belügyi tárcát kapja vissza. Hasonlóképpen tagja lesz a kormánynak Uzunovics volt miniszterelnök is, akire egy gazdasági tárcát bízna.

Srskics ezután határozottan megcáfolta azt a hírt, hogy a demokraták követelésére a boszniai közigazgatásban jelentős változások állnak be.

Spaho nyilatkozata a demokrata egyesülés követeléseiről

Szarajevóból jelentik: Spaho Mehmed dr. kereskedelmi miniszter szombaton Sarajevóba érkezett és nyilatkozott az újságíróknak a belpolitikai helyzetről.

— Ha szükség lesz — mondotta — föltétlen sor kerül a kormánykoalíció kibővítésére, egyelőre azonban pozitív tárgyalások nem folynak. A demokrata egyesülés államtitkárságot követel a belügyminisztériumban és az agrárreformügyi minisztériumban, ezenkívül különösen a boszniai közigazgatásban néhány vezető állást kíván új emberekkel betölteni.

— Milyen jellege van a kormány-

nak: választási, vagy munkakormány? — kérdezték az újságírók.

— Egyelőre munkakormány — felelte Spaho.

— Igaz, hogy Makszimovics belép a kormányba?

— Erről szó sem lehet.

Spaho ezután kijelentette, hogy a demokrata egyesülés klubjában teljes az egység és senki sem helyteleníti, hogy beléptek a kormányba.

Újabb amerikai kölcsönajánlatot kapott a kormány

Gazdasági körökben olyan hírek terjedtek el, hogy a kormány ismét nagyobb kölcsönajánlatot kapott egy amerikai pénzcsoporttól. A kölcsön összege huszmillió dollár volna és elsősorban vasutépítési célokra szolgálna. Néhány gazdaságilag és stratégiailag fontos vasutvonatot építenének az albán határvonallal párhuzamosan a novipazari szandzsák és Bitolj között.

Nagy figyelemmel kísérik gazdasági körökben Kumanudi erdő- és bányaiügyi miniszter, beogradi polgármester susaki utját is, mert hír szerint ott egy amerikai pénzcsoport kiküldöttjeivel kell találkoznia egy négymillió dolláros rövidlejáratú kölcsön ügyében, amelyre a hitelezők nem kérik az állam garanciáját.

KÖNYVEK

Milecker Félix vrsaci muzeumigazgató új könyve. Vrsacról jelentik: Milecker Félix vrsaci muzeumigazgató, a kiváló történész és régiségkutató, kinek neve tudományos körökben egész Európában ismert. »A németek története a Bánáiban« cím alatt könyvet írt, ami most jelent meg a bánáti könyv piacon. Az ismert tudós új könyve egyike az utóbbi években megjelent legértékesebb történelmi munkáknak, melyben alapos ismerettel és széleskörű szaktudással tárgyalja a bánáti németek történetét. Igen sok, eddig ismeretlen történelmi adatot tartalmaz ez a munka, melyben szerzője kimutatja, hogy az első németek az Árpád-házi királyok uralkodásának utolsó éveiben, 1300 előtt jöttek a Bánáiba és alapították meg az első német községeket. Ezek a telepések abban az időben tíz községet alapítottak, melyeknek neve ma is német eredetű, ilyenek például Német, Temesvár mellett és Szászka, Oravica mellett. A török uralom alatt ezek a német telepítvények és a német lakosság teljesen megsemmisült. Milecker Félix új könyvének történelmi szempontból nagy fontossága van és a bánáti németek történetét egészen új megvilágításba helyezi. (F. Gy.)

A Nyugat husvétii száma rendkívül terjedelemben megjelent. A kettészakadt magyar irodalom problémájáról ezuttal Schöpflin Aladár fejti ki véleményét és cikkében főként azt a rendszeres üdözést teszi szóvá, amely a Nyugat íróit a hivatalos irodalom részéről érte. A husvétii szám másik nagy érdekessége közleménye: Szemelvények Baumgarten Ferenc kritikai munkáiból. Aból az alkalomból, hogy Baumgarten Ferenc tízmilliárdos alapítványt tett, a Nyugat szükségesnek látta, hogy a végrendelező intencióit kritikai nézetain és állásfoglalásán keresztül a magyar írói világ elé tárja. A szemelvényeket Török Sophie fordításában közli a Nyugat. Ignotus a műfordításról ír tanulmányt. M. Pogány Béla pedig Révész Béláról ad írói portrét. Az új számban három nagy novellát találunk Bartu Lajos, Moly Tamás és Szini Gyula tollából. Kassák Lajos önéletrajzának új fejezetei, Babits Mihály, Bányai Kornél, Gelérti Oszkár, Marschalkó Lia, Telekes Béla, Térey Sándor és Vozdary Dezső versel teszik még az ünnepi szám szép-irodalmi tartalmát. A kritikai rovatokba Kosztolányi Dezső, Kürti Pál, Schöpflin Aladár, Hevesy Iván, Lányi Viktor, Ra-

binovszky Márius, Ignotus Pál és Péterfi István irtak. Negyedévi előfizetési díj száz dinár. Főblzmányos: »Literaria« Szubotica. Kapható minden könyvkereskedésben.

Le Bon Gustave: Új idők pszichológiája. Fordította és bevezette: dr. Strém Géza. Világkönyvtár 48. kötet. 416 lap. Révai kiadás. Ára füzve 60 dinár, kötve 75 dinár. — **Le Bon Franciaország legkiválóbb élő szociológusa e könyvében pszichológiai szempontból tárgyalja azokat a problémákat, melyek a »nagy konfliktus«-ból fakadtak. Látni fogjuk belőle, hogy a legtöbb politikai, katonai, gazdasági vagy társadalmi kérdés a pszichológia birodalmába tartozik.**

Ez azért van, mivel a népek életének indító rugói, élettani szükségleteken kívül még azok a fogalmak, amelyeket az egyes dolgokról maguknak alkotnak. E fogalmakat azonban érzelmek és szenvedélyek szülik, amelyek emberiségnek mindig nagy mozgatói voltak, története eredetétől kezdve. A mai és jövő társadalmak élet- és halálproblémáját, a mindig gyilkosabb háboru kiküszöbölésének lehetőségét veszi vizsgálat alá, finom szemmel, a tudomány gyakorlati bonckésével, a világháboru tanulságain keresztül. Csupa meglátás, józan reveláció, igazságok, melyeket mindenkinek ismerni és velük számolni kell a jövő helyes mérlegelése érdekében. Minden, az emberiség sorsa felett gondolkodóknak nélkülözhetetlen breviáriuma e könyv!

Az igazi szépség titka

Ha az emberi szépségről beszélünk, legelső sorban az arc szépségére gondolunk és pedig teljes joggal, mert bármilyen szép is maga a test, idomi bármilyen tökéletesek, a mozdulatok bármilyen kecsesek és harmonikusak, érzéseinkre nem gyakorol mélyebb benyomást, ha csak az arcnak a szépsége nem kelt fel bennünk egy bizonyos jóleső illúziót és rá nem nyomja az egésze a szépség bélyegét. Az emberi arcnak meghatározhatatlan, fenséges szépségében valami észbontó varázs van, ami már örök idők óta fennálló igazság és épen ezért az arc szépségének az ápolása a legrégebb időktől fogva mind a mai napig egy bizonyos kultusz magaslatára emelkedett.

Amde már Don Quijotte is azt mondta a hűséges Sanchojának: — Jegyezd meg Sancho, hogy kétféle szépség van a világon, a testnek és a léleknek a szépsége és így természetesen kétféle rutság is van, a testé és a léleké.

A testi és lelki szépség közötti különbséget legszebben Schiller, a költő-filozófus határozta meg, aki szerint kétféle szépség van, az *alak szépsége*, a mely testi szépség és a *mozdulat*ok bájosága és szépsége, amely a *lelki szépség* jele.

Az alak szépségét, a tagok arányosságát, azoknak lágy körvonalait, a bárosnyos, puha bőrt, az arányos, ép növést, a kellemes hangot az ember egyedül a természetnek és részben a szerencsés véletlennek köszönheti. A természetnek, amennyiben ilyenek alkotta és a szerencsének, amely a természet e remek alkotását minden káros befolyástól megóvja.

A lelki szépség nem a természet adománya, azt önmaga szerzi meg az ember, mindenható ereje nemcsak hogy túlszárnyalja a testi szépséget, hanem annak alkotó és teremtő varázsa meg-nemesítheti és széppé teheti a testi rutságot is, a szépség illúzióját keltve fel bennünk. A lelki szépség az ember minden mozdulatát szelidde, bájosá, vidámmá változtatja és amíg a szemekből mély érzés, csillogó derű sugárzik, addig az arcon, az ajkak körül a szívságagnak, a lelki fenkölségnek öntudatlan nemes kifejezése ül, amelyet sem szüntetni, sem mesterségesen előidézni nem lehet. Az arc természetes, öntudatlan vidám kifejezésében semmi feszültség, semmi kényszeredtség nem látható, míg a hang maga szelidde, dallamosság, zengzetessé válik, amelynek melege megindítja a szívet és a lélek mélyére hat.

A külső testi szépség tetszést, csodálatot, bámulatot kelthet, de elragadtatást csak a báj, a kellem vált ki. A szépségnek lehetnek csodálói, rajongói, de imádói csak a bájnak, a kellemnek vannak. A Teremtő nagysága előtt meghódolunk, de igazán szeretni csak az embert tudjuk. Aki csak egyszer is megfigyeli az embereket a mindennapi élet forgatagában, látni fogja, hogy a legkisebb izgalom, a lelkükben végbemenő legesemény is mennyire megváltoztatja arckifejezésüket, hogy egy gondolat, amely még talán nem is ébredt bennük teljesen öntudatra, arcvonásaikon tisztán fellelhető és hogy így kétségen kívülé válik a szo-

ros összefüggés, amely a test és lélek között feloldhatlan szoros kapocsként fennáll.

Tény az, hogy bármily természetű inger, ha hosszabb ideig hat ráunk, az arcunkon maradó nyomot hagy vissza. Sokszor megfigyelhetjük, hogyha valaki kora reggel nagyon bosszankodik, akkor a harag redői még délután is láthatók lesznek a homlokán, aminthogy a nagy öröm indulatának nyomaina még órák múlva is láthatók lesznek az arc derült, vidám kifejezésén. Ha bizonyos élénk benyomások, vagy lelki izgalmak gyakran ismétlődnek, vagy állandósulnak, akkor az arckifejezésünkben azoknak nyomaina meg is maradhatnak. Ha lelkünkben a szeretet, a gyöngédség érzése állandóan otthon él, úgy az érzések, melyek arcunkon öntudatlanul visszatükröződnek, ép úgy tartósan széppé teszik az arcot, mint ahogy az irigység és gyűlölködés kifejezése annak állandóan: kifejezést kölcsönöz.

Nem kellene messze kutatnunk azok után a lelki motívumok után, amelyek a nők legtöbbjét — ha választás előtt állanak — arra az utra terelik, hogy ne lelki, hanem inkább a testi szépségüket ápolják és annak tökéletesítésén fáradozzanak. Nemcsak a mai, talán némileg lazább erkölcsi felfogású világunkban van ez így. — Így volt ez mindig. A felületlen gondolkodás, a léha érzékiség, ami a legtöbb férfit uralja, rendszerint nem keres mélyebb értékeket a nőben, hanem megelégszik a tisztavirágéletű csillogó külsővel, hogy arra azután egy kis idő múlva közönnel tekintsenek. Hogy mennyire téves uton haladnak és hogy milyen tökéletlen a nőknek ez a csupán külsőségre és külső hatásokra igyekvő törekvése, kiderül abból a mindennapi tapasztalatból, hogy a szép arc csupán akkor válik igazán és tartósan széppé, hatása egyedül akkor lesz hosszúéletű, ha azt a benső lelki szépség patinája vonja be.

Vannak arcok, amelyek kezdetben alig tűnnek fel, nem tesznek ráunk semmi különösebb benyomást, de amint valami lelkesült kifejezés ül ki rájuk, amint meleg, benső lelki világuk azt felderíti, valósággal ragyogó szépségüvé válnak és olyan derűt, fényt, olyan bensőséges meleget árasztanak maguk körül, amely a legtöbbször visszatükröződik minden jelenlévő arculatán. És ez a valódi szépség. Ha ezt a szépséget összehasonlítjuk azokkal a baba arccal, amelyek az első pillanatban feltűnnek ugyan és talán efemer életü vágyakat is keltenek bennünk, de a külső hatás gyors elmúltával csakhamar unalmasakká válnak és kifejezéstelen szépségük láttára alig tudjuk áúsításunkat visszafordítani, úgy csakhamar tudatára keljünk annak, hogy hol és miben kell keresnünk tulajdonképen az igazi szépség titkát?

A felületlen lelkületű, de szép arcú nőknél gyakran elegendő egyetlenegy ruti vonás, amelyet pedig náluk olyan gyakran találunk, hogy a különben szép arcot elcsufítsa és ellenszenvenessé tegye és ez a gög. Bámulatos, hogy milyen gyakran párosul a gög a léha, üres szépséggel és hogy milyen világosan olvasható ez le az arcukról, pedig ha tudnák, hogy mily kevéssé áll jól ez még a legszebb női arcnak is, amelyen a gög

helyett a szelidség és lelki nemességnek kellene visszatükröződni! Egy másik, rendszeren hű kísézője a női szépségnek, a hűség, a mindenáron tetszeni vágyás törekvése, amidőn kivetkőzve még az esetleg velükszületett természetességből is, mindenkivel szemben kedvesnek, bájosnak akar a nő látszani. A szem és az arcijáték ezerféle változatait veszük igénybe, hogy ezt a céljukat elérjék. Ki ne ismerné például azt a szelid, mély-ségesen ábrándos tekintetet, amely igaz, mély, bensőséges érzést akarna kifejezni, de a valóságban a nagy, nyílt tekinteten belül nem lehet mást kiolvasni, mint a szív és lélek végtelen nagy ürességét. Vagy azokat a szende, szemérmesen lesütött szemeket, amelyek szépséget, szerény odaadást akarnának kifejezni, de aminek a bájos, ártatlan kis szendeknél rendszeren még csak a nyoma sincs meg! És ne feledkezzünk meg arról az arcon örökké látható bájos mosolyról sem, amely nem annyira odaadó barátságot és szívjóságot akar kifejezni, mint aminek inkább az a célja, hogy a piros koralljakak mögüli elővillanó szép, szabályos fehér fogakat mutassa mindenkinek! A pirosítótól, a pudertől és más szépítő szerektől eltekintve a hölgyeknél ezek az a természetes harci módok, amelyekkel hódító körutjukra indulnak.

Az emberek általában néve szebbek, mint aminek a valóságban látjuk őket, mert hiszen minden arcnak megvan a különleges szépség-típusa, vagy legalább is közeledek valamely szépség-típus felé. Született rut csak kevés van, abszolút csufok csak a torzszülöttek. Már az a körülmény, hogy a kis gyermekarcok az esetek legtöbbszörében végtelenül bájosak, mutatja, hogy az ember a természet öléből nem mint valami csuf alkotás jön létre és ki tudja, nem-e alakulna ki valami újabb szépség-típus abban az esetben, ha az arcnak ezt a gyermekies szépséget minél hosszabb időn át meg lehetne tartani.

A természet csodás játéka folytán nem ritkán látunk nőknél ilyen gyermeki-sen szép arcot, amelyre rendszeren az az észrevételünk, hogy milyen csodaszép bájos babaarc! Hogy ez a bájos gyermekies arc a serdülő, avagy a felnőtt korban is minél hosszabb időn át megmaradhasson, szükséges volna arra, hogy a gyermek- és serdülő-kor a nevelés és életmód által minél hosszabb időre kitolható lenne, amire fájdalom, a mai életfelfogás és életviszonyok mellett nem lehet gondolni.

Az öröm kifejezése az arcon egyike a legszebb kozmetikumoknak. Az öröm kifejezésénél a tekintet sugárzóvá, ragyogóvá lesz, a szemöldök gyengén fel-emelkedik, a homlok sima, redőtlen, az arc gömbölyűbb, élénkebb színű lesz, a száj kissé nyitott, az ajkak kissé duzzadtabbak, élénkebben pirosabbak, az egész arc fiatalabbnak, szebbnek tünik fel és azok a vonalak is, amelyek barátságatlan arckifejezés mellett szinte rutak, — eltűnnek.

Mindezekből láthatjuk, hogy az igazi szépség legfőbb titka nem azoknak a szépítő szerekeknek a használatában áll, amelyek a legtöbb esetben letörölnek az arcról minden természetességet, minden bájit hanem a kedély vidámsága, a szív nemessége, a lélek jósága és szelidsége azok a kozmetikumok, amelyek kellemessé, széppé, vonzóvá teszik a női arcot és amelyeknek lebillencelő hatása el nem muló, nincs korhoz kötve és amelyeknek varázsa olyan mélyen hat a szemlélő lelkére, hogy abban el nem muló, kitörölhetetlen nyomokat hagy hátra.

Dr. Vécsel Jenő.

REUMA

KÖSZÖNŐLEVÉL

Dr. I. Rahlejev urnak Beograd

Kosovska 43.

Raumám emberfeletti, szinte elviselhetetlen fájdalmakkal járt. Használtam mindenféle orvosságot, majdnem teljesen eredmény nélkül, míg végül legnagyobb boldogságomra és szerencsémre használni kezdtem az Ön RADIO BALSAMIKA gyógyszerét. Az első bedörzsölés után fájdalmam mintha orsóbdérek volna, de két óra után a fájdalom majdnem teljesen megszűnt. Négy nap használtam utána már lemegettem az üzletembe és azóta majdnem teljesen jól érzem magam és végzem munkámat. Örökké hálás vagyok Önnek és az orvosságot mindenkinek ajánlani fogom. Már több reumas i mörösömnek és barátainak adtam az Ön gyógyszeréből és a RADIO BALSAMIKA-t mindenki dicséri, mert megs. abadította a fájdá maitól. Ily módon én is sok barátot és tisztelt szereztem magamnak, akik mind együtt és külön áldják az Önévét mint a szenvedő emberiség legnagyobb jótevőjét. Kérem, hogy sziveskedjék nekem még 10 üveggel küldeni.

Vrnjaka-Banja, 1925. november 3.

Milutin Prokić kereskedő

A RADIO BALSAMIKA gyógyszert, készíti, forgalomba hozza és utánvétellel szétküldi Dr. I. Rahlejev Racio Balsamika laboratorium Beograd, Kosovska 43.

2017/11

A mértéktelen elhízás

amely sok szenvedést és kellemetlenséget okoz t nekem, teljesen megszűnt a rendkívül biztosan működő

„VILFAN-PILULÁK” és „VILFAN-TEA”

használatával, mely szerek valóban felül-mulhatatlanok és árialmatlanok. Ezért is nyilvános köszönetemet fejezem ki Vilfan gyógyszerész laboratóriumának, Zagreb, Ilica 204. O. Velss, Osijek

Fiala és Viola

avagy

a modern táncok a szent hermandad előtt

Bemutatom Fiala urat. Főtisztelendő Pater Fiala szép szál férfi, fekete reverendában, tüzes fekete szemekkel, a tiszta fehér erkölcsök védője tehát üldözöje mindennek ami erkölstelenség, hivatalból-e, vagy magánszorgalomból, nem tudom, de mindenesetre jelen van a modern táncok tüzzpróbáján, amelyet a bécsi táncmesterek mutatnak be válaszképpen püspökeink pásztorleveleire, akik is erkölstelenségnek bélyegezték vala az összes modern táncokat és hivataltól, amelynek shimmy, vagy charleston a neve. A püspöki palotákban kelt nagybecsű pásztorlevelek egybehangzóan az erkölcsök romlását látják abban, ha különböző nemekhez tartozó jó keresztények egymás derekát átkulesolva a buja néger zenére elfröjög a vademberek táncait. Csodálkozol, óh felebarátom, hogy főpásztoraink mely utakon és hogyan jutottak arra a meggyőződésre, hogy korunk új táncai az erkölstelenségek angja, amikor feltehető, hogy a magas egyházi méltóságok messze elkerültek ama profán helyeket ahol is alkalom adódik, hogy az ősi ösztön kibukkanjon az emberből és a muzsika ritmusára egymást rángassa nő és férfi? Ki jelentette fel az ördögöt Rómának, hogy ime mely új kísértések, mely alattomos csapdák kerültek ki a műhelyből, mert hisz régi igazság, hogy az ember nincs fábul és ti pogány istenek, ti tudjátok csak, hogy hány ballépés vagy botlás történhetik egy black böttem táncnál! Mégis a bécsi táncmestereknek az a véleményük, hogy senkit nem lehet kihallgatás nélkül elítélni. Még a tangót sem. A modern táncok ellen kiadott pásztorlevelek a táncmesterek kenyerébe vágnak és éhen halni a táncmesterek nem szeretnek. Az ótestamentumban Sodoma és Gomorha a föld színéről fejelemli uton történt elpusztítását, hosszabb vizsgálat és alkut előzte meg és csak akkor zuhogott alá a tüzeső, amikor bebizonyosodott, hogy a két városban nincs öt igaz ember. Másként áll a dolog a modern táncnál, ahol a püspökök, anélkül hogy színét látták volna a vádlottak padjára ültetett táncoknak, egyszerűen hatalmi szóval kimondták, hogy a modern táncok erkölstelének.

— Pardon! — mondták udvariasan a derék osztrák táncmesterek — talán még se tessék így látatlanba ítélni, mi hajlandók vagyunk bemutatni a modern táncokat a magas egyházi hatóságoknak és méltóságos nyilatkozni, hogy hol van itt erkölstelenség? A táncmesterek illő tisztelettel meghívták a táncbemutatóra Bécs érsekeit és meghívták küldöttségileg Seipel bírói kancellárt, aki egyben prelátus és szíven viseli úgy az adófizető táncmesterek, mint a jóerkölcsök ügyét. Seipel kancellár megígérte, hogy a táncmesterek hóra alá nyúl, ellenben a modern táncok bemutatására nem megy el, miután elhárította magától a modern táncokról való ítékezés kompetenciáját. Nem jött el az érsek sem és nem jött el a polgármester sem. Ellenben eljött Pater Fiala és dr. Frankfurter, az utóbbi a bécsi főrabbinátus képviselőjében és eljöttek a rendőrség, tartományi kormány, az opera torna és ifjúsági egyesületek, valamint a leányegyesületek kiküldöttei. A szent hermandad együtt van, Fiala főtisztelendő elnököl az asztalnál, amelyhez utólag letelepszik a kéményseprő ipartestület elnöke és a leányegyesület elnöke. Örök rejtély, hogy a kéményseprő ipar, hogy függ össze a modern táncokkal? Talán az erkölstelenség és a korom képletes rokonsága miatt volt okvetlenül szükséges, hogy a kéményseprők képviselői ne hiányozzanak a szent inkvizícióból.

...Most pedig bemutatam Viola urat. Viola Adolf tánc- és illemtanár, a bécsi táncmesterek szövetségének egyik vezetőtárgya, akit a kartársak azzal bíztak meg, hogy védőbeszédet tartson az

indexre helyezett táncok mellett. Mielőtt a táncoló párok felálltak volna, szó-lásra emelkedik Viola és kifejtette, hogy a modern táncok abban a felfogásban, ahogy a bécsi iskola tanítja, nem erkölstelének. Valaha a waltzer ellen is, amely ma polgárjogot nyert, ugyanilyen kifogások emelkedtek és kinek jutna eszébe most, hogy a waltzer szám-üzze a bálakból? Pedig a waltzer is lehet erkölstelennül táncolni. Sőt a waltzer inkább lehet megrovási kalandban részesíteni, mint a moderneket, amelyek annyira lekötik a táncosok figyelmét, nemcsak a lábukat, de a fejét is foglalkoztatják, úgyhogy a tánc az összes energiákat lekötöti. Minden táncot lehet zabolátlanul és vadul táncolni és ott, ahol a párok a zenétől hódulva keringenek, az ördög nem igen alszik, azonban — tette hozzá Fialának adresseszáva Viola Adolf és hangja ünnepélyesen csengett: — mi bécsi táncmesterek hivatásunk magaslátán és átérezve azt a fontos szerepet, hogy az ifjúság nevelésében részt veszünk, mindég arra fogunk vigyázni hogy a tánc kínóvőseit lenyegessük. És most kezdődjék meg a tánc!

Fiala ur kihuzta magát, Frankfurter főtisztelendő ur megsimogatta a szakállát, a zongora egy shimmyt játszott és a párok kiálltak a terem közepére. Hét pár perdült táncra. A hölgyek szendék voltak, polgári egyszerűséggel, ha

akartak volna, akkor sem tudtak volna démonilag hatni. Nem, a világért sem volt erotikus melléklöngője annak, ahogy álmosan és kényszeredetten, körbe libegtek. Az urakat is meg tudtam érteni, hogy a jelen beosztásukban nem igyekeztek szorosabban magukhoz ölelni táncosnőiket. Salome hétfátyol táncia bizonyára másként hatott Heródesre, mint e hét pár táncia Fiala urra és a szent hermandád többi tagjaira. Igaz, hogy akkor fejtételről volt szó, most pedig ellenkezőleg kegyelemről. Egy 81 éves férfi is volt a táncoló közt, akivel a táncmesterek azt akarták bizonyítani, hogy a modern tánc fiatalit, de nem züllesztí a jó erkölcsöket. Sorra eltáncolták a tangót, charlestont és blackböttemot, bécsi erényes átdolgozásban, úgy hogy nem ütöztem soha meg rajta, ha Fiala és a többi zsűrítárg is kirugja maga alól a széket és beáll a bárba táncolni.

Miután a violák megtették a kötelese-güket, most arra vártam, hogy Fiala ur nyilatkozn fog vajjon a látottak alapján javasolni fogja a püspök uraknak, hogy a pásztor leveleiket korrigálják ki és adják meg az abszolutiót a bűnöseknek, akik a modern táncokat táncolni nem riadnak vissza. Fiala ur azonban nem nyilatkozott. És most a legnagyobb kétségben vagyok, mi lesz, ha a pásztorlevelek helyreigazítása el-marad? Azt hiszem, hogy a javíthatatlan emberek, gyermekei ennek az erkölstelenségnek, amely a néger táncokban tobzódik, tovább fogják járni a charlestont Sodomában, Gomorrhában, Bécsben és Szubotícán a rogyásig.

Eos.

SZINHÁZI KISTÜKÖR

A házassági háromszög új változata
Színházi válság mindenfelé

Lucia d' Ambra és Donaudy háromfelvonásos játéka a férjéről, feleségről és szeretetről szól, de a köztük lévő kapcsolatot új változattal tárja elénk.

Varenna, az ügyvéd megsejtette, hogy felesége és Gildo ur értik egymást. Ed-dig semmi komoly dolog nem történt közöttük, de a végzetes óra közeledik. Meg kell akadályozni. Ezért bemutatkozik vetélytársa feleségének, Gabriellának, figyelmezteti a közös veszedelem-re, megkéri, engedjen magának udvarolni, hogy a jóteknony féltékenység által mindakettlen vissza kaphassák törvényes hitestársukat. Gabriella és Varena azt hiszik, hogy ennek a taktikának okvetlen lesz fogantója. De amint az ügyvéd a tüzzel játszik, megégeti kezét, Gabriella megtetszik neki. Kiveti rá a háloját, közli vele, hogy a férje családja. Nem tudja, hogy kivel, de bizonyos abban, hogy egy napon, egy előre megállapodott órában Gildo egy nővel találkozik. Nem hiszi? Majd be fogja bizonyítani. Gildo szemben vett egy szobát. Ha látni fogja, hogy a hűtlen Gildo és titkos szerelmese besurrannak azon a kapun, nem fog többé kételkedni s mi-helyt kétségét cioszlatja, nem áll majd ellen többet csábításának, Gabriella majd az ő karjaiba omlik.

Gabriella lesbe áll. Férje csakugyan megjelenik s szemmel látható nyugtalansággal várja az ismeretlen hölgyet. Gabriella remeg, Varena már ujjong, de egyszerűen észreveszi, hogy az a nő, aki megjelenik a légyotthon, a tulajdon felesége. Gabriella most kész a bosszúra. De az ügyvéd föl van háborodva és lehúti a gondolat, hogy Gabriella csak bosszúból lesz az övé és lángra kilobban.

Micsoda öröm fogja el, mikor megtudja az igazságot. Felesége tudniillik erre a találkára tréfából szobaleányát küldte el a saját ruhájában. Gabriella azonban nem könnyen vigasztalódik. Illuziói szétrobbantak. A jövő tele lesz hazugsággal, képmutatással. Csak egy reménye maradt: Gildo majd meg fogja érteni őt s az ami elmaradt, meg fog történni. De mikor beadja férjének ezt a históriát úgy, mintha mással tör-

tént volna s beszél, a csalárd tüzvész-ről, mely egyszerre fellángol és elhamvaszt mindent, a férj megérti, hogy ez a tüzvész egész házat fölemészthette volna s az igazi szerelem az, mely a feleségéhez fűzi, akit nem akar, nem szabad elveszitenie.

*

Nem titok, hogy a dráma világszerte válságban van. Ebben színigazgatók, írók egyaránt megegyeznek, csak az okot keresik másban. A színigazgatók azon sopánkodnak, hogy már az idegeknek se járnak színházba, a kritikusok szemükre lobbantják az írónak, hogy a percnél irnak s évek óta nincsenek remekművek. A szerzők a közönséget és az értetlen kritikát okolják a válsáért.

Lugné Poe, aki annak idején megalakította az *Oeuvre* nevű színházi körletet s aki állandóan fiatal tehetségeket keres, erről a kérdéstről így nyilatkozik.

— Akarják a véleményem? Ime kimondom. A színház ebek harmincadjára jutott, megölte az üzletieség. A szerzők és színészek csak arra gondolnak, hogy gyorsan meggazdagodjanak, a művészetet kereskedelmi alapra helyezik. Mindenki így cselekszik s kis színházamban magam is kénytelen vagyok követni őket. A fiatal irók nagyon tehetségesek, de annyira hajszojják a sikert, hogy harmadik drámájuknál már kimerülnek. Talán egy jóteknony forradalomra volna szükségünk hogy költők és színészek nyomorba jussanak s ismét őszintén szolgálják a művészetet.

Másrészt megállapítják, hogy a fiatal szerzők mesterkélt, fontoskodó darabokat irnak, műhelytitkokról, lélektani határesetekről, melyek a nagy közönséget vámi kevésé érdeklik. Egy kritikus kijelentette, hogy ezeknél a »tulfinom« daraboknál többet érnek a régi vidám, épkezláb vigjátékok, melyek legalább közönséget szereztek az irodalomnak.

Ami a Párisban járó idegeneket illeti, azok inkább az operettszínházakba járnak, ahol a nyelv megértése nélkül is gyönyörködhetnek a színpadban, a színészek játékában s főleg — a ruhákban.

Ezért a színigazgatók nem kimélnék semmi költséget, vagyonokat ölnek be egy kis jelenethez, mely mindössze három-négy percig tart. Minden operettszínháznak megvan a maga női, vagy férfi-csillaga s ezek ritkán franciák, többnyire angolok, amerikaiak, vagy olaszok, akik még fraciául se tudnak.

A FÖLD ALATT

Írta: Tóth Árpád

Fénytelen élet. Egyre többször fog el a dermedt hangulat. Hogy tán nem is a földön élünk. Mi már, hanem a föld alatt.

Egy öszzedött, fekete tájon. Melyet egyszer a vad idő szonyu mélységekbe rázott. S azóta egyre süllyedő.

Veszett katasztrófák suhognak, Bus vizek, tornyos lángvihar, S az ördög huz le kebelére Lassu, kéjes karjaival.

Csunya drnyak közt tétováozom: Arcuk fakó, vad és tires, — Emberek: csak a szemük izzik S betegen egy kis fényt keres,

Mindegy: mit, nőstény testek namvör, Röt aranyak kancsal tűzét, És szurkos, fortyogó sötétben Loccsan a küzdők agya szét.

Egynds nyakába mart körömmel, Ajult rabok, vak zsarnokok, Fojtottan és árván lihegnek, S a világ süllyed és zokog.

Csak olykor állunk meg riadtan Bus idegesen felkapott Fejjel ha mégis észre vesszük Váratlan a távol napot,

Mely égi könnyel és közönnnyel, Kényes, isteni fénymadár, Mind ritkábban huz el fölöttünk S egyszer tán végleg tovaszál.

ELÉGIA

Lankáin régen játszadozva, virágot téptem a mezőin, fehér galambjait etetem s enyémvolt minden kis röge.

Hatalmas erdő sátorának oromia limb, — rajt' megpihenni cirogató simogatóssal a magyr nap ugy szeretett.

Szomoru, csendes árva gyermek, sok hosszú-hosszu délutánon a temető öles füvében hevertem, nézve az eget;

szítakötők vitorlaszárnán felragyogott tűnő szivárvány, mégyüjtő méhek döngicsélya repültek a köpu felé,

... fekdtem néma-mozdulatlan és porrá mállott régi élet, valami szegény elfeledett, hat lábnyira a föld alatt.

Nevét sem tudtam, vonzott mégis. Fejem fejevel egy vonalban. Odahajoltam és szerettem, éreztem; hozzá tartozom.

Valamikor talán ő is csendes alázkodással járt a kertben s álmოდótt elköltözöttek megtisztult szenvedéseiről.

Mikor mások kacagva járták, bolondos kedvvel, a világot, magam se tudtam hol a kedvem, az égbolt miért fátyolos.

Éreztem, hogy a nagyvilágból nem lehet többem és nem is lesz, mint ameny-nyt fáradt gyerekként a siron most elfoglalom.

Oh, régi kornak régi földje, szent minden rög, amelyre lépek; csak azért jártam rajta lassan, hogy tovább érezzem porát.

Nekem minden kis ablak drága, amitől — jaj — hogy elszakadtam! Zsalukon átszűrődő napfény ott kereste a rezedát,

s ifjonti vágyak, álmodások könnyektől ázott temetője — mintha szemét kಿಸirta volna — a piros muskátlívirág.

Az öreg templom nagyharangja szivembe üt most is gyakorta. Cseng-bong hívogatóan, de többé nem én húzom a kötelet.

Törött szivart vajjon ki visz most a reszkető harangzóznak s kettöbe gör-

NYILT-TÉR

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, kik felejthetetlen férjem temetésén való megjelenésükkel fájdalomamat enyhítették, ezuton mondok hálás köszönetet.

Özv. Schwicker Mihályné és gyermekei

4076

Mindazoknak, kik felejthetetlen jó férjem, illetve édesanyám elhunyt alkalmából részvétükkel fájdalomamat enyhíteni igyekeztek, ezuton is köszönetet mondok.

Subotica, 1927. április 22.

Özv. Falatkó Ferencné és fia

(Minden külön értesítés helyett)

4081

Köszönetnyilvánítás

Boldogult férjem, illetve édesatyám, HIRSCHL LÁSZLÓ elhunyt alkalmából tömegesen kifejezésre jutott részvétnyilatkozatokért ezuton mondok hálás köszönetet.

Novisad, 1927. IV. 22.

Özv. Hirschl Lászlóné Hegedüs Leó

4040

Értesítés

A »Sreća« jótékony kiházasító egyesület értesíti tagjait, hogy ismét sorsolást fog rendezni, még pedig minden 50 jelentkező tag után egy könyvecskét fog sorsolás útján kifizetni. A sorsoláson részt vehet minden már megházasodott tag, aki fizetési kötelezettségének eleget tett. Jelentkezéseket elfogad az egyesület irodája f. hó 28-áig.

3961

Elnökség.

Árlejtési hirdetemény

A szanádi gör. kel. szerb egyházközség f. é május hó 1-én d. u. 2 órakor nyilvános árlejtésen kiadja a templom külső renoválási munkálatait. Előirányzati összeg 19.914 dinár, kőműves munka 12.904 dinár, bádógos munka 5.910 dinár, asztalos munka 1.100 dinár. Ajánlattevők kötelesek 100/o kauciót legkésőbb az árlejtés napján az egyházközség irodájában letétbe helyezni.

4051

Општинско Поглаварство Ада

Бр. 1892/1927.

Оглас

Општина Ада дана 29. априла 1927. год. у 9 сати пре подне у општинском звању издавање у петогодишњи закуп, од 1. октобра 1927. год. до 1. октобра 1932. год. путем јавне дражбе, свој хотел „Авалу“ који се налази у центруму вароши, на Краља Петра Тргу, и састоји се сем локала, депоа, салон за биоскоп и 18 спаваћих соба.

Дражбени услови могу се видети за време званичних часова сваки дан у канцеларији управног бележника.

Искљична цена закупнине је 91.300 динара годишње.

У Ади, 9. априла 1927.

С. Ђендић с. р.
бележник

Н. Николић с. р.
клев

Fontos komlótermelőknek!

4042 Steler komlódugvány, amely minden élősdinek, valamint minden betegségnek ellenáll. — Kapható:

Grün Salamonnál, B.-Palánka

Szobafestést

a legmagasabb igényeknek megfelelően készít

Matkovich S.
szobafestő

Minden időben található vagyok Bódic bádógos üzletében Paje Kujundžića ul. 11
Lakás: III. Kumičićeva ul. 47. Subotica

Itt a tavasz!

Ne mulassza el az alkalmat **dus szövetraktáramat** megtekinteni a tavaszi ruhászükségletét nálam rendelni meg. A legdivatosabb ruhákat legjobb szövetből is igen olcsón készit.

Mirnič Béla

uri divatszabó Subotica,
Trumbićeva ul. 14. Csirkepiac

Meghívó

A „**BUDUČNOST**“ kiházasító egyesület értesíti tagjait és érdekeltjeit hogy május 1-én d. u. 4 órakor a Hungária termében **rendkívüli közgyűlést tart.**

4070

A vezetőség.

MEGHIVÓ.

„Nada“ Kiházasító Egyesület 1927. május 1-én délelőtt 11 órakor Subotica, Sudarevićeva ul. 52. szám alatti helyiségében **rendkívüli közgyűlésre t. tagjait meghívja.**

Tárgysorozat:

1. A felsőbb hatóságilag jóváhagyott alapszabály tudomásul vétele.
2. Aelnök, választmányi és felügyelőbizottsági tagok választása.

3998

Elnökség.

Mesni Školski Odbor grada Subotice.

OGLAS

Ovime se oglašuje javna ofertalna licitacija:

1. Za zidanje učiteljskog stana u staroj srpskoj školi na Kelebiji (br. 53. »Arsenije Čarnojević«) na dan 7. maja 1927.

2. Za zidanje salaša na t. zv. šandorskom učiteljskom zemljištu na dan 9. maja 1927.

Planovi, uslovi i predračun mogu se dobiti u gr. inžinjerskom odeljenju.

Subotica, dne 20. aprila 1927.

3962

Mesni sk. odbor

Kihirdetés

Kihirdetem, hogy a következő két házasuló egymással házasságot szándékozik kötni, u. m.:
Völegény: Családi és utóneve és esetleg egyéb közelebbi megjelölése: Darvas István. Családi állapota: nőtlen. Állása (foglalkozása): kereskedelmi alkalmazott. Vallása: izr. Életkora, születési helye: 26 éves, Obecse (SHS). Lakhelye Sombor. Szüleinek családi és utóneve: Darvas Fülöp, Staub Fáni.

Mennyasszony: Családi és utóneve és esetleg egyéb közelebbi megjelölése: Sente Irma. Családi állapota: hajadon. Állása, foglalkozása: háztartásbeli. Vallása: izr. Életkora, születési helye: 21 éves, Mosdós. Lakhelye: Villány. Szüleinek családi és utóneve: Schlesinger Vilmos, Kohn Anna.

Felhivom mindazokat, akiknek a nevezett házasulókra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt nálam közvetlenül vagy a kifüggesztési hely községi előljárósága (illetőleg anyakönyvvezetője) útján jelentsek be.

Ezt a kihirdetést a következő helyeken kell teljesíteni, u. m.: Villány és valamely Somborban (SHS) megjelenő napilapban.

Kelt Villány, 1927 évi április hó 16 napján.

(O.vashatatlan aláírás)
anyaönyvvezető.

A FŐTÉREN

a város legforgalmasabb helyén, 25 év óta fenálló jóforgalmu

hentesüzlet

valamint villanyerre berendezett műhely, betegség miatt a l a d ő esetleg házzal együtt is. Érdeklődni lehet a tulajdonosnál

Bottyán Miklós hentesmester
Vellik-Kikinda

3012

LE

a kötással és nyissák ki már egyszer szemüket, ne vásároljanak üzletekben, ahol silány árut drága pénzért kínálnak, hanem vegyen még ma 50 paráért egy levelezőlapot, és írjon azonnal a több ezer ábrás képes árjegyzékért

R. Stermecki nagyruházának Celje

1061

Slovenija 27. szám

ahol csodálatos olcsó árakban talál ruhaneműt, cipőket, kalapokat, ingeket, harmonikát, borotvákat, toalett, divat és sok más galanterie tárgyat. 500.— dináron felüli rendeléseket bérmentve. Ha az áru nem felel meg, kicserélem, vagy a pénzt viszaküldöm

A legegánsabb párisi modellek

„ESZTERKA“

cégnél kaphatók a korzón.

Selyem-, szalma- és gyermekkalapokban nagy választék mindenféle kivitelben.

Novisadi Autó és Motorkerékpár Cimtár

3489

AUTÓK

Benz-Mercedes Sibirjanin Janko 22
Citroën A. Vranić i drugovi Kr. Aleksandra 7
Chevrolet Velautó Kr. Aleksandra 6
Chrysler Autocar Trifković trg 5
Fiat Suhanov Željeznička ul. 77
Ford Autocar Trifković trg 6
Tatra és **Hanomag** Sibirjanin Janko 22
Studebaker Vilson trg 7

KAROSSZÉRIA KÉSZÍTŐ és JAVITÓMŰHELY

Mogin Mladen Temerinska ul. 49

AUTÓJAVITÓMŰHELY

Express Madjarska ul. 53
Fellegi József Futaki put 92
Marmos i drug Sibirjanin Janko 22
Sofföriskola Kr. Aleksandra ul. 7, az udvarban
Zikmund i drug vas- és gépgyár, Limán

AUTÓBENZIN és OLAJTÖLTŐÁLLOMÁS

Komlós Testvérek Örmény-utca

Rogulya Iván Trifković trg 2

A. Vranić i drug Kr. Aleksandra 7

AUTÓALKATRÉSZEK

Alba tükörgyár Željeznička ul. 53

Autocar, Trifković trg 5

AUTÓGARÁZS

Sofföriskola Kr. Aleksandra ul. 7,

Wollner Željeznička ul. 20

AUTÓ-URVEZETŐ és SOFFÖRISKOLA

Sofföriskola Kr. Aleksandra ul. 7, az udvarban

MOTORKERÉKPÁROK

D. kerék Meghatalmazott R. Langsteiner

Nikola Teslova ul.

D. K. V. A. Vranić i drugovi Kr. Aleksandra 7

TRAKTOROK

Case, Rekord r. t. Temerinska ul. 6.

Ford, Fordson, Autocar Trifković trg 5

Kardos hirdetővállalat együttes hirdetései Novisad

LÁNG L.

GÉPGYÁR R. T.

BUDAPEST

DIESELMOTOROK

LÉGSÜRÍTŐVEL és LÉGSÜRÍTŐ NÉLKÜL

FÉLSTABIL GŐZGÉPEK

A Budapesti Nemzetközi Árumintavásáron külön kiállítási csarnokunkban megtekinthetők

április 30-tól május 9-ig

Utazási és vizum kedvezmény!

3953

CÉRNAGOMBGYÁR

keres nagykereskedőknél kimutathatólag jól bevezetett

jutalékos képviselőt

az S. H. S. egész területére. Részletes ajánlatok referenciák kal „Versenyképes 7777” jellegre SIKRAY HIRDETŐIRODÁBA, BUDAPEST VI. Vilmos császár ut 33. kéretnek

Óvakodjunk az utánzatoktól!
Kérjen árajánlatot!

Cs
s
a
k
e
z
a
z
i
g
a
z
i

Eclair francia Vermorel PERMETEZŐ

Kizárólagos egyedarsítás nagyban, egész Jugoszlavia részére

BARZEL

VASKERESKEDÉS SUBOTICA

Értesítés

A Verbázi Sport Klub sorsjegyeinek huzási eredményéről, amely állami felügyelet alatt 1927. április 18-án történt meg.

A főnyereményt; 1 varrógépet megnyerte a 2276 szám, második nyereményt: egy étkezési szervizt nyerte a 352 szám, harmadik nyereményt: 1 kerékpárt nyert a 4141 szám, negyedik nyereményt: új lószerszámot a 3637 szám, ötödik nyereményt: egy vég, 23 m. vásznat a 1945 szám nyerte meg.

5 nyereményt 100 dinár értékben a következő számok nyerték: 2808, 1000, 4144, 4930, 2459.

15 nyereményt 50 dinár értékben a következő számok nyerték: 1164, 470, 4910, 3862, 412, 1899, 146, 2530, 3953, 1075, 3600, 4393, 1818, 371, 2985.

25 nyereményt 25 dinár értékben a következő számok nyerték: 2692, 1512, 3185, 1086, 766, 4160 532, 2699, 4671, 1145, 3000, 3840, 2910, 1160, 3793, 4875, 1846, 3797, 555, 99, 1900, 1801, 3556, 4044, 4785.

50 nyereményt 15 dinár értékben a következő számok nyerték: 2262, 3994, 1645, 3344, 2707, 4724, 4856, 2071, 3184, 3493, 3923, 4229, 2986, 4573, 430, 3438, 4306, 512, 2285, 516, 515, 4684, 2794, 3754, 1519, 4009, 4148, 1077, 2693, 4791, 314, 3522, 1004, 1381, 2081, 3426, 67, 856, 3019, 3015, 3014, 3013, 4035, 2671, 1827, 1219, 2672, 1121, 2942, 4295

100 nyereményt 10 dinár értékben a következő számok nyerték: 792, 4461, 1543, 4850, 2209, 4802 3892, 3971, 2709, 4359, 3721, 4138, 4723, 3981, 4047 4310, 1663, 2050, 1363, 419, 4309, 2810, 1127, 2927, 1778, 1494, 1495, 3387, 1189, 4815, 963, 4924 3626, 1717, 3747, 1233, 514, 4800, 1393, 4007, 1071, 1371, 2663, 3001, 124, 3228, 4897, 2580, 775, 166, 661, 3161, 1438, 3863, 3998, 4043, 2708, 1683, 1790 800, 4472, 3152, 164, 4337, 4734, 2770, 1382, 1383, 1380, 2488, 1844, 1572, 1573, 2365, 3425, 1847, 3165 3164, 4283, 2903, 3325, 1100, 4697, 2789, 2255, 1531, 2036, 1819, 513, 2205, 3444, 1630, 3685, 2228 3405, 4368, 2670, 1122, 960, 4998.

A megnyert tárgyak átvételi joga április 30-án megszűnik, azok a tárgyak amelyek a hirdetésről számított 30 napon belül nem vesznek át, mint ajándékok a Verbázi Sportklubot illetik meg.

ASZTALOS MUNKÁT

építél, bútor, po táll, útleiberendezést és átalakítást, bútor-elvitást é. javítást a legolcsóbb árakat

NÉMETH MIKLÓS

asztalosmester, Mandić va ul. 7., az ócskapiac mellett

Alfonia d'Inancie.

Mindenki csak a **PYRAM**

cipőkrémet használja!

Vigyázat!

Vigyázat!

HANGSZERVÁSÁRLÓK

Zongorák, Pianók, c akis előrendű gyártmányok Hegedűk, Harmonikák, Fa- és Rézfúvóhangszerek Gramofonok, világhírű „His Master's Voice“ és „Columbia“ angol gépek, legújabb felvételi angol és amerikai Tánc'lemezek, ugyiszintén híres Müvészek nagy választékban kaphatók rész'ettfűzetésre is

3791

TRUPPEL BÉLA

hangszerkészítőnél
NOVISAD

Viszontelárusítóknak árendemény. Fenti hangszerekről külön külön árjegyzékkel szolgálhatok

A szőlőmoly elleni védelem megoldva?

ARZOLA MOLEX

arzenpermetezőszer

arzenporozószer

Bordói léhez már a legelső permetezéstől kezdve állandóan keverjen 100 literenként 30-40 dg ARZOLÁT

Virágzaskor és julius végefelé egyszer-kétszer porozza meg a fürtöket MOLEX arzenporral

Kérjen ismertetőt!

Viszonteladók kerestetnek

Arzola din. 44 kg-ként

Molex d n. 30 kg-ként

KAŠTEL D.D.

KARLOVAC

33-0

VILÁGSZABADALOM!

JÉGGYÁRI ÉS HŐTŰHÁZI BERENDEZÉSEK

Rotációs jég- (A=S) és hűtőautomata

Készítés nélküli. Anyag hozzá soha sem kell.
NAPONTA GYÁRT 1-30 mm JÉGET

Szállítható é héten belül. Üzemben látható é kapható

NAGY SÁNDORNÁL BÁCS-TOPOLA

Gellert Ignác Budapest, Kohári-ucca 4.

Ajánlunk azonnali szállításra elsőrendű minőségben, csakis waggontételben, bármely Bácska, Baranya, Bánát vasútállomásra szállítva:

Kőrisröng 30—70 cm. középátméretű

Szilröng 18—50 " "

Tölgyröng 25—50 " "

TÓTH R.-T.

Telefon 20

Bácska-Topola

Művészies képkereteket

a legolcsóbb é legszebb kivitelben

F. Bachinger

képkeretező műintézetében szeresheti be Subotica, B. Sudarevićeva ul. 34

FOTO
aparátusok s anyagok legolcsóbban kaphatók

Griesbach & Knaus Zagreb
Jurijčeva ulica 1.
Kérje a 24. számú árjegyzékünket

SREBRNJAK SZANATORIUM ZAGREB

Uj belgyógyászati szanatórium nyílt meg Srebrnjakon 62. szám alatt, a Medjašna ulicai villamos állomástól 10 percnnyire, alacsony dombon, ideális helyen fekszik. Körülötte szőlők é erdők. Gyönyörű kilátás a Száva völgyére é a zagrebi hegyekre. Az összes belsőbajok részére, kivéve a fertőző é elmebajokat, Dietetikus, fizikalís é medikamentális gyógyítás a legmodernebb terapeiai módszerek szerint.

Főorvos: Dr. Franjo Kavčić.

Mérsékelt árak! 11243 Telefonszám 2318

Gazdák!

A valódi

Zöldpor

1/2 kgos csomagokban „Aeroplan“ védjeggyel, mint itt látható, jön forgalomba
Viszonteladóknak szállítja:

Kemikalija Novisad

Futoški put 27.

Kedvező alkalom!

A világhírű angol

Marshall Sons & Cie Ltd

Gainsborogh-i gépgyár gépeiből:

1 gőzlokomobil, 6 angol névl. HP, szalma é egyéb fűtőanyag tüzelésre

1 cséplőszerény 48", vasszerkezettel, golyós csapágyakkal

1 magánjáró lokomobil, 6 1/2 angol névl. HP

1 fekvő motor nyersolajra, süritett gőzzel való üzembehelyezésre szolgáló készülékkel, tényl. 8 HP

1 fekvő motor 12 tényl. HP, mint fenti motor

A gépek még teljesen újak, használatban még nem voltak, rak'árunk felosz atása fo yán rendkívül kedvező áron é feltételek mellett kerülnek h-lyt Zagreb, olvámoiba, é adásra.

Felvilág'sítással szö gál

Gjuro Vrkljan Zagreb,

Vinogradska cesta 5.

37 3

DARUVÁR

ÁSVÁNY- é ISZAPFÜRDŐ

Radioaktív 38—50°C. fokos melegforrások

Rendkívűli gyógyhatás:

női bajoknál, reumánál, ischiásnál, vérszegénységénél.

Kellemes nyaralóhely! Egész éven át nyitva!

Kedvező vasuti összeköttetések!

Mérsékelt árak!

— Főszezonon kívül nagy árendemények! —

Prospektust kívánatra.

3721

Fürdőlgazgatóság

Teljesen jó karban lévő használt

„FORD“

személy é külön egy teher autó eladó

Megtekinthető

Weitzenfeld i drug cégnél

Subotica, Vilsonova ulica 7

3766

LEVELEZÉS

Jucibaba. Nem szabad átengedni Magát a mindenkor jelen tragédiás szinvaltozatainak.

Iparosnő komoly férfi ismeretséget keresi. Leveleket »Falusi magány« jellegre a kiadóba kér.

Lagner

uri és női fodrász üzletben a kiszolgálás vezet Bubi hajvágás, manikűr, ondulálás, hajfestés, hajmunka, maskirozás és babaklínika

HAZASSÁG

Házasságot közelebb csatlóknál, diszkrétan elintézek. Megbíztást elfogad »Doktorné« Szabóca, Ulica Pašiceva 7

Házasságot urikörökben, úgy bel- mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkréciójával.

Sok vasgyáros nő várvonalan urakhoz is felirhazihozni óhajt. Megbíztást elfogad »Amor« házasságközvetítő iroda.

Házasság! Két fivér vidéki községben, nagy vegyeskereskedéssel, malommal, gazdasággal, üzleti elfoglaltság miatt ezen az uton keres jobb családból hozományal rendelkező két izraelita ürileányt.

Szerencsétlen, finom érzésű egészséges, szeretni tudó elvált 38 éves, teljesen egyedülálló férfi vagyok, saját vasüzlettel, vidéki csinos városkában.

34 éves, független, önálló kereskedő vagyok. Házasság céljából oly 24-32 éves leány vagy gyermektelen özvegy ismeretséget keresem.

38 éves, magas, barna, kereskedő, közkezdvelt, minden időt tartalmaszni tudó elvált férfi vagyok.

FOGLALKOZÁS

A szubotical Kelterski Dom elhelve és keres kávéházi és éttermi személyzetet.

Vállalok könyvlefedtetést, mérték készitést, elhanvogolt könyvek rendbehozását.

Gyógyszerészgyakornoki állás betöltendő. Szerb, német és magyar nyelv tudása szükséges.

Fahivatalnokot keresünk, teljesen megbízható detaillistát. Irásbeli ajánlatokat kérünk.

Elsőrendű szatónszabó urilházakhoz ajánlkozik. Otthonra is igen olcsón vállal.

Óráknönyvelést vállalok, könyvelni, levelezni jutányosan tanítok.

Ön állást keres? Tanuljon ki sofförnek. Folytatólagos előadás szerb, német, magyar nyelven.

Keresek egy ügyes paszományos segédet. Bővebbet Vidakovičénél Novisad.

Amateur munkák szakszerű kidolgozását olcsó árban vállalja Reményi fotóművész.

Álteres Fräulein, geprüfte Kindergärtnerin mit Jahreszeugnissen sucht Stelle zu Kindern bis 1. Mai.

Urasági szolgát, aki az uri kerdaróba karbantartásban és felszolgálásban tökéletes.

Kertész, aki szőlő-, gyümölcs-, konvha- és virágkertészetben cvformán tartás állást keres.

Tanulóleány felvétetik varrodába. — Hoffmanné, Trumbićevo ul. 30.

Kertész, aki szőlő-, gyümölcs-, konvha- és virágkertészetben cvformán tartás állást keres.

A palicsi »Abbazia kávéház«-am üzembe helyezéséhez keresek szükséges személyzetet.

Jó megjelenésű, szakképzett autószerelő sofför alkalmaszt keres.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasnapoktól és címző kérés nélkül számít.

Uradalomban gépész, kulcsár vagy más hasonló állást azonnal betöltene fiatal gépész darásköhöz.

Sofför, ki méhészettel is foglalkozik, május elsejére állást keres.

Sütőmunkás, ki komlóskenyér sütéshez ért, keresetik. Subotica, V., Varoska ul. 28.

Gyógyszerészgyakornok hosszabb praxissal kondíciót keres.

Szótanásdadát keresek öthónapos gyermekemhez.

Száz elemek (anod telecek és zseblámpa elemek) készítésében perfect szakmunkás állást keres.

Ügyeskezű fiatal munkáslányok felvétetnek szép kereséssel.

Középkorú, egyedülálló nő háztartásnöki állást keres magános nőnél.

Varróleányok, komoly munkásnők, azonnali belépésre állandó munkára felvétetnek.

Gyógyszerészgyakornokot keresek, lehet nő is, aki ez évben még nem megy tanfolyamra.

Jó házből való fiu szerszámkészítő tanoncnak felvétetik.

Főmolnár és malomszerelő ki a malmaszat minden ágában teljes szakképzettséggel rendelkezik.

Fiatal fahivatalnok, perfect detaillista, jobb éves gyakorlattal állást keres.

Irodakiossaszony magyar és német nyelvtudással azonnali alkalmazást nyer.

Pincemesteri állást keresek a szakmában nagyobb gyakorlattal rendelkezőm.

Borbélysegédet, fiatalot, ügyeset, azonnali belépésre keresek.

Kertész ajánlkozik urasághoz vidékre, azonnali belépésre.

Borbélysegédet, jó munkást azonnali belépésre keresek Dancsó fodrász.

Fehérnemű varrásban jártas leány lehetőleg már felszabadult, felvétetik.

Laborans, több évi gyakorlattal, magas fizetés mellett felvétetik.

Tanonc felvétetik accumulator és villanyszerelőnél.

Házmesteri állást keres gyermektelen házaspár nagyobb uri házba.

Főmolnári állást keres bármikori belépésre, több kereskedelmi és cseremalomnak volt főmolnárja.

Ügyes leányokat a rövidáru szakmában kiszolgálónak azonnal felveszek.

VÉTEL-ELADÁS

Könyvtárszekerényét, használt, de jókarban levőt, keresek megvételre Subotican.

Laipán részletfizetésre svári áron heti vagy havi fizetésre. Raktáron kelt és vatta minden mennyiségben.

Vörshagymát, karfiólt, mindennemű salátát, káposztát hollandi vörös és fehér kelt szállítok.

Gőz és motoros cséplőgarnitúrák, magános cséplők, lokomobilok, motoros morzsolók.

Jéggyári és hűtőházi rotációs automata, kezelést nem igényel, anyag hozzá soha sem kell.

Gummi és combine ruhoz, fehér és színes a legjobb kivitelben.

Komplett, kifogástalan Ganz-féle 6 HP szivógázmotort eladó Reiter lakatos.

Eladó jó karban levő nagyobb ház négy részre osztva.

Eladó egy keveset használt Case-féle magánjáró gőzmozdony.

Megvételre keresek 15-20 HP benzín vagy szivógázmotort.

Üzletátalakítás miatt összes raktáron levő férfilitőny, felöltő, fiuruha.

Malomgépet, használtat, megvételre keresünk, 1 Seck dupla hengerszéket.

135

dinár egy vagon, 10 tonna dunai homok vagonba rakva.

Olcsó öltönyt, felöltőt Kuntscher divatszabóságában rendelhet.

Kukoricagörét veszek, Cim a kiadóban.

Eladó jókarban levő 6 HP Kovarik nyersolajmotor benzín indulással.

Vendéglő eladás, Sentán, gornjibregi vasuti megállónál.

Névváltoztatás Ford-autó, 8 ui gumival, eladó.

20 éve fennálló íómeneteli cukrászda szabad kézből eladó.

Használt teherautó, olasz gyártmány, áron alul eladó.

Antik hálószoza, ebédlő és konvhaberendezés eladó.

Boros vagy pálinkás hordót, használtat, jó karban levőt.

Eladó utánvos áron 8 HP Első Magvar gazdasági fogaskerékes.

Cipő-különlégségek a legjobb divatlap szerint mértékű és legcsébb kivitelben.

Fordautóbusz, 16-20 üléses, kifogástalan állapotban jelenleg Pansevó-Bresztovác.

Magyar Gazd., 8 HP, 16 éves, javított göcséplőgarnitúra.

Szivógázmotort veszek, 40-50 HP, Kimerítő ajánlat.

Két szoba-konyhás ház, szép nagy kerttel, betegség miatt eladó.

Keresek jókarban levő, 3 drb. 5-6 literes, léggelvel ellátott fogylalkonzervátort.

Jókarban levő foto szalon-gép, 18x24 nagyságu, megvételre kerestetik.

Eladó 30 öl szalma, Pallas Reklám, Subotica.

Magánvos Umráth-csépő, 48 colos, kítűnő karban, 8-10 évet dolgozott.

Eredeti japán gomba kapható — postai szétkűdés: Blum gyógyszerár, Subotica.

Bor, pálinka szakmában régről jól bevezetett ügyes megbízható helyi ügynököt keres.

A címre ügyelnél Csakis Strosmajerova ul. 8. (huspiac) I. emeleti új kozmetikában kapható.

Főposta környékén jövedelmező kisebb családi ház eladó.

Művirágok minden mennyiségben kaphatók angró árban.

Női fodrász-szalón, modern berendezéssel betegség miatt olcsón eladó.

Mázoló és fényező munkát a legcsébb ártól a legcsébb kivitelben készit

Jólmenő mozgóképszínház, komplett felszereléssel és teljes berendezéssel.

Két vasesztergpad, gyorsfürőgép és szallagfürész eladó.

Eladó 6 HP magánjáró kazán, nagy 6-os huzatosért.

Dektív-rollós kirakatok, ajtó, ablakok olcsón eladók.

Méhes, 10-20-50 család-dal eladó.

Sőrapparat, söntés hűtővel, vas pinceajtók eladók.

Eladó 5 drb. MÁV és Hoffherr elevátor és 3 méteres esztergpad.

KORZO MOZI Csütörtöki vasárnapig
OSTOROS BANDITÁK
 Merész iramu kalandorfilm a vad nyugatról, 2 rész 20 felvonásban.
 Főszereplő
Elaine Sedwick, a női
EDY POLO,
 Aki halálos bátorsággal a kádekok tetőjén, tárnák mélyén viseségek örvényében küzd. A film külön szenzációja a vakmerő lovasszavurok sorozata

Turska Kanjičan a „Sumadija kafana” teljes berendezéssel szabadkézből eladó. Telek 642 négyszögöl. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos Ivanov Arkadija, Nova Kanjičan. 4045

Eladó egy keveset használt Case-típusú magánjáró gőzmozdony 37.44 m² tüzelővel. Kiss Lajos Bačka Topola, postafiók 15. 3862

Föld! 78 hold szántó eladó 7500 dinár holdanként. Fellebe van vetve búzával. Azonkivül eladó 60 hold 3000 dinárért. Felvilágosítást ad „Merkur” St. Becej. 4034

Sental völgyparton Fehér Pál Opjetán mellett 31 lác földem eladó. Bergzel Ferencné, Senta. 3919

Kitermelt szilfatörzsek egyenként is eladó. Zbornicapusztán. Voinits Bélanál. 4001

Eladó ház azonnal átvehető 3 szoba, konyha és mellékhelyiségekkel, nagy udvarral, házmesterlakás. II., Masarikova ul. 31. 4086

Eladó egy láncozott hinta. Érdeklődni lehet Kovács Györgynél, Starakaniža. 4085

Jó állapotban levő sárga steier kocsi jutányos áron eladó. — Megtekinthető: Tolstojeva (Ódor) ulica 17. 4087

Kereskedők! Minden elfogadható árért eladó maidenteliesen üzleti berendezés, alkalmas rőfős és rövidárunak. Džigurski, Staribecci, Zmaj Jovina 35. 4036

KÜLÖNFÉLE

Különbejárata, tiszta, butorozott szoba villannyal, olcsón azonnal kiadó. Česka ul. 25. 4069

Butorozott szoba kiadó. VIII., Kumanovska 17. 4056

Különbejárata uccai kisebb-nagyobb butorozott szoba azonnalra kiadó. Horovitz Banatska ul. 19. 4044

Pékiség, esetleg lakással bérbé keresetik. Ajánlatok a kiadóba. 3936

Különbejárata butorozott szoba olcsón kiadó. Cím: Szegedi szőlők, Racsmánytelep 183/5. 4038

Eszeget kereshetnek azok akik földkölcsön hitelezőket ajánlanak. 8% kölcsönt mindenki kaphat, ha táblázat is van. Felvilágosítást ad „Merkur” St. Becej. 4035

Legjobb somjori juhturót szállít minden mennyiségben
M. CIRILOV
 SOMBOR 11676

LIFKA MOZI
 Vasárnap uteljára a várakozással foit sikert aratott világfilm:
METROPOLIS
 melyet a közönség véleménye a **BEN-HUR** fölő helyezett.
 A jövő század regénye! Mindkét rész egyszerre!
 Kezdete 5 és fél 9 órákor Únneppnap 4, 6 és fél 9 órákor

Mindenkinek tudni kell, hogy Subotican legolcsóbban a gyümölcs piacon, Földes Samu ruhaáruházában vásárolhat. Férfi divatöltény már 525 dinártól, kagarn és koverkó öltöny 750 dinártól, Fiudöltény 425 dinártól, gyermekruha 225 dinártól, férfi szövetraglán 625 dinártól, koverkóból 800 dinártól, elegáns szines borkabát 750 dinártól, gummiköpeny 285 dinártól, szövet gummiköpeny vagy koverkó 425 dinár, női divatöltény már 475 dinártól, koverkóból 725 dinártól férfi esőköpeny, erős, kifordítható, két oldalon viselhető, 450 dinártól, munkásöltönyök és köpenyek 150 dinártól. Saját érdekében ügyeljen a címre. Vidékre utánnvétel, meg nem felelés esetén a pénzt visszadom

Az egyedül biztos hatású és ártalmatlan szer szeplő, máifolt pattanás és mindenféle arctisztítálasára ellen az egész Jugoszláviában elismert **Pompador-Crém**. Kapható Pompadour Kozmetika. Subotica, Városház épület. — Postai szétküldés az egész országba utánnvétel. Az egész kurához 1 tételv elészéses. 4000

Rimske Toplice (Szlovénia) rádióaktív termálfüüd, kiváló hatású reuma, csusz, női bajok és idegbetegségek ellen. Panzió az előszezomban 60, a főszezomban 80 dinár. Felvilágosítással szolgál a füüdigazgatóság. 8865

Boldog házassághoz is kell pénz. Ha könnyű szerrel sok pénzhez akar jutni rendellen még ma osztálysorsieget Gyetvai Lajosnál Bácska-Topolán. Huzás május 7-től kezdve május 31-ig minden nap. A huzáson 115.000 nvereménv kerül kisorsolásra 74.300.000 dinár összegben. Minden második sorsiege nver. Sorsiege ára 125, 250 vagy 500 dinár. 3972

Uj virágüzlet! Kain Lajosné városi üzlet Városháza épületben (kenyérbia) Telep: Palicsi-ut, villanytelep mellett. Ajánlja naponta friss élő, vágott virágjait, rózsaszekfű, ibolya, valamint cserepes virágokat, ciklameerika, camilia, cirenária, délszaki növényeket, pálmák díszfenyők. Készít eljegyeztivalamint menyasszonyi csokrokat, színházi díszkoszarokat, halotti koszarokat rendkívül olcsó áron.

Vidékiek mielőtt fényképet készíttetnek Szuboticán, érdeklődie nek a legjobb fényképész iránt, mindenki Reménvi fotóművészt fogia ajánlani. 3957

Orvosi rendelőknek vagy irodának megfelelő különbejárata két utcai butorozott szoba előszobával és egy udvari butorozott szoba azonnal jutányosan kiadó. Petrogradska (István) 30. 4068

APRÓHIRDETÉSEK
 Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnapotól és ünnepnapoktól kezdve 10 dinár. Csak felhívogott jellegű leveleket továbbítunk. Kérdésekben és árakban szíveskedjen megkérödni.

ALDAS A JO SZEMÜVEG
 Legnagyobb választékban legjutányosabban vehet orvosi rendelésre is
TENNER OPTIKUS
 elismert titunö szaküzletében
ZEISS SUBOTICA — KORZÓ, 11. sz.

Helvi termelőknek, kik részente uborkát termesztenek, magot adok. Kemény ecetváros. I. Voinovicéva ul. 5. 3965

VÁROSI MOZI
 Csütörtök, Vasárnap, Hétfő
Élő álaré
 Pirandello legujabb drámája. A főszerepben: Conrad Veidt.
A modern leány
 amerikai vígjáték 6 felvonásban. A főszerepben: Collen Moore és Sidney Chaplin
Jugoszlávia-Budapest
 futball metsch

LOKOMOBILORHOZ
SZABADALMAZOTT
Högyujtó
Husz százalék tüzelőanyag megtakarítás
 Nincs többé léghuzat a tüzszekrényben
Szokrat nem bocsájt ki többé
 Vidéken szakembert megbizok az elkészítésével
CSONKA FERENC
 géplakatosmester
 SENTA (BAČKA)

Nem 500
 hanem a nagy kereslet folytán
1000
darab óra
 kerül kiosztásra azok között, kik az
J D O L K R E M
 betült hozzánk beküldil.
Prva Jugoslovenska
Kemična Fabrika D. D.
 Novisad 3552

Telefon 300 **NARODNI BIOSKOP** Telefon 300
 Nagy ünnepi kettős másor! Vasárnap és hétfőn! Csak 2 napig! A legujabb LYA MARA-film! Abbec Prevost örökbecsü drámája filmen! Megrendítő, izgalmos, lebilincseö tartalom!
PÁRISI KURTIZÁN
 (Manon Lescaut)
 6 felvonásos drámái remek a szerelem magas daláról. Főszerepben: Subotica delegeitit kedvence Lya Mara és E. Hoffmann
 Azonkivül:
ZORO és HURU mint huszárok
 Felrengtető kacagóló sláger komédia 6 felvonásban. Főszerepben a humor koronázatlan fejédeimei ZORO és HURU
 Az előadások kezdete 2, 4, 6 és fél 9 órákor
 Vasárnap és hétfőn d. u. 2 órákor GYERMEK ELŐADÁS
 Helyárak: 3, 4 és 6 Dinar.
 Rendes helyárak! Telefon megrendeléseket a legpontosabban eszközöljük

Butorozott szoba azonnal kiadó szolidabb hivatalnoknönek. V., Varoska ul. 9. 4081

Ital, kocsmá, vagy trafikengedélyvét lparolozát, utlevélet vagy bármínemü igazolványát, idegenek tartózkodási engedélyét a hatóságoknál a legrövidebb idő alatt megszerzem. Vizumozás 24 órán belül 10 dinár darabonként, tessék írodámat felkeresni a főposta mellett „Amerika”. Subotica. Vidékiek válaszbélveget. 4077

Börbutorait szakszerűen megtisztítia, megfeszíti, utlá valuzsolja Jellinek. Paie Kalandziceva ul. 4. Számos elismerés. 4084

Ha valakinek bármilyen lakása van kiadó, bizza meg irodámat, ahol legvorsabban elintézését nyer „Amerika” közvetítőiroda, főposta mellett.

Butorozott szobák konvhabasználattal 300 dinártól havonta kiadó. Bővebbet „Amerika” közvetítőiroda, főposta mellett.

Készbás lakások mellékhelyiségekkel kiadó. Bővebbet „Amerika”, főposta mellett.

Két szoba-konvhas lakást keresek magános nő részére. Cimeket kérek Eros ügynökséghez „Jól fizetek” jellegre.

Több évi irodai gyakorlatnal rendelkező kisasszony, nyelvismerettel és gépirással, állást keres. Cím „Eros” ügynökségnél.

Kitunö jazziand vagy cigányzenekar füüdőszezónra beszerzödni. Bővebbet „Eros” ügynökségnél.

Kisasszony jobb családroz gyermek mellé aiankkozik háztartásban segédkezne. Aianlatok „Eros” ügynökséghez kéretnek. 4082

Hölgyközönség figyelme! Hevér Erzi női divat szalonjában készülnek a legskerttebb angol és francia toalettek garancia mellett, jutányos áron. Tisztviselőknek árkedvezmény, Paja Dobanovačka ul. 3. Pietsch házban. 3583

Branko Jordac Pančevo névre szóló utlevélet igazolt tulajdonosa átveheti a Bács megyei Napló kiadóhivatalában Suboticán. 3948

Három-négy szoba, füüdőszobás szabadlakások, egy-szobás konvha, üzletek, iroda, garsonlakás, palicsi villák kiadó. Családi házak, villatettek eladó. — Modern ebédö, háló, feliérszoba, zongora, uriszoba, antik könyvszekrény, Wertheim-kassza, szmirnászömvög, festmények stb. eladó. Lang agentúra. Pašičeva 3. I. 4078

Két különbejárata butorozott szoba két uricember részére május 1-ére kiadó. Cím a kiadóban. 4037

Apolló Novisad
 APRILIS 23-24
 American Film Co. monopolja
Mary katonája
 Ascher Leó operettje.
 Főszereplők:
Harry Liedtke
Xenia Desni

levélileg elfogad „Doktor-nék”. Subotica. Pašičeva 3. I. 4079

Hölgyek, urak, szülök figyelmébe aianlom házassázközvetitö irodámat. Diplomás urak földbirtokosok, gvárosok, kereskedők, tisztviselök vagyvonos középkoru hölgyek stb. előjegyzésbe. Megbizásokat személvesen vagy

„ASZENT HEGY”
 ▲
 A KÖZEL JÖVÖ
BALKÁN
 FILM-ESEMÉNYE
 3943

UJ KOZMETIKAI szalon nyilt meg (Strosmajerova ul. 8. I. em. huspiac), ahol Papné a már eddig bebizonyított biztos eredménnyel végez szépségápolást. Elismert jó kenőcsök, Széplö, májfolt, szemölcs és hajszálak eltávolítása. 1021

Ne mulassza el az alkalmat. Női készitaskák finom börböl 30 dinártól. Női harisnyák nagy választékban. Selyem nyakkendök 28 dinártól. Férfi ing, prima anyagból 75 dinártól. Jó minőségü férfi zokni 15 dinár. Gyermekecipök 80 dinár. Duplán varrott szandál minden számban. Vujkovic János (volt kisbazar) Rudiceva 3. 1021

Szalmakazalozök, kazalozök, láncok, szalma- és töregrázó tengelyeket jutányos áron készít. L. Fuchs gépműhelye Kula. 813

Braziliába, Sao Paulo államba, akik ingyen szándékoznak kivándorolni, kértjenek ingyenes felvilágosítást „Lloyd Sabaudo” gőzhajózási társaság. Genova alképviselöjétöl: „Comerce” Sombor Kralja Petra ul. 30. 3553

TÉGLAGYÁROSOK
 örkemence (uber) papir 14, 35 és 1-0 cm. magasságbán olcsón kapható minden mennyiségben
Molnár Sz. Vince
 papikereskedőnél Senta 3 93

Ducsics Jovan

A Bácsmezei Napló múlt vasárnapi száma közölte Ducics Jovan néhány versét Szenteleky Kornél kongenialis fordításában. Most Ducics költészetének jellemzését hozzuk.

A XIX. században talán valamennyi európai nyelvű költészetben azonos fejlődési vonalat lehet találni, melynek elindulását »népies, nemzeti irány«-nak keresztelték az irodalomtörténészek. Ez az irány, azután az érzések mélyülésével és differenciáltságával, a forma tökéletesedésével és a nyelv csiszoltságával fejlettebb, művészibb célokra törekszik s így alakul ki a *l'art pour l'art* elve, esztétikája és finom forma művészete.

Ezt a fejlődési vonalat, mely a romantika ellobbanása után egész a világháború elkövetéséig a lírai költészet vezérfonala volt, megtalálni a szerb líra történetében is.

Az új szerb lírának elindulása tulajdonképpen *Brankó Radicević*-cel kezdődik, ő a népies, nemzeti irány első és legkiválóbb költője. Versei egyszerűek, tiszták, megdalolt érzései egyenesek, problémátlanok, versformái pedig a népdal egyszerű formájával rokonok. Utána már mélyebb, összetettebb érzsű költők bukkantak fel, akiknek témakörük szélesebb, sokszínűbb, nyugtalanabb, formaválasztásuk sokoldalubb. Ilyen *Zmaj Jovan Jovdović* és *Gyura Jaksics*. Bogdan Popović, a kiváló szerb esztéta szerint ekkor nyer tért a képzelmű elem a szerb lírában. A népköltészet naiv, tiszta hangjait nyugtalan, összetett akkordok váltják fel, előtérbe kerül az egyéniség, a sóvárgás költészete. *Vojislav Ilic* ennek az újabb fejlődési foknak legjelesebb, legértékesebb képviselője. A következő fok pedig már csucsára vezet annak az iránynak, mely a művészetet a művészetért művelti s amikor az érzések már tárgyvilágossá finomultak és a formák a virtuozitás csodáivá tökéletesedtek. Ennek az iránynak zenitjén, csúcán áll *Ducsics Jovan*.

Mikor Ducics tizenkilenc éves korában először jelenik meg a nyilvánosság előtt, még erősen Vojislav Ilic hatása alatt áll. Ő is az oroszokért rajong. Puskin meg Lermontovot fordítja, de ez a hatás nem tart nála soká. Mivel tanulmányait Genfben és Párisban végzi, nemsokára megismerkedik a modern francia költészet akkori nagy mestereivel: a mindig előkelő *Henri de Régnier*-vel, a halk, borongós hangú *Albert Samain*-nal, valamint az akkurtárt feltűró nagy flamandokkal: *Maeterlinck*-kel és *Georges Rodenbach*-al. 1908-ban kiadott verseskötetén már megérződik a francia hatás. Erősen tiszteli a formát és gondosan gazdagítja, csiszolja, finomítja a nyelvet. Kerüli az egyszerűséget, az átlátszóságot, folyton a *l'art pour l'art* elve, a mennél tökéletesebb művészet eszménye lebeg előtte. Érzelmeit letompítja, sápadtá, ködössé teszi, sokszor homályos szimbolumok mögé rejtőzik érzelmi világa: szinte borzad a közvetlen szótól, az egyszerű kemény őszinteségtől. Valami szelid, ajtalan szomorúság vonul végig verseiben, mely sok tekintetben hasonlatos *Samain* melankóliájához, de talán még finomabb még sápadtabb annál. Gőgösen, előkelően elzárja énjét a közönség elől és gyönyörű forma szépségeiben csak finom, mesterei művészetet ad, de semmi őszinteséget.

Egyik előszavában ő maga beszél az érzelmei metafizikájáról s tulajdonképpen ezt célozzák versei is, melyekben több a sejtés, a köd, a homály, mint az egyszerűség, az érzelmei nyílt feltárása. Olykor szinte *Thophil Gautier*, a francia festőpoéta programja illik költészetére főleg jellegének: »semmi szentimentalizmus, ragyogó, fényes szavak, ritmus és zene!« Mäskor pedig *Lecote de Lisie*-nek törekvését találjuk meg, a »l'impersonnalité et la neutralité« törekvését. »A költő ne vigye véres szívét a vérszomjas plebs elé. Ne is mutasson érdeklődést az iránt, amit elmond

és leír: legyen érzéketlen.«

Ducsics nagyon sokszor második személyben vagy többes szám első személyben írja verseit, hogy saját énjé menél jobban elbujhasson. Maga az esemény, amely a vers témáját alkotja soha sincsen pontosan körülírva, panaszaival sohasem határozottak, fájdalmai tompán, elmosódottan borzonganak végig a strofákon, mint esti ködök őszi tájakon.

Ducsics azonban nem csupán lírikus, más természetű írásai is vannak, azonban lírikus természete minden írásából kiérződik. Érdekes és színes olvasmányok azok a levelek, melyeket azokból a városokból és országokból írt, amelyekben hosszabb időt töltött. Ezek a ragyogó képességével megírt levelek a napló, az utleírás és a novella szerencsés vegyületei. Azonkívül néhány irodalmi esszé-je is megjelent a modern szerb irodalom eredetibb alakjáról.

Ducsics ma mindössze ötvenhárom éves, de *veuvee*-je tulajdonképpen lezárt és az irodalomtörténet külön fejezetébe került. Mikképpen *Hérédinák*, a leg-

szébb francia szonettek szerzőjének munkássága összesen 118 szonett, azoképpen Ducics költeményei sem nagyszámúak. Mindössze két versköfete jelent meg. A gyémántokat lassan lehet csak csiszolni. De Ducics versei a szerb vers legtökéletesebb alkotásai. A tiszta művészi irány az ő költészetében érte el legmagasabb fejlődési fokát. Ő a *l'art pour l'art* eszményeinek beteljesülése, a költői virtuozitás legnagyobb művésze. Ő a csúc, a tökéletesség, melyet túlhaladni már nem lehet.

A Ducics utáni költészet új fejezete a modern szerb lírának, amelyben az események már nem tisztán művésziek és úgy a tartalom, mint a forma változásba került. Ebből a válságból sem *Tin Ujevics* szimbolizmusba burkolódzó beteges érzékenysége, sem *Krklec* könnyed, finom miniatürköltészete nem mutat utat újabb tökéletességek felé. Jóllehet Ducics már a tegnap költője, fénye, mint hatalmas fárosz, előre hull a mába, sőt előre hull a holnapnak rekedt, zavaros árnyai közé.

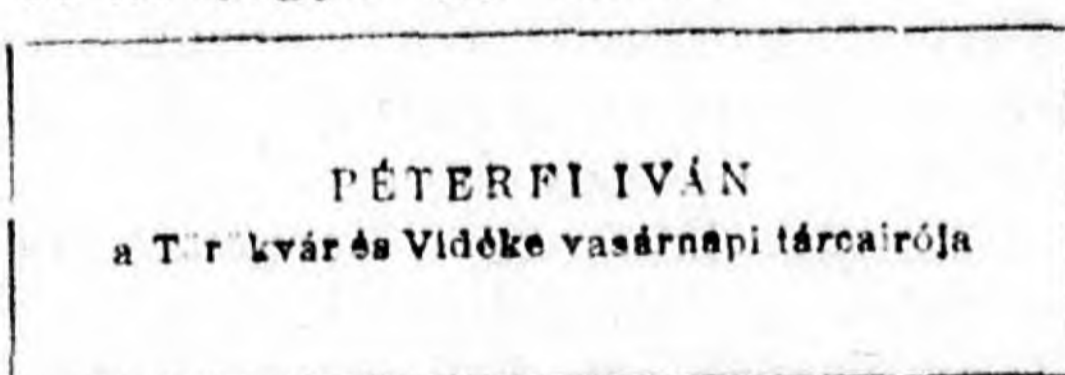
Szenteleky Kornél

Iván diadala

Írta: Baedeker

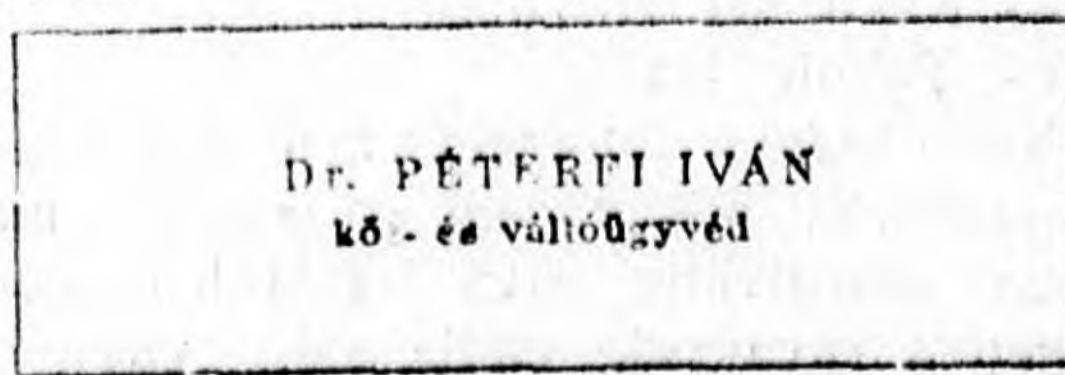
Péterfi Ivánnak a neve, bármily jóhangzásu máskülönb, az irodalomban egyike a legkevésbé ismereteknek. Még azokban a lekszikonokban sincs megőrkítve, amelyek *Vincialia*-kra is kiterjeszkednek s minden olyan tollforgatót a halhatatlanközé soroznak, aki csak egyszer is magára vonta a közfigyelmet. Ámde Iván ezt a közfigyelmet sohasem tudta egy percre se fölkeltetni. Olyan volt ő, mint bizonyos könyvek, amelyek csupán korlátolt számban, a szerző barátai részére készülnek és a forgalomból teljesen ki vannak zárva. Nem, mintha kerülné volna a nyilvánosságot (ellenkezőleg: kereste), de az kerülné őt makacs következetességgel, s ők ketten — a nyilvánosság és ő — sose találkoztak. Mint író csak egy nagyon is szűk kör ismerte: Törökvár és vidéke s az ily címen hetenkint kétszer megjelenő lapocska, amelynek ünnepi számaiba írta a székesfővárosban nem méltányolt Péterfi Iván hétről-hétre az elmefuttatásait, a novelláit és egyéb írásműveit.

A névjegye így szólt:

PÉTERFI IVÁN
a Törökvár és Vidéke vasárnapi tárcáirója

Száz ilyen diszes kartonlap volt az a honoráriumi, amellyel a nevezett újság a szépirodalmi munkásságát díjazta, s ehhez járult még természetesen a lapnak egy tiszteletplédánya. Ez pontosan megérkezett mindig az illusztris munkatárs lakására, amelynek ajtaján tehetségtelen íróársunknak a neve ekképpen szerepelt:

Dr. PÉTERFI IVÁN
köl- és váltóújszvevő

Ahogy ő maga tréfás gunnyal mondan szokta: a prókátorsága volt a mellékkeresete.

Valójában persze a főfoglalkozása volt, s nem ment rosszul. A kliensek, akik szerencsére nem tudtak a fiskális irodalmi hajlandóságairól (egészen rendez embernek tartották), elég nagy számban keresték föl az írodáját s olykor jól jövedelmező »eset«-eket is hoztak. De Iván ez a körülmény nem tette boldoggá. Ugy érezte magát, mint a férj, aki csak annyira szereti a feleségét, amennyire muszáj és illik, de szeretőt tart, aki a hitesebb asszonynál csemegezeserűbb gyönyörökkel szolgál neki. Ő is csak annyira becsülte a foglalkozását, amennyit az »hozott« (mert élni csak köll az embernek!), de szerelmével az irodalom felé húzott s le-

mondott volna a virággó prakszisa féljövédelméről, ha az írásbeli dolgozatait, melyeket a gépirókissasszonya remekül kopogtatott le, elhelyezhette volna valamelyik országos lapban, ha nem is éppen a legelsőbbrendűben. De ez, bár Iván sok íróval barátkozott s nem egy szerkesztővel tegeződött, sehogyse sikerült. Barátság ide, pertuság oda, a barátai sajtóorgánumaiban nem jelenhetett meg soha egy sora. Az ítéletük kinos egyéltelműségeivel úgy hangzott, hogy »becses« közleményei nem ütnek meg a lapjaik mértékét.

Szerencsére a törökvári újság nem volt ily igényes. Ennek a mértékét hezreg megütötték az írások, amelyek épp oly naivak és nyitottajítók voltak, mint a lapnak vezetői közélevei és közgazdasági értekezései. A megbecsülés, amelyet a közvélemény ezen orgánuma s annak szerkesztője (szintén köz- és váltóújszvevő) tanusítottak iránta, némi vigasztalásul szolgált neki a »mellőztetés«-ért, amelyet a pesti szerkesztőtől (akik nem voltak ügyvédek) kellett elszívnednie. A szerény szépirodalmi tevékenység, amelyet így kifejtett, becsben hétről-hétre nőtt a saját pártos, elfogult és rőzsásánlátó szemében, — vasárnapról-vasárnapra mindjobban részegült meg a tárcáiból feléje szökellő irodalmi illatoktól, egyre jobban sajnálta, hogy e szellemes írások a törökvári korlátolt nyilvánosság temetőjében lesznek elhantolva, s nem győzőtt csodálkozni, hogy a budapesti lapok soha egyetlen közleményét se mentették át a maguk szélesebb publicitásába. E sajnálkozás és e csodálkozás később az elégtelenségnek egy nemévé formálódott az itélkezésében. Jobbnak-többnek a hiányában végül a hír és dicsőség e kicsi foszlányait elegendő elismerésnek kezdte tekinteni, s az istenek italának győnge cigóriás szurrogátumait megfelelő táplálékknak fogadta el. S mivelhogy azok a céhbellek, akik egyéb jó tulajdonságai kedvéért megbocsájtották neki, hogy mindenáron író akar lenni, szívesen látták őt a Brazília-kávéház esztétikai kerekasztalánál és barátságosan íróársuknak titulálták, Iván néha maga is azt hitte, hogy kollégájuk ezeknek a tehetséges és érdekes férfiaknak.

A Brazília-ba a Törökvár és Vidéke is járt s ugyanabban az elbánásban részesült, mint a Times, amelyet szintén nem olvasott senki. De hát ezt a hatalmas angol újságot muszáj volt megrendelni, mert a Brazília elsőrangú kávéház óhajtott lenni (a mely nem lehet meg e világap nélkül), a törökvári újságra pedig azért kellett prenumerálni, mert ezt Iván és néhány barátja »a kultúra nevében« Schleifer urtól, a kávéház bér-

lőjétől, erélyesen követelte. A rossz nyelvek (hősiünk legőszintébb barátai is) azt állították, hogy az előfizetési összeget nem a kávés, hanem Iván ur guberálta ki, de... mert az oly igazság, amely nem bizonyítható be; rágalom, kénytelen vagyok ezt az igazságot is rágalomnak nyilvánítani.

A lap rendszeren azon az asztalon feküdt, amelyet Iván és a társasága ültek körül, s a közleményeit csakis ők olvasták, — Iván, hogy nyomtatásban élvezhesse a saját halhatatlan írásait, a barátai, hogy mulassanak rajtuk. A jelenlétében, mert nem voltak rossz emberek, nem árulták el, mely nevetségeseknek tartják a vasárnapi tárcáit, de olyankor, ha a szerzőjük nem volt jelen, nem csináltak titkot a véleményükből, amely szerint e cikkek annyira bárgyúak, hogy már szinte kitünők. (Mert az irodalomban az, ami ostoba, sokkal különbagyöngé középszernél.) Szembe néha meg is dicsérték egyik-másik dolgát, mert mint ügyvédet sokra becsülték. (A peres és perenkívüli ügyeket ingyen intézte el.) Egy kritikus például így hízelt neki:

— Te nem irsz rosszul. Csak másképpen irsz, mint mi.

S egy másik így:

— Nem mondok le a reménységről, hogy még közzelhetünk tőled elsőrendű írásokat. Te még az egészséges fejlődés stádiumában vagy, s az irodalomtörténet ismer oly írókat, akiknek a tehetsége lassan bontakozott ki s akik öregkorukban írták a legiobb műveiket. Theodor Fontane és a mi kitűnő Bartókynk az életük hatodik évtizedében lettek elismert írókká.

Köszönöm szépen, — gondolta Iván s a fanyar mosolya elárulta, hogy e dicséretnek semmiképpen se elégítették ki. Ő bizony már most (vagy legalább belátható időn belül) szeretne érvényesülni és pedig nemcsak Törökváron, ahol »városunk jeles születtje« lévén, lokálhazafias alapon már volt némi renoméja, de egyéb kulturcentrumokban is. Az irodalomtörténeti halhatatlanságot, a melyre állítólag nem volt sokkal kevesebb reménye, mint egy osztály-sorsjegynek a legnagyobb nyerevényre, szívesen odaadta volna egy kis tünékeny dicsőségért, — ha az Új Idők kiadja egy novelláját vagy a Pesti Hírlap fölkéri, hogy írjon cikket a husvéti számába...

Néha álmodott is ily mesés szerencséről. Egy boldog álomjelenetben Herczeg Ferenc méltatta a barátságára és kérte föl munkatársul, egy másik vágyalmában pedig Rákosi Jenő földözte föl benne a legkiválóbb mesélő talentumok egyikét s biztatta, hogy írjon mentül többet... Mily keserű volt a csalódása meg a szájaíze, mikor az ily álmokból a sivár valóra ébredt s megint csak a törökvári sajtóújságocska ünnepeit tárcáirója»a volt és egyéb semmi!

Egyszer mégis...

Egyszer rámosolygott az írói dicsőségnek egy meleg és intim sugara.

Ébren volt és nem álmodott, amikor ajánlott levele jött a »Magyar Szellem« szerkesztőségétől, amelyben ez arra kérte, hogy lépjen munkatársai sorába, »szerencsésíttesse« a lapot mielőbb becses kéziratával, s keresse föl a teendők megbeszélése végett a főszerkesztőt az esti órákban.

— Végre! — kiáltott örömpesve Iván, s szinte mámorosan harsogta néhányszor egymásután ezt a szót: *Diadal!*

A törekvése mégse veszett kárba. Irányadó helyen észrevették, hogy a dicsőségre nem kell — mint a szegény Fontane-nak s a sajnálatra méltó Bartókynak — késő vénségéig várni. A »Magyar Szellem« szerkesztői bizonyosan olvasták a törökvári lapban legutóbbi novelláját, amelyet ő is kitűnőnek tartott, s belátták, hogy az ily finom tehetségnek, mint az övé, nem szabad elkallódnia egy csak kevesek által olvasott vidéki újság hasábjain.

— Diadal! — kiáltotta újból meg

Pista, látod-e?

Irta: Sz. Szilgyey Vilmos

Ujból diadalittasan, s boldogabbnak érezte magát, mint akkor, mikor a Karfunkel és Kondor-cég csődjét kapta. Az pedig nagy csőd volt, irigylése tárgya minden irigylőnek...

A barátainak nem is szót. Gondolta, majd bámulnak, ha egy szép napon cikket látnak tőle ebben az előkelő lapban, s akkor belátják, mily balul ítélkeztek róla! Hogy fogják magukat szégyelni! Egyelőre meg-táviratozta a törökvári szerkesztőnek, hogy a lap vasárnapi tárcáirója ezentul dolgozó társa lesz a Magyar Szellem című napilapnak is, ami a Személyi Hírek közt garmond-betűkkel, tipografailag jól kiemelve, mielőbb közlendő.

Aztán magához vett egy csomó kéziratot, autóba ült és szelleme kincseit a redakcióba vitte, ahol mosolyogtak, mikor a tárcáirói dicsőségét reklámozó névjegyet az asztalra tette. A legelső szobába, a főszerkesztő szentélyébe utasították, s ott is így mutatkozott be:

— Péterfi Iván, a Törökvár és Vidéke vasárnapi tárcáirója.

— Hogyan? Úgyvéd ur szépirodalommal is foglalkozik? — kérdezte a lapvezér csodálkozva.

— Igen, már évek óta.

— Természetesen, — felelte a lap nagyura. — Ezt korán kezdik az emberek, s keresztül kell menni rajta, mint a bárányhimlőn.

— Novellákat és egyéb tárcákat írok, — magyarázta Iván, — és élekhálok az irodalomért.

— Szép, szép, — mondta kissé szórakozottan amaz. — Ezt nem is tudtam. De nem baj, ez a hajlandósága semmiesetre se lesz akadálya annak, hogy lapunknak más természetű szolgálatokat tegyen és másirányu közleményeket írjon.

— Másirányu közleményeket? — csodálkozott Iván. — Nem a szépirodalmi munkásságomra van szükség?

— Ilyenfajta tevékenységéről, kedves ügyvéd ur, sose hallottunk. De a minap a bíróságnál véletlenül jelen voltam egy allegátájánál, s abban kiváló jogi tudást s az argumentumok igen elmés csoportosítását találtam. Sokszor eszembe jutott, hogy írhatnánk nekünk is olykor egy-egy érdekes jogtudományi cikket...

Ivánt mintha fejbe vágták volna. A diadalból vereség lett... S a főszerkesztő könyörtelenül folytatta:

— Május elsejétől kezdve kéthetenként jogtudományos mellékletet adunk, amelynek vezetője... ur lesz (megnevezett egy nagyon kitűnő juristát), vele tessék majd megállapodni arra nézve, hogy miről írjon. Akár mindjárt az első számba, — tette hozzá udvariasan.

S mivelhogy Iván még mindig hallgatott, megkérdezte tőle:

— Hajlandó lesz cikkeket írni nekünk?

— Hogyne? hogyne? — hebegte Iván.

S zavarában, csalódottságában ezekkel a szavakkal adta a beleegyezését:

— Haj leszek landó.

A főszerkesztő — vén routinier — megértette ezt a halandzsanyelvet, s baráttságosan bucsuzott:

— A többit tehát kegyeskedjék a jogtudományi melléklet érdemes szerkesztőjével intézni el, aki a honorárium ügyében is tájékoztatni fogja.

... Iván nem ment el oda, ahová küldték. Nem érdekelte a Magyar Szellem jogtudományi melléklapja, sem a honorárium, amelyet ott kaphatott volna. A barátainak se dicsekedett el a diadalával. Tovább írta vasárnapi tárcáit a négyszázötven példányban megjelenő törökvári újságba és viszi ingyen az íróbarátai pöreit a budapesti és pestvidéki bíróságoknál...

Tíz esztendeje lesz egy hét múlva, hogy meghalt Tömörkény István s azóta sem bírom tudomásul venni, hogy nincs már. Ugy vagyok vele, mint a legkedvesebb véreimmal, a szintén elmultakkal, akikkel éjfél órán gyakran beszéltem, aztán kakasszóra hazamennek, hogy megint várjam őket látogatóra s tiűnök, hogy miért nem írnak olyan régóta?

Tömörkény nekem valósággal szívbéli esetem, különös emberi élményem. aki napról-napra nő és már óriássá fejlődött. Nem akarok róla irodalmi tanulmányt írni, nagy könyv tudná csak kifejtetni mindazt, ami benne volt, a csodálatosnak tetsző stílusát, mondatfűzéseit, a levegőjét, — mindazt, amit föl lehetett találni az egyéniségében is. Nem volt ében az emberben egy mákszemnyi póz sem, a civalkodást ép így ismerte. Rosszat senkiről nem mondott, más magámdolgaival nem törődött. Tiszta volt az egész élete, mint ő maga. sikamlós tréfát a jelenlétében a világért sem ejtettünk volna ki. A társaságban a legközvetlenebb ember, csupa kedély, aki komoly munkájának végeztével este szeret jó bor mellett eltréfálkozni. sőt »fürge mókus« is lesz, ha úgy kívánja a hangulat s a kis vendéglő külön szobájában eltáncolja a jópálost barátai örömeire, meg a magáéra.

Ha látja valaki ilyen vidáman, mindenestre nagyképu, pózos ember, — az is megszereti a közvetlenségeért, mert az embert látja benne s nem a szobrot akit már életükben megfaragnak sokan önmagukról.

— Akinek nem tetszik, ne adja hozzá a lányát! — mondogatta olyankor amikor véleményét valamely ügyben kifejezte és vésnivaló rossz volt az ellentmondás, vagy az a meghökkenés, amely csak kivételes szakvéleményeket tisztel.

Hivatalos érintkezésben egy kissé komor volt. Sem az okatlan diskurálást, sem a feltartóztatást nem szerette a »pagodában« (akiben a várósi múzeumot nevezte). Ez hivatal, a hivatali dolgokat pedig kellő komolysággal kell intézni. Azonban nem csodálkozott semmin, legföllebb a vendéglátó házigazdájára szolt rá szelid szemrehányó hangon, valamely dallamos alcutussal:

— Letörne a kezed, ha dűtenél egy pohár bort?

Életfilozófiája? Van egy benső, meg egy külső. A benső a legteljesebb köteleltségelteljesítés, imádata a családjának, a legjobb feleségnek, a komoly Lász-fiúnak, meg a Cinnadratta néven becézett Pöszének. Rabszolga-munkát vállalt napilapnál, rongyos garasokért, hogy az a pénzt egyenesen az újságíró nyugdíj alapba vándoroljon elsején. Mennyi elfecsérelt szellem, energia, arany garas, amiért semmi se jár most az általános leromlásban! Az írásra nem a pénz sarkalta, soha javítást nem kért, nem tudta magát adminisztrálni s csak véletlen belátások emelték fel a honoráriumát. akkor is a felére annak, amit a fazéknál ülő élelmesek, de sokkal kisebb tehetségek, fejték ki a kiadókól.

A család volt minden gondja s néha mulatozás közben, ok nélkül elérzékenyedett, úgy suttozta rajongással az asszonya nevét.

— Emma, édes Emmám!

Mire gondolt vajjon ilyenkor? Sejtette-e, hogy nem lesz hosszú életű s magára marad a kis céromság? Fölérkezni ilyesemben máshoz sem lehet, hogyan lehetett volna épen őhozzá? De a címzimus, a tréfa alól is kiéztett akárhány-szor a mélyenjáró gondolat.

— Uri ember csak ötven évig él, aztán megbíz egy hordárt, hogy az éljen helyen tovább napidijért.

Tréfa, persze hogy tréfa ez, ki gondolná, hogy mélyebb értelme van, mikor nyomban jön utána a folytatása.

— Mikor pedig vizzik az embert kifizeli a temetőbe, a Halálhoz címzett kocsi megáll a gyászmenet. Ott a halott leszáll a kocsiról, bemegy és megiszik egy féllityit egy szódával, aztán viteti magát tovább a temetői tethelyre.

Szegény ember maradt mindig, de sosem bántotta a szegénysége. Néha meg-

említette, hogy az édesapja vendéglős volt s a hajdani székkálló legénye, az udvarosa, az eszajgipucolója mind dussz gazdagok lettek, immár előkelő patriciusok, nagy üzemek tulajdonosai, csak épen nekik nem maradt semmijök.

— Héj, a jóreggelét emberek, így is jól van!

Kóbor Tamás egyszer nagyon szeretete volna látni. Akkor már különleges értéke volt Tömörkény a magyar irodalomnak, míg őt magát nem ismerte a fővárosban más, mint aki lejött látogatóba Szegedre. Ha volt is Budapestten hivataltal dolga, azt röptében elintézte, aztán keresett egy alkalmas kis kocsmát, abba magát belevette a vonat indulásáig.

Mondom, Kóbor egyszer kíváncsi volt reá és azért jött le Szegedre, hogy megismerje. A Tisza kávéházban volt ebéd után a találkozásuk, igen ritka kivétel, mert Tömörkényt kötéllle sem lehetett kávéházba csalni. De most elment és ülték hallgatagon egymással szemközt. Tömörkény a borát szopogatta és sodorta egymásután cigarettáit, Kóbor beleburkolódzott trabukkója füstjébe.

Izgatottan lestük, mit beszél ez a két éles elme, melyikük szólal meg előbb, micsoda érdekes irodalmi vitát hallunk itt mingyárt! Vagy jó félóra múlva csakugyan megszólalt Tömörkény:

— Mondja, Kóbor ur, sütteti a haját, vagy a természetől ilyen göndör az?

— A természetől, felelte Kóbor.

Kevesen tisztelték úgy Tömörkényt, mint Jászai Mari, aki egy időben azért járt le szívesen Szegedre vendégszerepelni, hogy nagyrebcsült vendége lehessen a Tömörkény-háznak. Először is kezet csókolt Pistáknak, aztán alig tudott enni, mert mindig róla beszélt az intímitis társaságnak, felszínre hozva olyan értékeket, amiket mi talán a közélet elfogódottságában nem vettünk észre.

— Jól van már Nagyasszony, szemérmeskedett Tömörkény, de az a libapacsénye se kutya.

Jászai Mari kezében a libacombbal, szavalt tovább és szinte hadonászott. Annyira ment az elragadtatása, hogy nem tiltotta el a házigazdát a bortól, sőt eltűrtte a cigarettafüstöt is. De véget kellett vetni a dicsérő szónak.

— Majd megmutatom az erdő rengetegeit a Nagyasszonynak, ahol a felségsértő bujdosott.

Kimentünk az udvarra, annak legfelső sarkában nyugtogatta a nyakát a napfény felé néhány fa.

— Tetszik látni, ez a rengeteg adott menedéket a felségsértőnek.

Amit viszont úgy kell érteni, hogy itt kvaterkázott sokat Kalmár Antal, az egzaltált életű, nagy értékű publicista, akinek Ferenc József miatt gyúlt meg a baja a törvénnel.

Az udvarát magas kőfal választotta el a szerb templom udvarától, az időjárását ennek a tornyáról lehetett megfigyelni, sőt észrevevén a harangozó, nem mulasztotta el, hogy fel ne adja neki a szót.

— Kako szí goszope?

— Takoje lagáno!

Nem tudom eldönteni, melyik írásai a szebbek: amelyekben a tanyai magyart gloriifikálja, vagy legalább is mentetgeti a ravaszság vádjá alól, vagy a bécsznai dolgai, ahol ugyan csak magyar katonákról ír, akik »az Aftovácon« töltötték régi esztendeiket. Spanyolviaskországnak nevezte a birodalmat, ezernyi szinéből, hangulatából soha ki nem fogyott, elég volt egy szó, hogy újabb emlékek áradjanak ki a lelkéből pásztornépekről, hallgatag hegyi lakókról, kecskepásztorokról, mohamedánokról.

Tömörkény három évnél nagyobb időt szolgált mint altiszt a negyvenhatos császári- királyi gyalogezredben, sokáig meglakta az első vidékeket, aztán Bécsbet is, ahol német nyelven olvasta először a legtöbb Jókai-regényt, mert a magyar kiadás részint drága volt, részint nem jutott hozzá.

Alapjában véve katona maradt mindig, fegyelmezett, pontos lélek, ellensége minden slendriánságnak. Boldog

volt, hogy régi bajtársaival találkozott, elbeszélgetett velük a hajdani szép időről s emlegette azután is, hogy milyen alkalmas címbora.

Mikor utoljára láttam egy reggel, huszonnégy órával a halála előtt, szinte bronz-vörös volt az arca. Eszméleten ugyan, de alig beszélt, most küzködött a lázzal.

Megcsókoltam a homlokát, úgy köszöntem el tőle.

— Zbogom! — mondta hangosan, amiből azt láttam, hogy megismert, mert gyakran évődünk szerb szavakkal.

Másnap aztán szíven ütődünk jónéhányan. Tömörkény hű maradt a tréfas elvéhez, amely szerint uriember csak ötven évig él. A város a maga halottjának jelentette ki, a polgármester felkérte a temetés intézésére a kulturtanácsnokot, aki viszont a lebonyolítás technikai részével engem bízott meg.

Bementem a polgármesterhez, Somogyi Szilveszterhez.

— Csak úgy vállalom a megbízatást, ha nem ütközöm gercsukba. Tudom, hogy háboru van, egy kicsit megcsapantunk anyagiakban, Tömörkény azért mégis Tömörkény.

— Természetesen.

— Főleg az első pont miatt vagyok itt, az ércpokorsó megvételére kérek felhatalmazást.

Szabad kezét kaptam mindenre, olyan természetes volt ez.

Akkor eszembe jutott valami és fölmentem Pernecky Jenő tábornokhoz, a honvédkerület akkori parancsnakához.

— Tábornok ur, egész különös ügyben járok, de hogy megértsem, vissza kell messzebbre mennem. Tömörkény István olyan nagy író volt, hogy csak az utánunk következő idők tudják őt felmérni. Szegednek nincs nálánál külföldi fia — habár Czegléden született a vasuti állomáson és Steingaszner néven — a szegedi magyarnak ő faragta meg örökké tartó szobrát. De Tömörkény katona is volt s az ebből az időből való írásai a legszebbek...

A gyönyörű szál katona, a finom, előzékeny ur kedvesen elmosolyodott.

— Oh, hiszen én nagyon ismerem Tömörkény írásait!

— Igazán?

Erre aztán belekezdett az egyik novellájába. Ugy kaptuk egymás szájából a szót, hol ő mondott belőle valamit, hol én folytattam. Jött a másik, a harmadik.

— Tábornok ur, most elárulom, hogy melyik novella hozott ide. »Valér a földbe megy.«

— Ismerem — bölintott a tábornok.

— Toponárszky Gergely szegény paprikaültetvényes, fiatal házasa...

— Igen, épp együtt öntözik a földet, mikor az asszony összeesik és meghal...

— aztán bevisszik Valért a kórházba »koncolni«, ami szörnyű szegény.

— ... sok keserűség után kiadják mégis, Gergely pedig a szegényes kocsiján maga viszi a temetőbe.

Hát azt mondja ez a novella, hogy amint haladnának kifelé, Gergely keservesen sir és kérdést intéz az éghez, hogy ki ad most ezért elégtételt? Akkor jön haza gyakorlatozásról az ezred, a tiszt ur kardot ránt, tiszteleg a halottnak, példáját követik a századok s Toponárszky Gergely könnyek között csukló hangan fordul vissza a kocsiban.

— Valér, látod-e?

— Tábornok ur, folytattam, arra gondol most az én nagy szomorúságom, hogy szegény Pistának lelke a tulvilágon örömkönyveket hullat, ha megtisztelnék ennek a civílben is egész katonának a porhüvelyét az urak a katonazenekarral. Tudom, hogy szokatlan a kérés, de végtére nincs több Tömörkényünk.

Pernecky generális fölkel, megszorította a kezemet s azt mondta:

— Köszönöm a gondolatot, Tömörkény a miénk is volt, készséggel átengedem a katonazenét.

Igy történt, hogy Tömörkényt, a polgárembert, katonai parádéval temették s mikor ballagtam összetörtén a koporsója mögött s Beethoven-szimfóniájának borzalmasan fonséges akkordjai szaggatták a szívemet, én is felzokogtam:

— Pista, ballod-e? Látod-e?

Gyermek- és babakocsik

nagy választékban

mélyen leszállított árban.

Hem'er butorüzlete, Novisadon

VILÁGUTAZÓK A LÁTHATÁRON

Bécs, április hó.

A budhistáknak nyilván igazuk volt, amikor a lélekvandorlásban hittek. Ha azonban az ember lelke állatokba vándorol, úgy szabadságomban van az el-lenkezőjét is feltételezni és hinni abban, hogy viszont egyes emberek testében állati lélek ütött tanyát. Mondhatnám azt is, hogy az emberi társadalomban megtalálható az egész állatsegreglet. Ez azonban nem az én eredeti megállapításom, amiből következik, hogy egy egykori boldogtalan szajkó rajtam követelheti lelkét, ugyanúgy, a mint egy idegen madár a tollát, amivel magam ékesíteni elég szemérmetlen vagyok. Sokszor olyan vagyok, mint egy indián törzsinök a sok idegen tollal a fejemen, de higgyék el, hogy a tollak alatt nagy gondolatok erjednek, amelynek papírra való vetésében egy ismeretlen olajbarna férfi zavart meg. Ez az ur egy vándormadár és egy héja lelkét hordta magában, lecsapott rám a kávéházi asztalomnál és letette fotografiáját, amelyhez tizenöt soros szöveg tartozott. Hosszabb mese arról, hogy a kép ábrázolója Schleider József világutazó 1923 február 1-én elindult Budapestről, hogy tíz év alatt körülutazza a világot. A világnak Romániából, Jugoszláviából, Bulgáriából, Törökországból, Kinából, Egyiptomból, Afrikából, Görögországból, Albániából és Itáliából álló csinos kis részét már abszolválta, most Nyugateurópa és az északi államok, majd Amerika következik. Ausztriát nem akarta megsérteni és most eljött Bécsbe is Budapestről állítólag négy év alatt a fenti kis kerülvél egyenesen Kinán és Afrikán keresztül. Bécsben csak a kávéházak és vendéglők érdekelték, amelyeket ez az izmos munkabíró fiatalember kivétel nélkül felkeresett. A világból csak a kávéházakat látta.

Kowboy kalapjában átvonult a kávéházon és beinkasszálta a fotografiájáért járó adományokat, amit köszönő szóval nyugtáztott.

— Oh szívesen, boldog vagyok, hogy hogy egy világutazónak adhattam. Az idén Schleider ur volt az első világutazó, akivel találkoztam. Ez az ipar egyébként nagyszerűen virágzik. A vándormadarak kibujnak az emberekből és utarakelnek. Kezdetben volt egy világutazó, azután jöttek többen és egyre többen. A vándormadarakon kívül a majom is felébredt az emberekből, kezdtek majmolni a világutazókat. A sport színezete lekopott, üzleti vállalkozás lett, szerény, de biztos ekzisztencia. A nélkül, hogy megakarnám sérteni a világutazói kart, a világutazók elmentek a szélhámosság határáig. Miért nem megy fátvágni, vagy követ törni Schleider ur, miért megy világutazni? Tavaly szerencsém volt, egy földkörüli utazót egy hónapon belül másodszer is üdvözölhetni, aki mikor észrevette, hogy ismerősével találkozott így vágta ki magát:

— A föld gömbölyű. Az ember megy, megy és végül kilyukad oda, ahonnan elindult.

No, de nem tanácsot, hanem támogatást kért tőlem Schleider ur, Budapestről. Isten önnel Schleider ur, szerencsés utat, vigyázzon, a multkor is tűz támadt a nizzai luksuszvonat hálókoocsijában. Hisz köztünk azért nincs semmi félreértés, ön ezer koronával gazdagabb, én ezer koronával szegényebb lettem, ami nem nagy eltolódás, én viszont nyertem egy ötletet, hogy ha minden kötél szakad, majd én is folesapok világutazonak.

Alig hagyta el Schleider ur a kávéházat és tettem el képét a zseembe, új világutazók jelentek meg a láthatáron. Ketten voltak és nők. Nem is vándormadarak, egyszerűen két szomorú veréb. Szintén Budapestről jöttek Bécsbe, de sokkal okosabbak, ők Győrön és nem Pekingén keresztül utaztak, ami lényegesen rövidebb út. Anzixkártyájuk arcképeiken kívül mindkét fél földgömböt is bemutatva, ami beállításban is jól hat, de egytallal praktikus célt is

szolgál, mert az ilyen utazásnál kell, hogy kéznél legyen valami térkép. Az utazás költségeit itt is önkéntes adakozásból fedezik és adományokért Koncz Teréz és Faludi Iona asszonyok, úgy hívják a világutazókat (nem tévesztendő össze a szokásos műkedvelői utazásokkal, hungsúlyozza a kártyájuk) ellenértékül arcképes emléklapjaikat ajánlják fel. Szóval ellenszámla ki egyenlítő. A hölgyek magyar ujságíróknak mutatkoznak be és programjukat a következőkben fejtik ki.

DOLGOZNI AKARUNK
A NÉPEK MEGÉRTÉSÉÉRT

SEGÉL ÉRDEKÉBEN SAJÁT ASZTALAINK ALAPJÁN KÖNYVET IRUNK AZ ÖSSZES NEMZETEK VONZÓ ÉS KELLEMES KARAKTERI VONASAIRÓL.

Ez aztán röviden szépen hangzik kedves hölgyeim, kérem önöket, hogy ne szünjenek meg a népek megértéséért dolgozni. Erre szükség van.

— Van vizumuk? — Kérdeztem Teréz asszonyt, aki azt mondta, hogy a Magyar Nemzet című lap munkatársa és elvált nő, mert hogy vizum nélkül nem látogathatják meg a különböző kultúrnemzeteket.

— Majd Bécsben szerzünk . . . vól szolta.

— Hogy vagyunk a nyelvekkel, beszélnek angolul?

— Én nem. Talán Iona, szól Teréz. Igaz is Iona elfelejtettem magát kérdezni, hogy tud-e maga angolul?

— Én nem tudok — felelte Iona, aki azért vállalkozott a világszéli utra, mert a férje Braziliába vándorolt és reméli és azt reméli, hogy találkozik vele. De — tette hozzá — megnyugtatam bepakoltam egy angol nyelvtant. Majd utközben tanulok . . .

Többet nem kérdeztem tőlük, nehogy a Koncz-Faludi nagy tudományos mű a bécsi karakterre följegyezze: Bécsben nagyon kíváncsiak az emberek . . .

*
Ellenben postára siettem és levelet irtam Faludi urnak Braziliába, hogy készüljön: jön Iona, a világutazó.

Eos.

TAMÁS ISTVÁN: HAT ÚJ VERS

GYERMEK A MEZŐBEN

Az égen bárányfelhők menetelnek, mint egy vasárnapdelutáni kirándulótársaság, sötétek akár az óceán és derűskék, mint festőbardom paszellellei; van közöttük tömzsi honvéd, gólyanyaku huszár, tipikus tájkép-felhő és elragadó szerelmespárok is akadnak, akik gyengéden veszekednek és folyton pirulnak a szél trivol viccein.

Szitakötő siklórepüléssel a vállamra ereszkedett, alkonyodik, az alkonyat is olyan sápadt mint én, Kinából jön megmártotta magát ecetbe, véres ecetbe, az élet néha valóban csudálatos, ő, istenem, a nyalka felhőlegények hajba kaptak fölöttem, ép most, amikor nincs is itt az őrnyom és ezek a poétikus kövér fellegek úgy elbánnak velem mint egy csödbejutott bankkal az ádáz betétesek.

Materialista költő a XX-ik században

*De csudálatos rózsaszál!
— kiáltok elragadtatással — milyen szemérmes!
űde!
harmatos!
bókol és köszöntget graciőzen jobbra,
balra,
akár egy parlómkirálynő.
A kertész,
aki az öntözőkannával jön feléje,
hát sikollyal fogadja, min
egy tizenhatéves lány
a husvétii locsolókat.
Bon jour szellő!
Au revoir tavasz!
micsoda klasszikus milió!
szívemből fakad a sóhaj:
Bár fejessaláta lennél
ő, ennielő rózsaszál,
szép zöld
kövér fejessaláta,
gyöngye ecettel de megennélek
vacsorára.*

BÖRTÖN

Mint egy gyerek, aki nem tud elaludni, hangosan nyöszörögni kezdett a mennyezet.

*Valaki fel és alá jár a 102-ben,
ideges,
megáll,
toppan
és nagy dühös vitába kezd,
érvel, majd fenyegetőzik, hogy attól tartok: n, zamba szakad a hullámzó mennyezetrel;
a fojtó atmoszféra átsült a falon,
»te nyomorult« — kiáltja »te nyomorult«
és még szerencse, hogy uralkodik magán, küldömben tettlegesség lenne a dologból,
szitkozódik,
az arca olyan gyűrött lehet, akár a rabruháms és a lelke háborgó Palics,
rug, harap, nem bírja tovább idegekkel,
most ugrik, most üt, aztán falongva hátrálni kezd,
ó! ó! üvölt
és rázuhan a priccsre, mint egy meteorokó.
Csend. Megadta magát a magános logoly
akit egyedül hagytak önmagával
és nem menekülhet a szörnyű társaságból
mert a cellára kétszer is ráfordították a kulcsot.*

ROSSZ EMBER

A vázám nyaranta hullaszagot áraszt, a bomlás illatát szívom mellre, megannyi utolsó lehelletet.

Nekem tetszik a virág, amely ül az udvar közepén, porhanyós fekete ágyban és körüludvarolja szerelmes méhsereg. Gyönyörködöm színében, partömjében, amely Cottyval vetekszik és kecses alakjában, amely szebb Páris asszonyainál.

De tudom, hogy semmi lelki közösségem nem lehet velük, hisz nincs se himporom, se napfényem, se vizem, a virágok irtóznak tőlem, mikor kinyújtottam érte a kezem, az orgona segítségért akart kiáltani, hogy lehajoltam hozzá tárgult orrcimpákkal, a muskdtll visszatartotta negédes lélegzetét és a piperkőc lilium a legszívesebben megfojtana egy kanál vízben.

IDILL

*Ó, édes kis bogár!
Csöpp kicsi löszd!
Akár egy játékszer,
művészi bröss, amely
a nők mellén fogja át
a selymet.
Hogy ragyog a természet
színeiben!
csupa természetes bdi!
páncéllja sima, egyszerű,
csukott,
semmi dekoltázs,
potrohát riszálja kényeskedve
és ha beszélni tudna,
biztos kedves, naiv
dolgokról csacsogna, amik
felérnek ezer tudományos
expediációval.
Angyali ártatlanság!
a tenyeremre száll,
lépeget egy-kettőt, hamiskásan
pillog csápjával, aztán
minden mentegetőzés nélkül
leereszti hegyes szívókat
és hozzádát, hogy
megzabáljon engemet.*

TÁJKÉP

*Az országuton szekerek vomulnak,
lovak, tchenek, asszonyok és
mint megannyi véres maszok.
egy kocsi tele borjúdörrel,
ő, boldog Arkádia, a nap sít, hogy szinte éget,
valahol most vernek agyon egy embert,
a keleti tenger háborog
és a talpalattnyi lüvön kiskecske legelészik,
egy kiskecske,
amely még nem hallotta a rádiót és
nemült soha repülőgépen.
Autó süvit el mellette,
por szitát,
a virágos cseresznyeták ép hogy nem énekelnek
és táradt vándorlegényként
belóhol a vicindlis.
Meee!
csudálja boldogan
mee!
de a gözös gögösen rájatütyent és kiskecske,
mint egy rakoncátlan kölyök, akinek a lejére
barackot nyomtak,
ijedten belogja a száját.*

Hopszpolka kontyoshaju lányokkal simmi rezesbanda indulójára

Darnepi riport a noviszádi Darányi-telepről, ahol még élnek a régi hagyományok

Eszkendők hajszolják egymást és ebben a háborúutáni nagy tülekedésben, a nagy gazdaságválság-kavargásban megváltozik ennek a városnak az arculata. A Darányi-telep, amely azelőtt olyan messzire volt Noviszádtól, hogy legfeljebb nagy ünnepeken rándultak ki oda az emberek, mint manapság a Fruska Gora hűsítő erdeibe, most már egészen közel került a városhoz és úgy fekszik a vasút oldalán, mint valami hűsleges falusi pulikutya, amely nem kíváncsi arra, mi történik odabenn a nagy kőházak között, ő itt fekszik a város pítvárában és őrizi a régi erkölcsöket, a régi szokásokat és megőrzi a régi embereket a pusztulástól. És azok, akik benn élnek a lüktető városban, vasárnapként mintegy mágikus erővel hajtva jönnek ki ide, ártatlan és egyszerű kispolgári örömeiket keresgélve, leülni a habzó szőke sör mellé, felnézni az égre, naphunyásából időt jósolgatni holnapra és elandalogni a temerini rezesbanda hopszpolkáján. Csudálatosan megtalálják egymást ezek az emberek, a délutáni napfény vakításában, vagy a vasárnapi éjszakák külvárosi sötétjében. Egyesereglenek ilyenkor, ünneplően, kikéftél ruhával és kimosdatott arccal, annyira egyesereglenek, hogy a vasúti töltés mentén a vendéglős a mult őszen kénytelen volt már nekik olyan nagy termet építeni, hogy annak még a város legközepén sincs párja. Ezer ember zajlik itt minden vasárnap délután, vasárnap éjszaka meg annyi a táncoló pár, hogy az ember egyszerűen nem is tud befurakodni, ha nincs meg a kellő könyöke hozzá.

Az ezeréves millenáris jegényék sora alaposan megkopaszodva lengedezik az őszi szélben, vonatok füttyöngenek és benn a nagyteremben dög a nagydob. Annyira dög, hogy ha az ember leül az asztalhoz és elmélázik a hopszpolka andalító keringésén, csak azért nem felejtőzhetik bele egészen a tegnappá, mert mellette a nagydob.

— Az árgyelusát, jó hasa van neki — mondja az egyik darányitelepes és oda-int a pipájával a nagydob felé, amely fölött egy fiatal gyerek izzad.

— Na ja, jól kifeszítették, hiszen reggeli kell neki megadni a taktust — feleli egy fiatal legény és félszeme ott ug-rál a táncoló fölött, keresi a szőke kontyot, amely annyira odanőtt a szívéhez.

A szőke konty, amely hétköznapiaként valamelyik varrógép, vagy dühögő nyomdai masina fölé szokott hajolni, avagy »eszájgot pucol« a tulajdonosa, ott forog most a végeláthatatlan nagy terem közepén és egy kicsipett repülő bakka kering vele ünneplően. A legény szemén látszik a néma villanás, esendesen áll, aztán odamegy.

— Szabad kérnem kisasszony? — mondja olyan udvariassággal, amelyen megérzik a nyílt égbolt tiszta levegője.

A lány lesüti a szemét, megbólintja a fejét, ahogy az husz esztendővel ezelőtt uri szalonokban volt divatos és odasi-mul a legényhez.

Fehér, piros, kék, világoszöld és ezer násszínű bluz roppan el az asztalok elött, a nagy terem padlója dög a tánc-tól, a falak belerezdülnek a nagydob kommandójába. Legalább háromszáz ember táncol itt és a táncolók között, az asztalok mellett nem látni egyetlen rövidre vágott frizurát sem. Valahogy más világ van itt a Darányi-telepen, ahogy átlépi az ember a vasúti sineket, az új szabad divat ott van a nők ruhá-ján a nézésében, csak éppen a viselkedésük fesz esetlenül, no meg a konty, az a régi, a haj hosszúságából ezek a nők nem engedtek egy centit se.

A zene elhallgat, a zaj felszabadul, felszökik, mint a sárkány, amelybe bekap a szél. Az asztalokon felpirosodnak a málnás poharak, habzik a sör és vigy-orog a sárga fröccs.

— Kegyed nem tud még simmizni? — kérdezi az egyik fiatalember, akinek az állán ártatlanul pelyhedzik elő a szá-kállka.

— Oh, de igen, de még mennyire — feleli a pirosbluzos, az ma már nem is

nagy kunszt, simmizni, mink már a karlesztont is táncoljuk.

És rámutat a nővére, aki ott irul-pirul mellette.

— A karlesztont? — csodálkozik a pelyhes legény. A pirosbluzos meg nem is kéri magát, vállonfogja az egyik legényt és pergeti a lábát, mint a motóllát.

— Ujha — hangzik — kificamodik a lábadd Bözsi, aztán nem tudsz majd holnap a gyárba menni!

— Hamarabb a te nyelvem — replikáz Bözsi és ahogy a muzsika megszólal, mindjárt bekapaszkodik a táncosába.

Mert — a muzsika megszólal, minden tíz percen és az ember azon veszi ész-re magát, hogy összecserennek az ab-lakok, a nagydob dög, a rezések fujják, most egy induló következik, pontosan, szépen menetütemre, mint ahogy a ka-tonák lépkednek.

— Jaj, simmi! — sikongatnak a lányok és a következő pillanatban már kavarg az egész terem, mint a felbolygatott méhkas. A jó öreg rezések csak fujják az indulót és odakiűn meg szolidan jár-ják rá a simmit. Nem rángatózik a váll, nem is vad ez a taktus, ez a simmi itt meg van szelidítve, akárcsak a társal-

gás, amely az asztalok mellett folyik, habár a legények szeméből látni, hogy tulajdonképpen mást szeretnének és nem ezt a kölcsönbevett szalonhangulatot, amely itt künn ezt a termet elfoglalta.

Simmi után megint hopszpolka és eb-ben a hopszpolkában részt vesz apraja-nagyja, öreg és fiatal. A táncoló párok között öreg életpárjához simulva járja a kövér mama és látszik az arcán, hogy most legalább husz esztendővel álmodja vissza magát.

És a dolgok fölött, a nagy kavargás tetején ott uszik ebben a hangulatban Courts-Mahler limonádé-regényáradata, amely belopta magát ezekbe a lelkekbe és amely kitölti itt a vasárnapi ünneplés hézagait. A régi világ támadt fel itt, úgy hinné az ember, a husz év előtti, ezeknek az egyszerű embereknek a lelkében, de mégsem egészen az. A régi báltermek hangulata, az uriközönség cifra sallang-jai, a hosszú haj és minden, amit eldo-bott a meghalt középosztály, az ideme-nekiült, ki a város falai alól, közelebb a mezők illatához, hogy fennmaradjon és őrizze fonnyadó életét, de elveszett a zöld mezők és kék ég embereinek igaz ritmusa ebben a fonnyadó életben.

Ugy éj itt vasárnap délutánonként a város forró kőházai és a mezők mindent elárasztó tiszta világa között, mint va-lami régi hervadt rózsa, amelyet rossz muzsika nedűjével öntözgetnek. Idegenül, sután, betegen, de minden kis idegszál-ával ragaszkodva az élthez.

Csuka Zoltán

Loucheur a világgazdaság válságáról és az európai országok együttműködéséről

A francia miniszter berlini előadása

Berlin, április.

A berlini kereskedelmi kamara meghívására a Kereskedelmi Főiskola aulájában Louis Loucheur francia miniszter »Európa jelenlegi közgazdasági helyzetéről és megtartandó világgazdasági konferenciáról« érdekes előadást tartott.

Az egész diplomáciai kar és Berlin gazdasági életének vezető egyéniségei, valamint számos politikus hallgatta végig a francia miniszter előadását, amelynek nem az volt az egyetlen szenzációja, hogy francia miniszter tartotta a német fővárosban.

Beszédének elején Loucheur rámu-tatott arra, hogy legtöbb háborút gazdasági okok miatt kezdnek el és ezért meg kell találni a módot a népek gazdasági érdekeinek összeegyeztetésére. A világgazdasági konferencia egybehívás-át az előadó már egy évfél évvel eze-lőtt szükségesnek tartotta és lépéseket is tett Genfben ennek a célnak a megvalósítására. Az előkészítő bizottság, amelynek munkája a konferencia or-ganizációja volt, sok akadállyal küz-dött meg, míg a konferencia a megnyitásá-nak napját kiűzheték. Fontos problémák, többek között a háborús adósságok és a kivándorlási kérdés nem kerülnek nap-rendre a világgazdasági konferencián, nehogy ennek sikere veszélyeztetve legyen. Még mindig elég nagy azonban a május 4-én megnyitandó világgazda-sági konferencia programja, amelyet az előkészítő bizottság a legapróbb rész-letekig kidolgozott. Az egyes nemzetek a lehetőség szerint delegátusaikkal és szakértőikkel képviseltetni fogják a gazdasági élet minden ágát.

A konferenciának három nagy albi-zottsága lesz amelyek a következő kér-désekkel foglalkoznak: A vámkorlátok, az európai és a világgazdaság organi-zációja, mezőgazdasági kérdések és az ezzel kapcsolatban a különböző államok együttműködése. A pénzgazdasági kér-dést, minthogy az tulajdonképpen megol-dást nyert, levették a konferencia nap-rendjéről. De fakto már legtöbb állam-ban keresztülvitték a stabilizációt és ezt rövidesen törvénnyel is legalizálni fog-ják.

Mi az oka és mik a tünetek a gazdasági válságnak? Az első tünet-ma az arany vásárlóerejének általános csökkenése. Ami háború előtt 100 pénz-egységbe került, azért ma 130-160 pénz-

egységet fizetünk. Ebből következik a fogyasztás (a vásárlás) jelentős csök-kenése. Másodsorban az európai álla-mok termelésük még mindig nem érte el békenívót, a csökkenés 1914-el szem-ben még mindig 12%. Ezzel szemben az Egyesült Államok termelése 25%-al és a délamerikai termelés 50%-al emel-kedett a háború kezdete óta. A produk-ció ilyen irányú változása mindkét kon-tinenten zavarja az árucserét. A gazda-sági bajok harmadik oka a politikai ha-tárok megváltoztatása és ezzel kapoco-lásban az üvegházi-termelés lehetővé té-tele, sőt állami támogatása, amellyel az észnélküli túlprodukciónak folytatták anél-kül, hogy megfelelően emelni tudták volna a fogyasztást. Végül marad az élelmiszerellátás és az ipar részére szükséges nyersanyagok problémájának tárgyalása.

Milyen eszközökkel lehet megszüntet-ni ezeket a gazdasági bajokat? A vám-védelem és a szabadkereskedelm heívi között fenálló vitát kár volna felújítani, ezek a dogmák elvesztették tradicionál-is jelentőségüket. A bizonyíték erre, hogy Anglia a szabadkereskedelm or-szága ez évben hat milliárd vámot szed, míg a protekcionista Franciaország csak 3,5 milliárd frankot. A protekcionizmus egy bizonyos mértékig csakis a nemzeti érdekek megvédésére jogosult. »Az Európai Egyesült Államok« eszmé-jét Loucheur a priori nem utasítja vissza azonban azt amerikai mintára lehetetlen-nek tartja. Európa nemzeti nem tud-nák önállóságukat föladni, részint a zo-kások különbözősége és az előítélet, másrésztben a nyelvek különbözősége miatt. Az európai vámuhiót, amely a kontinenten az árucserét nagyon meg-könnyítené és a gazdasági élet virág-zását jelentené, Loucheur nem tartja utópiának. Az egyes nemzetek aggo-dalma, hogy ily módon a nehézipar tel-jesen koncentrálódna, könnyen eloszlat-ható volna megfelelő megállapodások-kal, amely nem biztosítaná a nehézipar-nak a monopólium előnyeit és minden állam garanciákat kapna nemzeti érdekei meg-védésére. Addig is azonban, míg ez nem valószínű, nagy előrelépés volna már most egy egységes sémájú vámu-tarifa és egységes típusú kereskedelmi szerződés bevezetése.

A gazdasági internacionális organi-zációját szükségesnek tartja Loucheur, mert különben elképzelhetetlen a racio-

nalizáció keresztülvitele. A nem renta-bilis üzemek bezárása, egységes veze-tés és fuzió az egyes iparágakban, a nyersanyagok közös bevásárlása, az okatlan konkurrenczia kikapcsolása. Ha ezt nem tudják Európában keresztül-vinni, lehetővé tennék az Egyesült Államok előtt, ahol a produkciót sem vámkorlátok, sem pénzhány nem aka-dályozzák.

Laucheur ezután az amerikai propa-gita fenyés és egyben aggasztó képét vázolta. A világ-ember magától válto-zik. A világháború, amely megszüntette az individuális gazdaságot, azt is bebi-zonyította, hogy állami vezetés sem használ. Mi marad tehát hátra? A gaz-dasági csoportok összehozása. Ezek az egyesületek, egyelőre csak munkaadók szervezői, később kénytelenek lesz-nek a munkások szervezői is helyt adni és a fogyasztók érdekeit is szem-előtt tartani. Ez lenne azután a gaz-dasági béke vagy a szociális háború forrása. Leucheur itt egy statisztika és tudományos ellenőrző intézményre gon-dol, amely a Népszövetség égíse alatt működne és állandó ankétet tartana a »Világgazdaság szervezői«.

A trösztöket és karteleteket azzal vádol-ják, hogy a fogyasztókat kihasználják és bizonyos országokat direkt kirabol-nak. Ez a felállítandó egyesület a té-nyek alapján megállapíthatná a vád igazságát vagy alaptalanságát.

Németországnak és Franciaországnak nagy szerepe van Európa reorganizá-ciójában, azonban nem kívánatos egy francia-német gazdasági blokk, ha ar-nak hatáma kétségtelen is volna. A blokkpolitika bebizonyította tarthatlan-ságát 1914-1918-ig, vérbe fulladt, helyette kontinens politikát kell folytatni. Ebben az egeysülésben vegyenek részt Európa összes produktív népei, Anglia is, dacára az angol nép individuízmusának. »Ha ez a három nagy állam nem érti meg egymást és közülök kettő min-dig a harmadikat fenyegeti, ez mindig fog eszközt találni, hogy az öt körül-vevő gyűrűt áttörje. Különben a háború nem üzlet, nem is egyedül gonosztett, egy képtelenség.« Itt az ideje, — fejezte be Loucheur beszédét — hogy kontinen-sünk összes államait együttes munkára hívjuk fel, azonban nem harcra egy má-sik kontinens ellen. Európa legyen or-ganizálva és előkészítve, nem egy ame-rika elleni harcra, hanem az újvilággal való együttműködésre, a gazdasági ja-vak jobb kihasználására.

hős

RÁDIÓAMATŐRÖK

szakvéleményt adok, készülékek felülvizsgálását, javítását vég-zem, új készülékek szakszerű felállítását, mindennemű alkat-észt szállítok legolcsóbban

CZUCZY EMIL OKL. MÉRNÖK
SUBOTICA,
MASSARIKOVA 25. 181

Részletfizetésre

adunk hitelképes egyéneknek mindentéle szövet- és vászonárut

„TEKSTIL“

manufaktúrnok, kézműveskereskedés Su'otica, Pašičeva (Gőzfürdő) ul. 7.
Hívására megbízottunk háshoz jón. 1908

BEETHOVEN-ÜNNEPSÉGEK

ÓRIÁSI SIKERŰK VOLT A BUDAPESTI BEETHOVEN-HANGVERSENYEKNEK

Beethoven halálának centennáriumát az egész világon fényes keretek közt ünnepelték meg. A halhatatlan zeneóriás és a zseni emlékére a legmonumentálisabb ünnepeket azonban Bécs városa rendezte, ahol 14 állam képviselője hódolt állam képviselője adózott hódolattal Beethovennek. Bécs után talán a legjobb zenei ünnepeket Budapesten rendezték, ahol körülbelül husz nagy hangversenyt és száz kisebb ünnepséget, a magyar vidéki városokban pedig ötven hangversenyt tartottak. Az ünnepeket előkészítő országos nagybizottság abból indult ki, hogy a magyarországi ünnepegeknek már azért is nagyméretűeknek kell lenniök, mert Beethovennek általános kulturális jelentőségén kívül **nagyon sok magyar vonatkozása is van**. Beethoven ugyanis 1800 május 7-én Budán a Várszínházban tartott hangversenyt, közeli barátságban volt a gróf Brunszvik-családdal és Teréz grófkisasszonyhoz szerelem is fűzte, ezenkívül a pesti német városi színház megnyitására megírta az »István király« című előjátékot és az »Athén romjai« című utójátékot, végül Kismartonban, ahol 1807-ben mint Eszterházy Miklós herceg vendége hat napig tartózkodott, Beethoven vezényelte a herceg által nála megrendelt C dur misét.

Az ünneprendező bizottság Beethoven halálának századik évfordulója alkalmából díszes könyvet adott ki és **megnyitó ünnepségből és hét estből álló fényes programot dolgozott ki**. Hogy az ünnepek és hangversenyek rendezése és művészi nivója olyan magas fokon állt, az elsősorban gróf Apponyi Albertnek és Dohnányi Ernőnek az érdeme. Apponyi csodálatos műveltségével, dr. Dohnányi pedig mély Beethoven-ismeretével mozgató lelkei voltak az ünnepegeknek, amelyek március 25-én a koronázó Mátyás-templomban megtartott misével kezdődtek, ahol Sugár Viktor karnagy vezetése alatt Beethoven C dur miséjét adták elő. A mise után az országos közéleti előkelőségek jelenlétében a zeneakadémián volt a tulajdonképeni megnyitó ünnepély amely Beethoven »István király« című nyitányával kezdődött, amelyet a zeneakadémia növendékzenekara Huby Jenő főzeneigazgató vezényletével adott elő. Ezután következett az ünnepi beszéd, amelyet gróf Apponyi Albert, a zenéért és kultúráért mindig lelkesedő, legnagyobb magyar szónok mondott, a legmélyebb hatást váltva ki. A Siklós Albert tanár vezetésével előadott Miserere-vel és az »Isten dicsősége« című kantatével ért véget a nagyon előkelő megnyitó ünnepély.

Az első estén, március 26-án az Operaházban előadták a Missa Solemnist, Beethovennek a IX. szimfonia mellett leghatalmasabb alkotását. A Missa Solemnis-ben Beethoven szakított az egyházi zene hagyományával és így az Operaházban való előadás nagyon megfelelő keretet adott a zeneműnek. A színpad fekete drapériákkal volt díszítve és középen habérkoszoruval körülövezett emelvényen Beethoven mellszobrára volt elhelyezve. A filharmónikus zenekart Dohnányi vezényelte és különösen a fuvósok voltak jók. A Palesztrina-kórus számban nem nagy és technikailag felülmúlható ugyan, de becsületes, nagy munkát végzett. A szólisták Tihanyi Vilma, Basilidesz Mária, dr. Székelyhídi Ferenc és Venczel Béla nehéz feladatukat gyönyörűen oldották meg. Különösen a szoprán szólam nagyon nehéz a műben, amelynek sikere elsősorban Dohnányi tehetségének köszönhető. Az orgona ugyan nagyon hiányzott, de azért az előadás elérte azt, amit Beethoven írt a műhöz: »szívből jussan a szívekhez«.

A következő estén a Zeneművészeti Főiskola nagytermében kamarazene-est volt. A műsoron az F dur vonósnyegyes (op. 59.) a kúrtszonáta (op. 17.) és a Szepteti (op. 20.) szerepelt. A vonósnyegyes a *Waldbauer—Kerpely* vonósne-

gyes együttese adta elő nagyszerűen, hiánytalanul hozva ki a muzsika fájdalmas, vágyterhes panaszát épügy, mint a végén felkacagó fölényes örömet és mosolyt. A kúrtszonáta nem tartozik a legjobb darabokhoz, mégis *Conti Darius* játéka és különösen Dohnányi kísérete mégis nagy művet csinált belőle. A szeptett előadása imponáló magaslapon állt és különösen a belkantót hozták ki nagyszerűen.

A harmadik napi hangversenyt Beethoven I. szimfóniájával kezdték. Dohnányi nagyszerűen ki tudta hozni a műből azt a jókedvet, amely már erőt jelent. Az első szimfonia után Dohnányi a dirigens palcát átadta Komor Vilmosnak és zenekarkísérettel előadta Beethoven Esz dur zongorahangversenyét. Ez talán az egész ünnepegeknek legtekélyesebb száma volt. Alig akad még egy olyan pianista, aki ezt a zeneművet olyan tökéletesen előadja, mint Dohnányi. Teljes megértéssel, technikailag a legnagyobb könnyedséggel és költői ihlettel játsza ezt a számot, amelynek kíséretében a filharmónikus zenekar nem tudott vele lépést tartani. Amikor azonban az V. szimfóniánál Dohnányi újból visszakerült a dirigens emelvényre, a filharmónikusok, különösen a 3. és 4. tétel közti átmenetben szinte átszemelültek és a mű egész nagyságát hiven adták vissza.

A negyedik napon *Dohnányi* zongoraszonáta-estje következett. Alig lehet jobb zongoristát és jobb Beethoven-interpretátort egy személyben elképzelni Dohnányinál és a hangverseny programja is nagyszerűen volt összeállítva. Az első (Esz-dur, op. 7.) szonáta a Beethoven fiatalkori művei közül kimagasló. A második a Wondschein-szonáta (Cismoll, op. 27.) egyike Beethoven legismertebb, széles körökben népszerű műveinek. Dohnányi ezt a csodálatos lírai költéményt elragadó hangulattal és bensőséggel adta elő. Az Appassionát (F. moll, op. 57.) a Fisz-dur szonátát (op. 78.) és végül a technikailag legnehezebbet (C moll, op. 111.) Dohnányi egyformán tökéletes előadásban hozta, mindezt anélkül, hogy szünetet tartott volna, bár észrevehető volt rajta egész este, hogy a sok hangverseny már kimerítette.

Az ötödik koncert-est fiúvölára, hegedűre és brácsára irt szerezaddal kezdődött. *Dömötör, Waldbauer* és *Temesvári* a darabot igen helyesen, tiszta Mozart-stílusban adták elő. A rákövetkező két dalt (*Opferlied* és *Das Glück der Freundschaft*) *Marschalkó* Rózsi énekelte művészettel, *Kösa* György nagyszerű zongorakíséretével. A harmadik szám, a híres Kreutzer-szonáta előadói: dr. Huby Jenő és dr. *Dohnányi* Ernőt szünni nem akaró taps fogadta. A két művész ugyanis évtizedek óta haragban volt egymással és nem játszott együtt, erre az alkalomra azonban kibékültek. Huby dogmatikusan játszotta a művet, de a Kreutzer-szonáta-hoz szükséges hév már nem tudta elragadni, Dohnányi pedig mint mindig

most is elsőrangú volt. Az est a Cisz-moll vonósnyegyes a *Waldbauer—Kerpely* együttes elsőrendű előadásában ért véget. Beethovennek e talán legjobb kvartetója, amely már muzsikái metafizika, óriási hatást váltott ki.

A hatodik estét ismét az Operában rendezték, ahol az »István király« című ünnepi játékot és Beethoven egyetlen operáját, a *Fidelio-t* adták elő. Az első inkább melodráma és főleg magyar vonatkozása miatt hozták színpadra *Márkus* László kitünő rendezésében csodaszép színpadi kivitellel. *Bakó* László, *Paulay* Matild, *Gábor* József és *Toronyi* Gyula a főszerepekben nagyon jók voltak. A »Fidelio« abszolút zenei értéket jelent és kitünő előadásban került a közönség elé. A kórusok jók voltak, a szép rendezés *Szemere* Árpád és ifjú *Oldh* Gusztáv érdeme. *Székelyhídy* nagyszerű Florestan volt, *Haselbeck* Olga mint Leonora volt elsőrangú. de a sikerhez erősen hozzájárultak *Szende* Ferenc, *Venczell* Béla és különösen *Haldsz* Gitta a hájos *Marcellina*. A karmesteri székéből sajnós, hiányzott *Kerner* István, a legelső magyar dirigens, de *Rékai* Nándor elismerésmeltoán helyettesítette.

A hetedik est, amelynek műsora Beethoven hegedűversenye (D dur, op. 61.) és IX. szimfóniája (D moll op. 125.) szerepelt, méltó befejezése volt az ünnepegeknek. A hegedűverseny nem tartozik a túlmély, filozófikus művekhez, de annál nagyobb és tökéletesebb egyszerűségben és napsugaras áttetszőségben. *Telmányi* Emil játszotta nemcsak férfias páthosszal. A második részben (largetto) költői szárnyalású a szólóhegedű és a zenekar közti párbeszedszerű dal, amelyet *Telmányi*, ugy mint az egész versenyt, kissé tulszabdon adott elő. Ezt a hegedűversenyt már a legnagyobb művészek annyira kidolgozták minden szempontból, hogy ehhez nehéz valami újat hozzáadni. A zenekaron érezhető volt Dohnányi vezetőkeze.

Méltó befejezésül következett a IX. szimfonia. Az első tétel komoly, tragikus, bánatos. A vonások prologusa vezet az erőteljes főtémához, amely a harmas hangzat primitív hangjaival nagyszerűen jelzi a hangulatot. A főtémával szemben áll a fúfvóshangszerek által előadott vizasztaló melléktema. Az egész első rész kivitele bonyolult. A basszus hol a fiszorgonapontjával mutat titáni erőt, hol pedig kromatikus motívumával ér el tragikus hatást. A második tétel a scherzo, a legjobb amit ritmikában eddig teremtettek. A téma harmincháromszor ismétlődik meg különböző hangszerkombókban. A közép-rész D-durban szláv-orosz népdal eredetű, a harmadik tétel Beethoven egyik legnagyobb és legmélyebb érzelmi adagiója. A téma dallamos, az andante csodálatosan lágy. Ezután variációk következnek, amelyek szenvedélyteljesek és a boldogság utáni vágyakozást fejezik ki, a végén pedig harsónak szólnak meg, amelyek új tettek

serkentenek. A negyedik tétel egy kiállításal kezdődik. A basszus-recitativa a felszabadulás utáni könyörgést hangsúlyozza, utána pedig párbeszéd következik a nép és a filozófus között (basszus és kórus).

Ebben az utolsó tételben a téma szerényen kezdődik és előbb a zenekarral, majd az énekkarral mindig jobban árad és a végén az egész emberiséget mintegy átölelve hirdeti az öröm ideáját és »a halandó mind testvérré lesz.« Az előadás elsőrangú volt. A filharmónikus társaság zenekara a szokottnál is jobb volt, a szólisták *Wedek* Anna, *Basilidesz* Mária, *Székelyhídy* Ferenc elsőrangú produkáltak, a *Palesztrina-kórus* hatalmas és precíz volt. A dirigens dr. *Dohnányi* Ernő a legtekélyesebb volt és becsukott partitúra mellett hirdette a karmesteri dobogón a IX-ik szimfonia fenséges gondolatalt ugyanolyan átérzéssel, mint ahogyan azt valamikor a mű első bemutatóján Beethoven maga dirigálta. Pedig ebben a műben az emberiség minden küzdelme, fájdalma, akarata, fellángolása hanyatlása, a lüktető létnek minden ritmusa és a végén a győzedelmes életöröm kitérése és tobzódása együtt van.

Azt mondják, hogy Beethoven a szimfonia első bemutatása után a dilettánsokat, akik résztvettek a zenemű előadásán, sorba megölelte. Most a nagy közönség is — mert az érdeklődés ezen az estén volt a legnagyobb — úgy érezte, hogy Beethoven a legszebb érzésekkel és gondolatokkal ölelte át. Bizonyos, hogy mindazok, akik a hangversenyen ott voltak zeneileg nem tudták a IX-ik szimfóniát a maga teljességével felfogni, de azért mindenki átérzte belőle azt, ami a legfontosabb: az univerzumot.

A hivatalos ünnepekkel a fejedhetetlen estével végetérték, de azért úgy Budapesten, mint vidéken még mindig vannak Beethoven-hangversenyek hirdetve Beethoven halhatatlanságát. — t. — ö.

Műhóból mesterséges si- és ródli pályát építenek Berlinben

Bécs, április.

A tavaszi vásár rendező bizottsága szerződést kötött a műhó angol feltalálójával és Berlin városa lesz az első a világon, ahol mesterséges si- és ródli pályát épít. Egy angol vezetésű kitalálta a mesterséges hó készítésének módját. A műhónak éppen olyanok a tulajdonságai sportszempontból, mint az igazi hóé. A *Kaiserdommon* lévő régi autobilcsarnokban készült az első mesterséges si- és ródli pályát, amely a tavaszi vásár alkalmából fog megnyitni, de valószínűleg azon túl is megmarad.

A találmány a legtöbb államban már szabadalmazva van és kipróbálták. Berlin városa a szerződés megkötése előtt egy hatósági orvost küldött ki Londonba, hogy vizsgálja meg, vajjon a műhó nem ártalmas-e az egészségre. A tanulmányozás ebből a szempontból is kielégítő eredménnyel járt, úgy hogy *semmi akadály többé a mesterséges si- és ródli pályát építésének*. A mesterséges hópor nem olvad el, ha még oly meleg van is és egyáltalán nincs rá befolyással az időjárás. Sport tekintetében olyan nagy értékű a műhó feltalálása, a téli sportokat nyáron is lehet majd üzni. Hatalmas tökével máris alakult egy érdekeltség, amely műhókat akar építeni si- és ródli pályákkal, amelyeknek hossza 130 méter és szélessége 30 méter. amihez 200.000 kg. mesterséges hó kell. A berlini sportosztó képviselőit meghívták a mesterséges si- és ródli pályára bemutatására. Mivel a műhó nem olvad, tehát a fentartási költség aránylag igen csekély lesz. Érdekes, hogy a műhó ruháról könnyen leporolható vagy lekeféltető s így már arra gondolnak, hogy fedett és télen fűtött helyiségben a hölgyek *bdli toalettekben és az urak trakknban fognak ródlizhatni*, vagy sietni s az ilyen multságok nagy konkurrenciát fognak támasztani a bálóknak.

Rogaška Slatina

Jugoszlávia Legjobb és Legmodernebbül Berendezett Gyógyfürdője

Világhírű Gyógyforrások

„Tempel” „Styria” „Donat”

Gyomorhajók, a belek megbetegedése, valamint szív-, vese- és májbántalmak gyógyítására

uzon: Május—zeptember

Mérsékelt árak — Az elő- és utószezomban különös kedvezmények Katonazenekar — Rádó — A legnagyobb kényelem — Kedvező közlekedési összeköttetések — Kérjen ismertetőt

Rogaška Slatina Fürdőigazgatósága

GIGÁSZOK HARCA

A világháború tagadhatatlanul hatalmas jelenség volt az emberiség fejlődéstörténetében, de tulajdonképpen oka egy több oldalról megtámadott társadalmi rendszer önmagával való összeütközésére vezethető vissza. A világháború éppen ezért nem is idézett elő olyan változásokat, amelyek óriási méreteivel és áldozataival arányban állnának.

Azok az események, amelyek ma a távol Keleten Kinában lejtőszónak, jelentőségükben messze felülmúlják a világháború jelentőségét, mert míg a világháborúban, amint mondtunk, csupán a kapitalizmus ütközött össze önmagával, addig Kinában ma két, egymással merőben ellentétes és egymást teljesen kizáró hatalmas világnézet vívja döntő csatájának első felvonását...

1.

Ennek a küzdelemnek, amely ma Kinában látszólag kínaiak között folyik, gigászi jelentőségét az adja meg, hogy a háttérben meghúzódó két főszereplő az angol és az orosz, most vivja döntő harcát Ázsia hegemoniájáért, amelyért közöttük csaknem egy évszázad óta folyik a versengés. Kinában az angol érdekek nemcsak a szovjetkormány világorradalmi törekvéseivel ütköznek össze, hanem azzal az Oroszországgal, amely már a cári kormányok idejében nem egy kísérletet tett arra nézve, hogy Anglia ázsiai uralmát likvidálja.

A kínai események annál súlyosabbak Angliára nézve, mert ez egyszer Oroszország a saját fegyverével támadta meg s egyelőre, úgy látszik, meg is verte Angliát.

Az angol diplomáciának évszázados szokása, hogy az angol érdekek védelmére idegen népeket küld harcba és idegen vérrel szerez újabb hatalmi pozíciókat magának. Ezt az angol szokást alkalmazta egyelőre kitűnő sikerrel a szovjetdiplomácia, midőn a kantoni kormány kínai katonáit küldötte rohamra az angol imperializmus ellen.

Nem hiába állított fel a szovjetkormány Moszkvában külön kínai egyetem és nem hiába pecsételte meg a vére hullásával az orosz vörös hadsereg soraiban elhűségét kétszáz ezer kínai önkéntes az ellenforradalommal vívott harcokban. A kínai forradalom nem egy pár kínai tábornok vetélkedésének hazafias vagy kevésbé hazafias érzelmeinek a műve, hanem azé a százezernyi agitátoré, akik az orosz forradalmi harcokból kikristályosodott nézetekkel hazatérve, felrázták évezredes álmából a mennyei birodalom több száz milliónyi népét.

2.

A koncessziók elvesztése óriási csapás az angol és egyéb ott érdekelt kapitalistákra nézve, azonban a kínai forradalomnak ennél a sokkal mélyebben fekvő közgazdasági és szociális okai vannak.

Kinában ugyanis egyrészt a túlnépesség, másrészt a fejletlen kultúra, valamint a speciális természeti viszonyok folytán, a kínaiak közismert igénytelensége és szorgalma dacára, évente egypár millió ember kenyér nélkül marad. Ez az emberfelesleg egy ideig Amerikában igyekezett elhelyezkedni, míg a legutóbbi időben Amerika el nem zárta határait a kínai bevándorlók elől.

Ekkor dobták a szovjetügynökök azt a jelszót a kínai tömegek közé, hogy a világorradalom az államhatárok lerombolásával megnyitja az utat minden munkásnak, hogy kenyerét a világnak tetszés szerint választott helyén keresse meg. Ennek a modern népvándorlásnak ígérete nyerte meg aztán rohamosan a kínai tömegeket a forradalom számára, amelynek mindezekből kifolyólag csak egy végső eredménye lehet, a központi szovjetkormány megalakítása.

A kínai forradalom feltétlen közeli sikere azonban előreláthatólag emberi számítás szerint nem fogja a kínai közgazdasági viszonyokat megjavítani, sőt mint mindenütt mást, a forradalom következtében Kinában is a nyomor hatványozott mértékben fog megnövekedni és ezzel együtt a Kinában feleslegessé váló embermilliók száma is.

Kérdés, vagy talán nem is kérdés, nem-e fog ebből a roppant embertömegből egypár millió egyelőre nem mint békes munkás, hanem mint a modern népvándorlás fegyveres előőrs a régi népvándorlás kitaposott országútján, a Dnyeszter partján, alkalmazást nyerni?

3.

Az a lázás sietség, amellyel Anglia Olaszország utján igyekszik új hatalmi csoportosulásokat teremteni és izolálni mindazon államokat amelyek abba a gyanuba keveredhetnek, hogy egy orosz invázió esetén nem nyújtanak elég garanciát az angol érdekek számára, mutatja azt, hogy az angol diplomácia számol a fenti lehetőséggel.

Anglia megingathatatlanul meg van győződve arról, hogy egy Oroszországgal való komoly fegyveres konfliktus esetén, az angol érdekek nem fognak hathatós védelemben részesülni Jugoszlávia részéről.

Két általános tényező jön figyelembe Anglia magatartásánál az SHS királysággal szemben.

Az egyik, hogy Anglia az orosz szovjet forradalmi törekvései ellen való védekezésben, minden olyan jelenséget igyekszik elhárítani, illetve ellensúlyozni, amelyek előmozdíthatják az orosz törekvések sikerét és alááshatják a magántulajdon szentségén felépülő kapitalista gazdasági rendnek Anglia által feltéve őrzött alapjait.

A leg tárgyilagosabban ítélve meg a dolgokat, meg kell állapítanunk, hogy nálunk bár az államvédelmi törvény hivatva volna megvédeni a fennálló társadalmi rend és magántulajdon sérthetetlenségét, mégis a legtöbbször éppen ezen törvény életrehívói, legalább is jó akaratú hallgatással támogatnak olyan elveket, amelyek flagránsan megsértik a magántulajdon elvét és ezáltal közvetve a társadalmi rendet.

Mialatt minden valódi vagy vélt kommunista megmozdulást a legnagyobb eréllyel elnyomnak és üldöznek, addig egyes oldalról a legnagyobb szabadsággal hirdetnek olyan tanokat, amelyek

mellett a kommunizmus békésen konzervatív színezetűnek látszik.

Hogy a külföld hogyan gondolkozik ezekről a dolgokról, azt közgazdaságunk és külpolitikai helyzetünk sajnosan illusztrálja.

Ha azt akarjuk, hogy Anglia magatartása ne legyen az SHS királysággal szemben határozottan ellenséges, olyan kormányzatra van szükségünk, amely a leggyökeresebben megvédi a magántulajdon tiszteletét és szentségét.

A második szempont, amely Anglia magatartását irányítja, Anglia féltelme a pánszlávizmustól.

Köz tudomásu, hogy a Habsburg-ház és az osztrák-magyar monarchia fennállásának legföltékenyebb öre hosszú időken keresztül Anglia volt.

Anglia az osztrák-magyar monarchiát jó védhátyának gondolta a német Drang nach Osten és az Oroszországból kiinduló pánszlávizmus ellen.

Anglia mielőtt a világháborút megkezdte volna, a jó kalmár ügyességével kiszámította, hogy Németország katonai és gazdasági erejét a hosszantartó háborúban felmorzsolja, míg Oroszországot egy alkalmas pillanatban forradalomba kergetve belső zavarái által fogja beláthatatlan ideig veszélytelen tenni. Anglia, a jó kereskedő, mint mindig, ezuttal is jól számított.

A háború befejeztével az angol kormány tökéletes eredményt mutathatott be a parlamentnek.

A német Drang nach Osten beláthatatlan ideig lehetetlenné vált Németország megcsönkítésével, katonai hatalmának megsemmisítésével és a Németország előőrsét képező osztrák-magyar monarchia feldarabolásával, több olyan új államalakulat felállításával, amelyek érdekei merőben ellentétesek a német érdekekkel.

Anglia az orosz birodalom teljes összeomlásával elérni vélte azt, hogy Ázsia felett gyakorolt fennhatóságát zavartalanul megszilárdíthassa.

Anglián azonban ez egyszer beteljesedett, hogy az ember nem csalhatatlan, még akkor sem, hogyha angol.

Arany János Toldijának egy gyönyörű verssora rendkívül találó Anglia-mai helyzetére:

Repül a nehéz kő, nem tudni hol áll meg,
Ki tudja hol áll meg,
Kit hogyan talál meg?

Programszerüleg járt el sir Buchanan, Anglia petrogradi nagykövete, midőn elhajította a nehéz követ, Anglia aranyai segítségével detronizáltatta Miklós cárt és forradalomba kergette Oroszországot. Mindez pontosan benne volt abban a matematikai szabályosságú tervezetben, amely szerint az angol kormány a világháború lefolyását irányította.

Kitschener lord, az angol hadsereg szerencsétlen ért fővezére azt mondta a világháború elején egy interjúban, hogy az angol vezérkar a háború tartamát öt évben állapította meg.

Kitschener azt is mondtotta ekkor, hogy Anglia először gazdaságilag akarja ellenfeleit tönkre tenni és csak a negyedik évben akarja Anglia a harctereken a katonai fölényt elérni.

Hasonló programszerűséggel és mérhetetlen cinizmussal dolgozott Anglia akkor, amidőn a Balti-tengeren keresztül élelmiszereket szállított a szovjetkormányának, a Fekete-tengeren pedig hadianyagot és lőszeret az orosz ellenforradalmi hadseregeknek.

Az azonban már nem volt programszerű, hogy az ilyen módon tönkretett Oroszországban Anglia és az angol világhatalom sokszorta hatalmasabb elleniséget nyert, mint aminő az Anglia által programszerűleg tönkretett Oroszország volt.

Anglia a forradalom bacillusaival tette tönkre Oroszországot és a szovjetkormány ugyanezekkel a bacillusokkal ingatja az angol világhatalom alapjait nemcsak Ázsiában, hanem magában a ködös Albionban is. A cári Oroszországgal való versengésben Anglia csak lépésről-lépésre veszthetett volna el kisebb-nagyobb területeket csupán Ázsiában, míg Szovjetország győzelme esetén Anglia területe összezsugorodna egy nagyon korlátolt kiterjedésű szigetre.

A történelem egyik alapigazsága az, hogy minden kormányzat mulandó, míg a nagy népek ideje összehasonlíthatatlanul felülmúlja a legtartósabb kormányzat idejét is. Anglia abban az óriási küzdelemben, amelynek első konturjai most kezdenek kibontakozni Kinában nem a szovjetkormányval, amely lehet mulandó, hanem a szláv érdekekkel, amelyek örökkévalóak, történő összeütközését látja.

Ennélfogva Anglia minden olyan törekvésben, amely Középeurópában és a Balkánon aláhuzottan hangsúlyozza a szláv politikát, ha nem is közvetlenül, de közvetve Anglia vitális érdekeinek fenyegetését látja.

Az eddigi előadottakból láthatjuk tehát, hogy Anglia legfontosabb érdekei olyan hatalmi csoportosulásokat kívánnak meg Középeurópában és a Balkánon, amelyek biztos támasztékot nyújtanak úgy a szovjetkormány világorradalmi, mint egy esetleges holnapi Oroszország pánszláv törekvései ellen.

A Duna-balkáni népek békés és sikeres gazdasági és kulturális fejlődése ezzel szemben feltétlenül megköveteli egy közös Duna-balkáni gondolat és politika megteremtését és gyakorlati végrehajtását.

Ez a feladat az első pillanatban túl nehéznek és kihihetetlennek látszik. Ez azonban csak látszólag van így. Jugoszlávia, amely lakosai között egyesíti csaknem az összes Duna-balkáni népek képviselőit, abban az illusztis helyzetben van, hogy »a Balkán a balkáni népek« divatos és eddig sajnos üres diplomáciai szójátéknak használt jelszavát a legnagyobb tökéletességgel a gyakorlati életben megvalósíthassa.

A husvét a Megváltó feltámadásának ünnepe.

Vajha feltámadna államunkban az a Megváltó, aki az összes Duna-balkáni népeket a közös egyetértésnek és szeretetnek a népek által annyira sóvárgott révére vezetné!

PÁRISI PORTRÉK

PAINLEVÉ

ÉP IESIBEN ÉP LÉLEK

egbizarsaban es heta az er detli

BRÁZAY

SÓSBORSZESZ

használatával

Mindentütt kapható

Carol és Charlot

A szerelemért száműzött királyfi és a szerelem száműzöttjének találkozása

Páris, április.

— Chapeau! Kalapot! Vegye le a kalapját! — hallatszik a hátam mögött a figyelmeztetés az előttem ülő fiatalembernek szól. Azonban úgy látszik nem hallja, annyira nem jut eszébe, hogy őt valaki rendreutasíthatja.

Ez az ember parancsolásra született és uralkodik akaratára sem szokta meghajtani a derekát.

Kelessy

... Ez az ember: Carol, Románia száműzött trónörököse.

Demokrata szokásait Párisban sem vetette le. Itt a nagy bulvár fényes mozgóképszínházában, a Max Linder Cinémában nem egy páholy mélyén húzódik meg, nem is a legdrágább helyen ül, hanem egy tizfrankos »középfinom« helyről, a tömeg közé vegyülve inkognitóban élvezti az előadást.

Pedig nincs is egyedül. Fiatal hölgy ül mellette. Nem Zizi Lambrino.

A szép Zizi Lambrino, aki nem hiába panaszolta a minap a Le Journal munkatársának, hogy néha alig ötszáz lépésnyire laknak egymástól Neuillyben, még az uccán is csak ritkán látja egy egy pillanatra Carolt, amikor elsuhan mellette az extrónörökös autója.

Kelessy

Mert Románia trónörököse, aki annak idején nagyrészt Zizi Lambrino miatt lemondott az uralkodásról, nem mondott le még ő maga sem a fiatal szív jogairól.

A mozipartner szép vöröshajú nő, nagyon elegáns. Szünetben csendesen beszélget Carollal, mint régi ismerős.

Egy régi Chaplin filmet játszanak. A L'Amour aux champs-t.

Szegény szerelmes szobapincér Charlot — Párisban így bécézik Chaplint — szeretni szeretne. Semmi mást csak szeretni. De a szálloda komor tulajdonosa nem azért tart szobapincért, hogy az szive jogainak éljen. Ez szegény szerelmes, andalgó és ábrándos Charlot a kötelesség és a szálloda »magasabb érdeke« minduntalan visszarángják szerelmének menyországából a szálloda munka hétköznapjába.

Chaplint nem hagyják szeretni...
... És Carol mintha valami közöséget érezne, a szerelmének ábrándjait a filmen és az életben hasztalan hasznoló Chaplin sorsával. A terem reng a kacagástól. Carol azonban egyre kevesebbet nevet. Viszont egyre többet ci-

garettázik. (Mert Párisban nem tilos a dohányzás a moziban.)

Meg-megsimogatja művésziösen kócos haját. Mintha már nem is a filmet nézné.

Azán világos lesz. Középeurópaiasan lehatott, zöld kalapját még jobban fejébe nyomja és spanglis raglánjába burkolózik. Fel sem ismerik, pedig itt Pá-

risban sokan látták az Olimpiáson, a hol, mint lelkes sportbarát, állandóan jelen volt.

Karonfogva partnerét, kisért a moziból és eltűnik egy taxiban...

Ime Páris...

Ittült mellettünk egy királyfi. Észre se vette senki...

Aigner László

ORVOSI DOLGOK

Diétás konyha

5.

Mégegyszer: a vitaminokról

Vagy huszonöt esztendővel ezelőtt olvastam valahol, hogy eljön majd az idő, amikor a dolgozók ebéd és vacsorája mindössze néhány vízben oldott tápkoc-kából fog állni. A vitaminoknak nevezett fontos **életanyagok** föltedezése óta nem is látszik olyan lehetetlennek ez a fantasztikus táplálkozási mód.

Még vagy egy évtizeddel ezelőtt is a legnagyobb orvostudósok is a **kalória mennyiség** pontos betartására ügyeltek, míg ma a jelszó: kevés vitaminus táplálkozás. A vitaminok megismerése után kísérletekkel igazolták be, hogy

bő táplálkozás mellett is megbetegedik a szervezet, ha a táplálékokból hiányoznak a vitaminok.

Az orvostudományok népszerűsítése ma már a népek életszükségletévé vált világszerte. Nem elég az, ha csak az orvosok és természetbúvárok tudják, hogy a napsugárnak gyógyító és bakteriumölő hatása van, hogy a tífóvérszt bacilusok okozzák, ezt publikálni is kell a legzélesebb néprétegekben. Nem elég, ha csak az orvosok ismerik a vitaminok fontosságát, **a föltedezést az emberiség közkincsévé kell tenni. A vitaminokról szóló tan ma már közegészségügyi kérdéssé nőtte ki magát.**

Szana Sándor dr., a nemrég elhunyt kiváló orvos, egyik posztumusz művében német szerzők nyomán adalékokkal szolgál a vitaminok feltedezésének történetéhez.

A Kronprinc Wilhelm nevű német csatahajó egyfolytában háromnegyed évet töltött a háboru elején nyílt tengeren és sorra süllyesztette el az élelmiszert és municiót szállító kereskedelmi hajókat. A cirkáló német módszer szerint mindannyiszor »efrekvirálta« a pusztulásra ítélt hajók élelmiszereit. Idők folyamán a Kronprinc Wilhelm élelmiszer kamrái annyira megteltek élelmiszerekkel, hogy végül is egy emberre már naponta másfél kiló fagyaszott hús, illetve konzerv főzelék jutott. Ötödik hónapja cirkált már a hajó a nyílt Atlanti Óceánon, a mikor a kitünően táplált legénység között különös betegség ütötte fel a fejét. Az egyik matrónak a lábait dagadtak meg, a másoknak az arca. Egy napon egyszerre tizen betegedtek meg benulásos végtagmerevségben, izületi fájdalmakkal. A legtöbb matrós kellemetlen szemgyulladásról, gyengeségről, szédülésről, **erőtlenségről** panaszkodott. Rövid időn belül több mint ötven matrós betegedett meg. A hajó orvos, miután a skorbutos citromkurák eredményhez nem vezettek, teljesen tanácstalanul állt a különös betegséggel szemben. Érdekes, hogy a **tisztek valamennyien egészségesek maradtak e látszólag »ragályos« betegséggel szemben.** Nyolc hónapi cirkálás után a beteg matrósok száma annyira elszaporodott hogy a hajó parancsnoka, aki az ellenséges hadihajókkal mindig bátran szállott szembe, a betegségnak végre is megadta magát: háromnegyed évi bolyongás után egy akkor még semleges amerikai kikötőbe futott be a hajóval. A vitamin kutatások óta tudjuk, hogy a **tengerészek tömeges megbetegedését az egyoldalú, vitamin-szegény táplálkozás okozta.** A tiszteknek jutott elegendő nyers gyümölcs és friss főzelék, ők mentesek maradtak a bajtól. Csak a vitaminok feltedzése után értettük meg a világháboru alatt előforduló tömeges skorbutuszerű megbetegedéseket, amelyek nem csak a legyőzött

»éhező országokban«, hanem a győző államokban is nagy számban fordultak elő.

A vitaminokról már több alkalommal megírtuk, hogy ezek a szervezetre, főként a fejlődő, épülő szervezetre nélkülözhetetlen szerves életanyagok, amelyek a legkülönbözőbb nyers állati és növényi termékekkel kerülnek az ember és állat gyomrába.

Eddig négyfajta vitamint ismertettek az orvoskutatók.

Az A-vitamin

zsírban oldódó, főként állati és növényi zsírokban, olajokban fordul elő. Legtöbb A-vitamin van a nyers tejben a vajban, a tojássárgájában, a halzsírban, a csu-kamájojában, a zsiros sajtban, kevesebbet tartalmaznak a növényi zsírok, a libazsír, a paraj, a répa, a paradicsom, legkevesebbet a disznózsír, szalonna, margarín és a nyers marhahús. Az A-vitamin döntő befolyással bír a csecsemők és serdülő gyermekek csontfejlődésére, növekedésére, jelenléte megóvja a szervezetet a különböző fertőző bajoktól. Így a tuberkulózistól is. **Hiánya:** angol-kór, vérszegénységre, sápkóróságra, csontelferdülésekre, szembetegségekre vezethet, hajlamossá teheti a szervezetet a különböző fertőző bántalmak felvételére. A második ismert Vitamin az ugynevezett

B-vitamin

amely vízben oldódik. B-vitaminban csak a legkülönbözőbb nyers csümölcsök a kalászos növények, a buza, árpa, rozs, zab, kukorica, a nyers főzelekek és az élesztő. A rizs a kenyér és a főzelekek elkészítésénél a legértékesebb vitaminok pusztulnak el. A B-vitaminok azonkívül hogy vérképzők, nélkülözhetetlenek az organizmus izom és idegműködésénél is. Hiányuk különböző ideg és izombajokban, vérkeringési zavarokban, vérszegénységben nyilvánul meg.

C-vitamin

tartalmaznak bőségesen a különböző főzelekek közül a nyers káposztafajták, a saláták, retkek, a kelkáposzta, a fehér és vörös káposzta, a gyümölcsök, különösen a zöld citrom, a korai narancs, a banán, datolya, a paradicsom, a nyers tej és a tojás. A C-vitamin hiánya okozza a háboru alatt megismert **skorbutot**, amely legvengüléssel, végtagfájdalmakkal, vérszegénységgel jár. A gyermekek között fellépő Barlow-kór tulajdonképpen nem más, mint gyermek-skorbut, amely betegség C-vitaminok adagolásával a legrövidebb idő alatt meggyógyul. Egy évvel ezelőtt fedezték fel a

D-vitamin

a zöld főzelekekben, a gabona csirákban és a **hámozatlan** gyümölcsben. D-vitaminból legtöbbet a gyümölcshéj, főként a narancs és citromhéj rejt magában. Jelenléte az ásványi anyagcsere körül bír nagy fontossággal, de nélkülözhetetlen a csontok fejlődésénél is. Hiányát leginkább az idegek és az izmok érzik meg.

A vitaminokról tudnunk kell, hogy **jelenlétük nélkül csecsemő, gyermek testi és lelki fejlődése lehetetlen.**

== Vitaminok nélkül ember, vagy állat nem élhet.

== Az emberi szervezet csakis vitaminok jelenlétében képes lekötlni az agy és idegrendszer normális mű-

ködéséhez szükséges meszet és foszfort.

== Vitaminus ételekkel való táplálkozás megóvja a szervezetet a betegségek, főként a fertőző bajok ellen.

== A napsugár is csak a vitaminok segítségével hat jótékonyan.

== Az anyák vitamin-szegény táplálkozása kihat az utódokra.

== A vitaminok nem csak fokozzák a test ellenálló képességét, hanem gyógyítják, erősítik a beteget és a lábadozót.

== Vitaminus táplálkozás meghosszabbítja az életet.

A vitamin anyagok főzéssel, forralással tönkre mennek. Egyszer forralás után a tejben még föllelhetők, de további forralások után eltűnnek. A cukrot, a lisztet, a rizst finomítással fosztják meg az életanyagoktól. A nyers húsok nyomokban, a konzervhúsok egyáltalában semmi vitamint se tartalmaznak. A konzerv főzelekek a leforralásnál veszítik el vitaminerejükét.

Az anyatejjel táplált csecsemőket a gazdag vitamintartalom teszi erőssé, edzetté, míg a forralt, vitamin-szegény tehéntejjel táplált csecsemők mindenféle betegségre, bőrbajra hajlamosak. Ebből a tapasztalatból kiindulva állítanak fel újabb nagyobb városokban anyatejárusító központokat, ahol a frissen fejt anyatejet éppúgy árusítják, mint nálunk a tehéntejet. Most már érthető az is, hogy miért olyan sátnyák, véznák, betegesek a féltő gonddal nevelt, **kizárólag gondosan főtt ételekkel táplált városi gyerekek**, akiknél a nyers gyümölcsöket elvonják a szülők, nehogy »elrontásák a gyomrukát.«

A vitamin kísérletek még nincsenek lezárva. Csak a minap számolt be az orvosi lapok hasábjain a híres japán professzor Tadasu Saiki legújabb eredményeiről. Saiki beható állatkísérletekkel mutatta ki, hogy a vitaminhiány, az ugynevezett **avitaminózis és a szervezet köképződése között szoros kapcsolat áll fenn.** Vitamin-szegény, mesz és foszforszegény diétára a kísérleti állatoknál két hónap leforgása alatt epekö, illetve hólyagkö képződik. **Ez a feltedezés óriási jelentőséggel bír, mert ha a vitaminhiány köképződésre vezet, ebből önként következik, hogy megfelelő vitaminokra a köképződésnek meg is kell szünnie.** Ezt a föltevést Saiki kísérletei igazolni látszanak, amennyiben a tudós orvostanár szerint

főként A-vitaminok bőséges adagolására a kövek lassankint feloldódnak és el is tűnnek.

Saiki mutatta ki először azt is, hogy vitamingszegény diétán tartott operáltak, sérültek sebei sokkal könnyebben és rövidebb idő alatt gyógyulnak be, mint azoké, akik vitamint nem tartalmazó ételekkel táplálóznak.

A vitaminok korszakalkotó feltedezése forradalmasította a konzervatív professzorokat is: az orvosi akadémiák rövidesen át fogják térni a szörszállhásogató kalóriaszámitásról a vitamintápszerekre. A tápszergyárak, kémiai laboratóriumok se maradtak tétlenek: egymásután kerülnek forgalomba a különböző gyári vitamintápszerek készítmények. A sok készítmény között eddig a magyar **Arnea-vitamintápszere** a vezetés. **Az Arnea-készítményeket a különböző vitamintájak értékes foglalatjának kell tekintenünk.** Az Arnea mindössze nyers növényi csirákat és szárított parajport tartalmaz. Nem hiálaló szer ez, nem fényűzési cikk, hanem: **életszükséglet.** Fel nőttek por és csokoládé táblácskák alakjában szedhetik, **gyermekek számá- mára különböző izzal vitamin-bombonok**at készítenek. Az eddig ismert gyermek-tápszereknek két hibájuk van: 1. vitamin-szegények, 2. a gyermekekbe csak nagy kinnal lehetett bediktálni az »orvosságot«. **A jóízű vitamin cukrokat a gyermekek mohón fogyasztják, úgy, hogy szinte vissza kell őket tartani a tulzába vitt »nyalakodástól.«** A vitamin-csemege csak a jó gyermeknek jár — jutalomképpen. **A vitamintápszerek alkalmazásának leginkább vérszegény, sápkórós, gyengén fellet, angol-kórós gyermekeknél látjuk hasznát, de jó eredményt várhatunk szoptató anyáknál és idegbetegeknél is.**

Dr. Munk Arthur

Siralmas mókák

A szellemes speditör — Adolpho Valentino öt etc

Becskerekről jelentik: Jó üzleti kon-junktura idején a becskereki kereske-dők körében a legkitünőbb viccek szü-letnek, a jelenlegi üzleti pangás sivársá-gát pedig az a körülmény jellemzi a leg-jobbban, hogy semmi humor, semmi de-rű nem található a kereskedők berkei-ben. Ami itt-ott mégis előadódik, annak is rendszerint nagyon savanyu a hu-mora és inkább csak a mai áldatlan gazdasági viszonyok szomorkás perszi-flázsa. Ezekből a bánatos becskereki viccekből itt adunk néhányat.

1.

Egy becskereki speditör néhány hónap előtt fizetésképtelenséget jelentett és ötven százalékos kiegyezést ajánlott föl hitelezőinek, de azt se készpénzben, hanem egy későbbi időpontban kezdődő részletfizetésre. A hitelezők hosszas luza-vona után elfogadták a felajánlott egyezséget, mert a helyzet olyan volt, hogy egyebet nem is tehettek.

Március második felében aztán az ösz-szes hitelezők levelet kaptak a cégtől, hogy jelenjenek meg április elsején az irodájában, amikor is az első részlet-törlesztés meg fog történni. A hitelezők nagy örömmel tették eleget ennek a fel-hívásnak és április elsején reggel kilenc órakor testületileg vonultak be a spe-ditör irodájába. Tizenötön voltak a hi-telezők, többnyire kisemberek, kereske-dők, magántisztviselők, élükön egy is-mert becskereki pénzügynökkel. Bevo-nultak az irodába, a speditör barátságó-san fogadja őket, helyet kínál nekik, az-után naiv arccal kérdezi:

— Mivel lehetek az urak szolgálatá-ra?

— Eljöttünk a pénzért — hallatszott egyszerre tizenöt basszushang.

— Még egy kis türelmet kérek uraim — szolt a speditör — jelenleg pénzem egyáltalában nincsen.

Nagy volt a megrökönyödés a tizenöt hitelező körében.

— Hát akkor mért küldte nekünk azt a levelet? — kérdezték ijedten.

A speditör elmosolyodott.

— Hát nem értették meg az urak? Hiszen csak egy kis *áprilisi tréfa volt.*

A hitelezők egymásra néztek. Csak-ugyan április elseje van.

— Jobb viccet nem tudott kitalálni? — szolt dühösen a vezetőjük.

— Jobb viccet? ... Ezekben a nehéz időkben? ...

2.

A jelenkor legsikerültebb közgazda-sági ötletének tartják Becskereken az itt következőt, amelyen sokan nevetnek, még többen irigykednek, néhányan pe-dig bosszankodnak Becskereken. Az öt-let szerzője egy becskereki malomtiszt-viselő, akinek kevés fizetése, de jó fel-lépése és kitünő modora volt. Ez a fia-talember szerény fizetésével arányban nem álló módon költekezett. Minden es-te a bárban volt található, ahol nagy társaság vette rendszerint körül, a ce-het pedig mindig ő fizette. Nagy össze-

gekét költött a bárhölgyekre, különösen sokat járt Elza grófnő társaságában, a mi pedig közismert fényűzés volt Becs-kereken.

Mindenkinek feltűnt ez a nagy költe-kezés és sokat törték a fejüket az em-berek, hogy honnan van a szegény tiszt-viselőnek annyi pénze. Végre már a fő-nökeinek is feltűnt, hogy Adoli — vagy ahogy itten jó megjelenése miatt el-nevezték: Adolpho Valentino — havi 1800 dinárból legalább tizezret költ el, Titokban nyomozást indítottak, megfi-gyelték egész működését, de semmit sem találtak. Végre is ez a titokzatos megfelfedezetlen rejtély annyira nyugta-lanította a malom igazgatóságát, hogy valami ürügyet kerestek a tisztviselő elbocsátására. Történetesen éppen már-cius 31-ikén telt le a felmondása, ami-kor némi végkielégítést is kapott és ki-lépett.

Másnap aztán megoldódott a rejtély kulcsa. A malomnak majdnem minden bevásárlója — mintegy harmincöt — a Bánát minden falujából beállították az irodába és Adolf urat keresték. Nagy volt azonban a meglepetésük, mikor megtudták, hogy éppen előtte való nap kilépett. Végre az igazgató elé kerültek, akinek elmondták, hogy milyen járat-

ban vannak:

— Amikor a malomigazgatóságtól be-vasárlási előlegeket kértünk, először Adolf urhoz kellett jönnünk az előleg-kérőív kitöltése végett. Adolpho mindig megkérdezte:

— Mennyit akar.

— Negyven ezer dinárt, vagy ötven-ezret, hatvan ezer, ahogy jött. Feleltük mindig neki. Akkor aztán barátságosan mosolyogva behizelgő hangon sugta:

— Nézze István bácsi, tegyen nekem egy szivességet. Kérjen tizezzerrel töb-bet és aztán azt adja nekem kölcsön. Április elsejére, mielőtt még leszámol-na, visszaadom. Nézze, nem a magáéból adja, hanem a maloméból, maga nem veszít semmit és nekem meg szivességet tesz velem.

Nem lehetett megtagadni a kérését és kitől öt ezer, kitől tizezer dinárt kapott kölcsön. Most összeszámlálták: *kétszáz-nyolcvanezer dínár az összes tartozása.* Persze elveszett pénz. Büntetőfeljelen-tést nem lehet tenni ellene, mert a kölcsönkérés nem ütközik a büntető tör-vénybe, behajtani pedig nem lehet raj-ta. Így járatott Adolpho Valentino ápr-ilist a malom bevásárlóival. Ez volt a legsikerültebb áprilisi tréfa Becskere-ken. (h. i.)

TERE-FERE

Mezitláb... Bruxellesben óriási tö-meg követ egy urat, aki a Brouckére-té-ren sétál. Ez az uriember kifogástalanul van fölöltözve, keménykalapot, vadonat-új kesztyűt visel, semmiféle hibája nincs: semmiféle reklámot nem visel a hátán, a tömeg csak azért érdeklődik iránta, mert mezitláb van. Bemegegy egy kávéháza. Itt megjelenése természetesen általános föltűnést kelt. A pincér kijelenti, hogy nem, hozhat neki feketét. Végül jön a tu-lajdonos is, az is sajnálattal értesíti, hogy nem szolgálhatják ki. Rendőrt kell hívni.

De a mezitláb as urral nem lehet kibab-rálni. Valóságos kis beszédet mond a pincérnek:

— Önnek egyáltalán nincs joga meg-tagadni tőlem a feketét, melyet megren-deltem. Talán azon csodálkozik, hogy mezitláb járok? Nagyszerű. Ha a mezit-lábaság tüntetés a mai drágaság ellen, akkor legalább egyszerűen és izlésesen tüntetünk. Másrészt én nevenségesnek tartom, hogy alsó végtagjainkat holmi állatbőrökbe burkoljuk. Elvégre nekünk is van bőrünk. Értette? Szóval adja ide a feketémet.

Saját érdekében
mielőtt **RÁDIÓT** vásárol
kérjen ajánlatot
Leipzig Testvérektől
Hol az összes alkatrésze is kaphatók.
274 Tereziina ul. 5. Népkörrel szemben

Nem volt más mit tenni, mint kiszol-gálni a különös urat, mert a kávéházban lévő pártját fogták s a rendőrség maga is tisztelte egy polgár szabadságát, aki cipőtlen ségével nem sértette meg a tár-sadalmi rendet.

Ez a jelenet aztán Bruxelles egváb ká-véházaiban is megismétlődött.
Vajjon a drágaság elleni tüntetésről van szó, vagy egy egyszerű fogadásról? Nem lehet tudni.

★
Egy iskolában ezt a dolgozatot daták föl: *Miért csikosak a tigrisek.*

Az egyik kisfiú szóról-szóra ezt írta:
— A tigris azért csikos, hogy az állat-kert igazgatója megismerje. Ha egy tig-ris elszökik az állatkertből, akkor sokkal gyorsabban meg lehet fogni, azért, mert csikos. Mihelyt kimegy az uccára, tud-ják, hogy nem kutya, nem ló. Erre az ál-latkert igazgatójához fordulnak s meg-kérdezik tőle, hogy nem vesztett-e el vé-letlenül egy tigrist?

★
A világ legkevésebb nevezetes rekordjai a következők:

— Gourdonban Dupont ur a diótörés rekordját tartja: egy óra alatt 2844 diót tör föl. Londonban *Clocks* ur a burgo-nyahámózás világbajnoka: 7 perc alatt 14 kiló burgonyát hámozott meg. Berlin-ben *Wolging* 2 óra alatt 19 szivart szí-

vott el, anélkül, hogy vizet ivott volna, ezzel szemben Bruxellesben *Bollaert* a szivarozás másik világrekordját állította föl, a lassusági világrekordot, amennyi-ven egy szivart 2 óráig szívott. Egy amerikai *Lowney* 4 perc alatt 104 osztri-gát nyit ki s Franciaországban *Dublé* kis-asszony 19 óra alatt 2007 szendvicset ké-szített el. Párisban *Ukszoj* Tea kisasz-szony 37 órán át szakadatlanul charles-tonozott.

Dr. Földes-féle
MARGIT KRÉM
ma már mindenkinek
nékülözhetetlen. 1859

A régiségkereskedőhöz bevetődik egy író, aki magát mindenestre »ismert«-nek tartja.

— Mennyibe kerül ez a szobrocška?

— Százhusz frankba.

— Ugyan adja ide nyolcvanért.

— Akkor ráfizetnek — sóhajt a kereskedő. — De nem bánom. Önnek nem al-kuszon.

A szobor nem is nagyon tetszett az írónak, de mert a kereskedő hízeltett a hiuságának, hogy neki, éppen neki ol-csobbban adja, kifizette.

— Majd küldje haza — szolt oda ha-raggal.

Erre azonban a kereskedő az írőhoz fordult:
— Szabad kérdeznem a becses nevét? Az író elszápadt. Rossz üzletet kötött.

★
Egy lelkes fiatal költő tanácsokat kért Tristan Bernardtól a másnapi előadá-sára vonatkozólag.

Tristan Bernard ezt mondta:
— Aztán ne feledje barátom, hogy mi-kor végez, hajoljon meg a közönség felé s menjen ki a teremből lábujjhegyen.

— Miért lábujjhegyen? — kérdezte a költő megrökönyödve.

— Hogy föl ne ébredjenek.
★

Csapni való rossz darabot irt egy is-mert drámagyáros. Tristan Bernard előtt váltig mentegőzött:

— Nem kellett volna nevémmel je-gyezzenem.

— Ugyan kedves barátom. Először is a darab igen kedves. Másodszor, ha nem is írja oda a nevét, a közönség ugyis tudja, hogy csak maga írhatta.

★
Shaw utálja a cigánymuzsikát, de sze-ret enni.

Egyszer az étteremben magához inti a cigányprimást:

Naponta elosztja a kellemetlen nyo-mokat, amelyeket a kimerültség és a gondok okoznak, a
SIMON-KREME
(Crème Simon)
Megakadályozza a ráncok képződését és megőrzi az arc puhaságát és tisztaságát.
Mindenütt kapható. 11
SIMON-KRÉM, PUDER és SZAPPAN
Parfumerie Simon, 59. Fg. St. Martin, Paris

— Mondja, ha szépen megkérném, ját-szana valamit?

— Hogy ne — hajlongott a primás.
— Hát kérem legyen szives amíg va-csorázom, játszék egy parti sakkot.

Tanácsok ebtenyésztőknek. A kutyák kultusza olyan nagy, hogy a francia eb-tenyésztők lapja, az *Eleveur* külön pon-tokba foglalta mire kell ügyelni a kutya gazdájának. Itt közöljük az ebtenyészt-ők parancsolatait:

1. Kutyáinknak ne adjunk gyakran en-ni. Naponta legfeljebb kétszer.

★
Tévedés azt hinni, mintha a hus árta-na akár a kis, akár a nagy kutyáknak. Ha megnézzük fogazatukat, látjuk, hogy ragadozók, a hus természetesen eledelük. Legokosabb lóhussal táplálni őket.

ERICSSON
rádiók és alkatrészek
PHILIPS
rádió ampák és egyenirányítók
CORNALIT
skáfafejek, mikrodialok kaphatók
MALLER BÉLA
okl. gépészmérnök
Subotica, Petrogradska ul. 8

3. Csak ritkán kedveskedjünk nekik cukorral, mert a cukor bélzavarokat idéz elő. Ha elrontják gyomrukát, has-hajtóul a »kutyanyelvnek« nevezett pá-rányból készítsünk párlatot, mely ned-ves, árnyékos helyen nő.

4. Minden nap két kanál olivaolajat öntsünk az ételükbe.

5. Az a szokás, hogy a kutyának viz-ben adagolják be a kénytelen, mert a kén vízben nem oldódik. Porrá kell törni s vajban, vagy husgöngyölegben kell elrejteni.

6. Ne furdessük őket. Elég megmosni szemünket, szájunkat és fülünket bór-

BI-OXYNE 3 nap alatt fehér fogak
FOGPOZ-PASTA-SZAJVIZ.

vizzel. De gyakran fésüljük és keféjük puha kefékkel, hogy szőrük fényes le-gyen s kipusztítsuk a bolháikat.

7. Ha kutya beteg s nem akar enni, semmiesetre se kényszerítsük. Ösztöne csalahatatlán.

8. Nyalánkságokkal, csemegével so-hase traktáljuk kutyáinkat. Ez a leg-rosszabb.

Aki megtartja ezeket a parancsokat annak a kutyája — a francia ebtenyészt-ő szerint — él — az emberi kor leg-végső határáig.

Egy csillag
értesítése
a
TAKY-ról

Jenny Gódor, egyike nagy színpadi csilla-gainknak, határozottan kijelenti: »a felesleges szőrök és pikkelt tüntetésére nincs más mint a Taky. Alkalmazzon egy keveset ebből az illatos kenőcsből, úgy ahogy ez a tubusból kijön; s vár-jon 5 percig, mossa le egy kevés vízzel, s ez elegendő. Ön el lesz ragadva az eredményről és örökre istenhozádot mond a veszélyes bo-rotváknak, mely pattanásokat okoz, a szőröket erős-ében és gyorsabban kinöveszti. Takarokos, legyőzhetetlen a Taky, mely feloldja a szőröket s végleg eltünteti. Ezen csodálatos tisztálómány óta én is takyzom magam és meg vagyok elégedve.«
Kévisélet és fölerék:
Neumann H. Henrik, Zagreb, Bosko-viceva ulica 42. Telefon 13-80
Minden gyógyszerárban, drogrólban és illa-4019-4019 szertárban kapható.

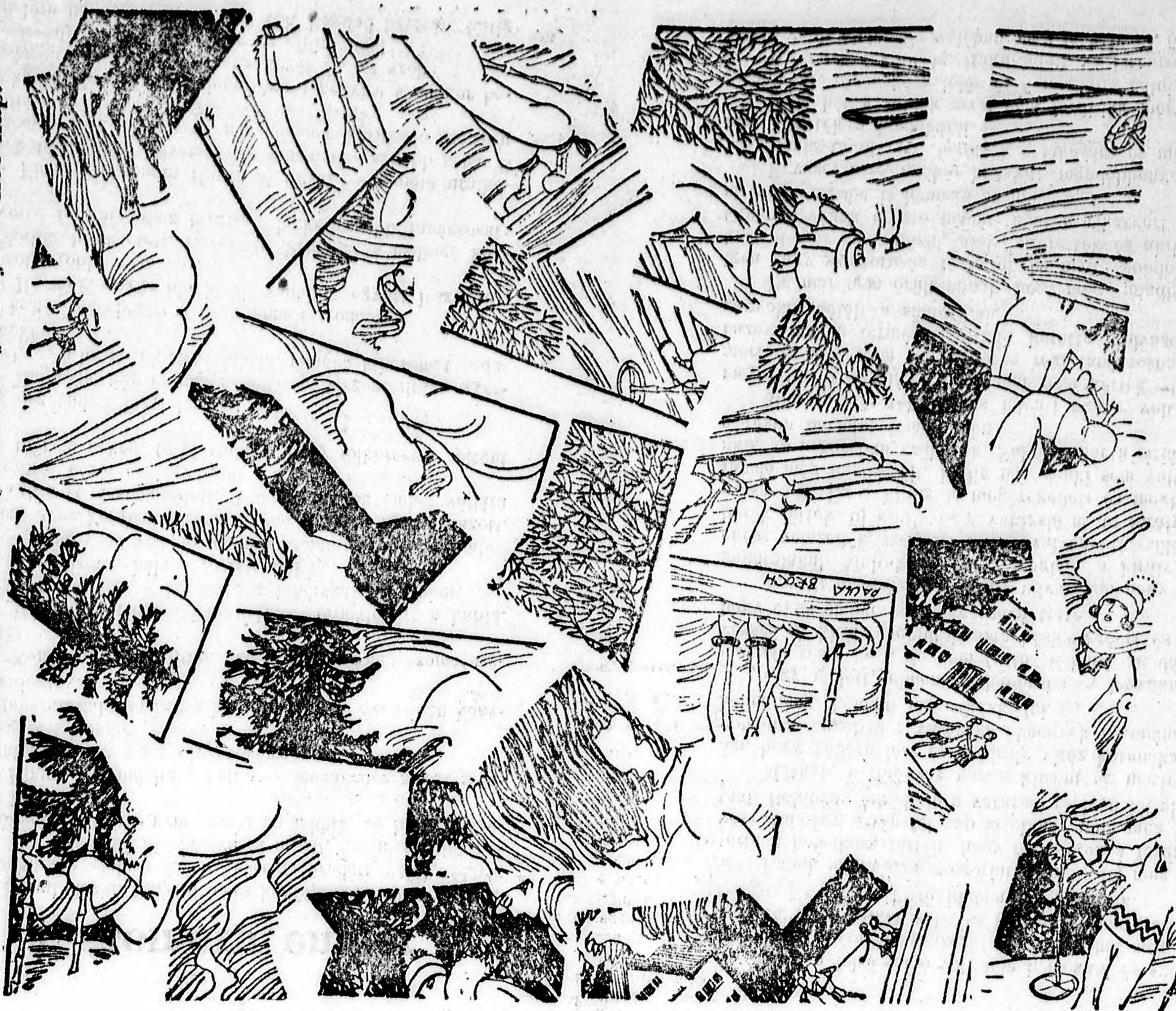
Valodi
Diana
Mentholos
sósorszesz
gar. 50%
szeszirtalommal

Gyenge iderek, a munkában kifráadt test, ujjáélednek a Dianával való bedörzsöléssel
Mindenütt kapható

A Hábostortában minden második vasárnap közlünk összerakó képet. Az, aki karácsonyig minden összerakó képet helyesen összeállítva elküldi Balázs bácsinak, gyönyörű újévi ajándékot kap.

Új összerakó játék
A képen látható egyes darabokat vágd ki és ragaszd rá egy kartonlapra úgy, hogy a sok apró darabból egy kép legyen.

azt újra át és csináld meg még egyszer és többször, mindaddig, míg jó nem lesz. Tudod jól, hogy a türelem rózsát terem. — *Singer Elza és Gergely Kátó.* A kedves és szép képet, valamint a jókívánatokat köszönöm. Kaptatok-e sok piros tojást? Remélem a nyuszika felétek is járt és gondolt a jó gyermekekre. — *Wukits Babi.* Jól esett olvasnom, hogy örömed letted az irásunkban. — *Kanyó Imre.* Köszönöm, ügyes fiu vagy. Legközelebb lepj meg valami érdekes irással. — *Sebők Lili.* Szeretném ha legközelebbi leveled nagyobb gonddal lenne megírva. Ugy látom te mindig sietsz amikor levelet írsz. Próbáld meg legközelebb lassan, szép egyforma betűkkel írni. Kis lányoknak igen jói áll ám a csinos és rendez levélírás. Próbáld csak meg. Már előre örülök a meglepetésnek. — *Schossberger Tibi.* Az egyiket nem találta el. Különben látom, hogy a régi jó fiu vagy. Szervusz! — *Cserne Béa.* Bravó! csengők a rímek és ügyes a vers. — *Villner Klári.* A divány párna tervezetek szépek. A kék szín helyett zöldet használj. A montirozás maradhat úgy amint leirtad. — *Hoffmann Babi.* Bármikor feljöhetsz. Nagyon fogok örülni, ha bemutatod aképeidet. Nem sokára kint lehet már festeni. Ajánlom, hogy menj ki Palicsra, ott igen szép motívumok vannak tájképekhez. — *Kiss Imre. Bevdlt.* Legközelebb közölni fogjuk.

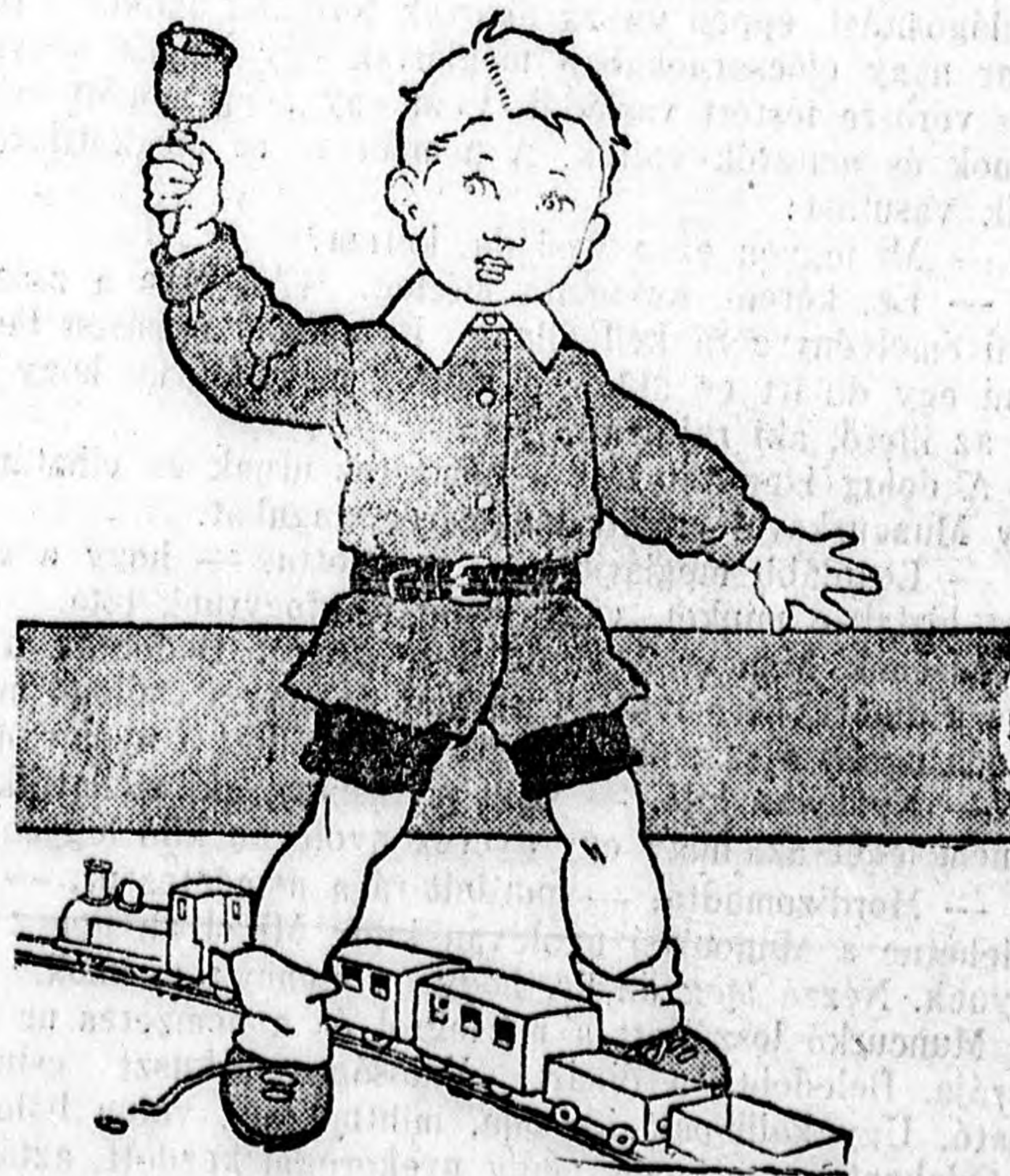
let let let
let let let
let

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapon Ingyenmelléklete

Subotica, 1927. április 24.

HABOSTORTA

A JÓ GYERMEKEKNEK

Jó gyerekek vigyázzatok
Itt a vonat, beszállhattok.

Berobogunk most izlbe,
Meseország közepébe.

Most a felső tartó volt tele homokkal és szépen futott a mokrora lejár, akkor soha se hal meg, mert ez a homokóra homok az alsóba. Nagyszerű! Ha akkor hal meg, mikor a homokóra lejár, ha kellő időben megfordítják.

Ennek aztán igen megörült a varázsló, meg is nagyobbította a homokóra tartót, hogy ne kelljen a forrással sokat vesződni. Így aztán fél nap is eljárt, amíg meg kellett fordítani. Boldogan fektet le a varázsló és igen jól aludt reggelig.

Másnap, verőfényes napon kiment az utcára, hát hallja ám, hogy háboru lesz és a király vítez katonákat keres. No, gondolta magában a varázsló, elmegyek katonának, ha ugyse halok meg, könnyű lesz vitézkedni.

Ugy is lett, elment a háboruba, a legvakrautóbb rohamokban részt vett, de nem fogta se kard, se dárda, se nyíl-vessző. A király megjutalmazta hősességéért és amikor látta, hogy okos ember is, tanácsosává tette.

Így élt a varázsló a király udvarában nagy tekintélyben, gondatlanul. Múltak az évek, meghalt a király, meghalt az egész nemzedék, mely a varázslóval együtt született. Új emberök jöttek, új király és a varázsló az új királynak is tanácsosa lett. Ez a király is megöregedett és meghalt és a varázsló még mindig élt. Pedig már senki sem volt azok közül, akik az ő korában születtek. Soknak már a sírját se találnák a régen beomlott temetőben.

Még mindig tekintélyes udvari ember volt, de annyira megváltozott a világ, hogy már nem kértek tőle tanácsot, mert az idők nem tetszettek a régi tanácsosnak. Azért hát hazavonult, a természet titkait kutatta, olvasott, tanult és nagyokat sétált a szabadban.

De már nem örült annak, hogy még mindig él. Sokszor igen nagy szomorúság fogta el, ha arra gondolt, hogy senki se él már azok közül, akik szerették és akiket szeretett. Olyan árvának érezte magát, mint a viharvert kőszlop, a melyről az irást is lemosa az idő.

Egyyszer este, amikor hazajött, megdöbbentve vette észre, hogy amíg távol volt, betörték a lakására és mindent elvittek. Elvittek a homokórákat is.

Most hát a rablók majd nem fordítják meg idejében a homokórákat, ahomokóra lejár és ő meg fog halni.

Boldogan fektet le. Hátát adott az istennek, hogy nem kell tovább élnie. És valóban meg is halt az öreg varázsló.

Harun al Rasid, Bagdad böcs kalifája sokat járt vásárra. Bár temetetlen embert látott, sosem törődött velük. Egyik délután egy fehérszakállú fazekasra akadt. Csodálatosan ült köpött szőnyege mögött; nem nézett se jobbra, se balra. Fázekait se kínálta.

— Híjye — gondolta a kalifa — megkérdezem ezt a fehérszakállú embert, mért oly szomorú?

Még is kérdezte.

A fehérszakállú ember a kalifára nézett. Szemében köny-nyek csillogtak.

— Nem segítesz rajtam, ha el is mondom szomorúságom okát.

— Hát olyan nagy a bánatod? — érdeklődött a kalifa.

— Van-e fiad? — kérdezte a fehérszakállú ember.

— Van bizony, hála a jó Istennek.

— Nekem csak volt — mondta szomorúan az öcs ember — három éves korában elűnt a fiam s azóta nyomavestett. A kalifa is elszomorodott. A fehérszakállú ember vállára tette jósgos kezét és így szólt:

— Igerem neked, te jó ember, hogy fölkeresem elűnt fiadat.

Az öcs ember legyintett:

— Hiba is, ugy érzem, nem látom viszont drága gyermekemet... s ha mégis megtalálnád, minden kincsemet oda-adom neked.

A kalifa mosolygott s csak annyit mondott:

— Ha megegyeszt ide jövök, fiaddal együtt leszek itt, vagy soha többé nem látsz.

A kalifa hazasietett. Levette alruháját s csillogó köb-tőset vette föl. Magához hívatta legkedvesebb tanácsosát: Aft.

— Fiam, — mondta Harun al Rasid — amióta uralkodom, sok bánat érte szívemet, de a mainál nagyobb soha. S addig nem is lesz jó kedvem, míg elő nem kerül a szomorú ember fiad.

A kalifa elmondott mindent tőlről hegyire s amikor befejezte beszédét, Aft vállára tette kezét és így szólt:

— Indulj Aft és keresd meg az elűnt fiad!

Aft lóraült és csakhamar tul volt Bagdad határan. Estig

A szomorú ember

Morgó Mackó esetei

Írta: Kubáa Endre

Huszonkilencedik fejezet,

melyben megtudjuk, hogyan járt Morgó nemzetes ur az automata mérleggel és a zeneautomatáival és hogy a végén miért kapott a Muncurkó nyílt uccán hatalmas pontot.

Morgó Mackó ur csakugyan komolyan készülődött már az elutazásra és ebből a célból egy szép napon Muncurkóval kiballagott a vasuti állomásra, hogy megtudja, mikor megy az ő vidékükre a vonat a városból. Mikor megkapták a kelő felvilágosítást, éppen vissza akartak fordulni, amikor a pályaudvar nagy előcsarnokában megláttak egy magas négyszögletes vörösre festett vasládát. Fent egy üveg mögött csillogó számok és mutatók voltak. A nemzetes ur megkérdezte az egyik vasutast:

— Mi légyen ez a vasláda, kérem?

— Ez, kérem, automata mérleg. Elöl erre a zsámoly-szerű emelvényre rá kell állani, itt ezen a nyíláson be kell dobni egy dinárt és akkor a mérleg megmutatja, hogy hány kiló az illető, aki rajta áll.

A dolog igen tetszett a nemzetes urnak és elhatározta, hogy Muncurkóval együtt megméri magukat.

— Legalább meglátjuk, — mondotta, — hogy a városi koszt hizlalt-e minket, vagy pedig megfogytunk tőle.

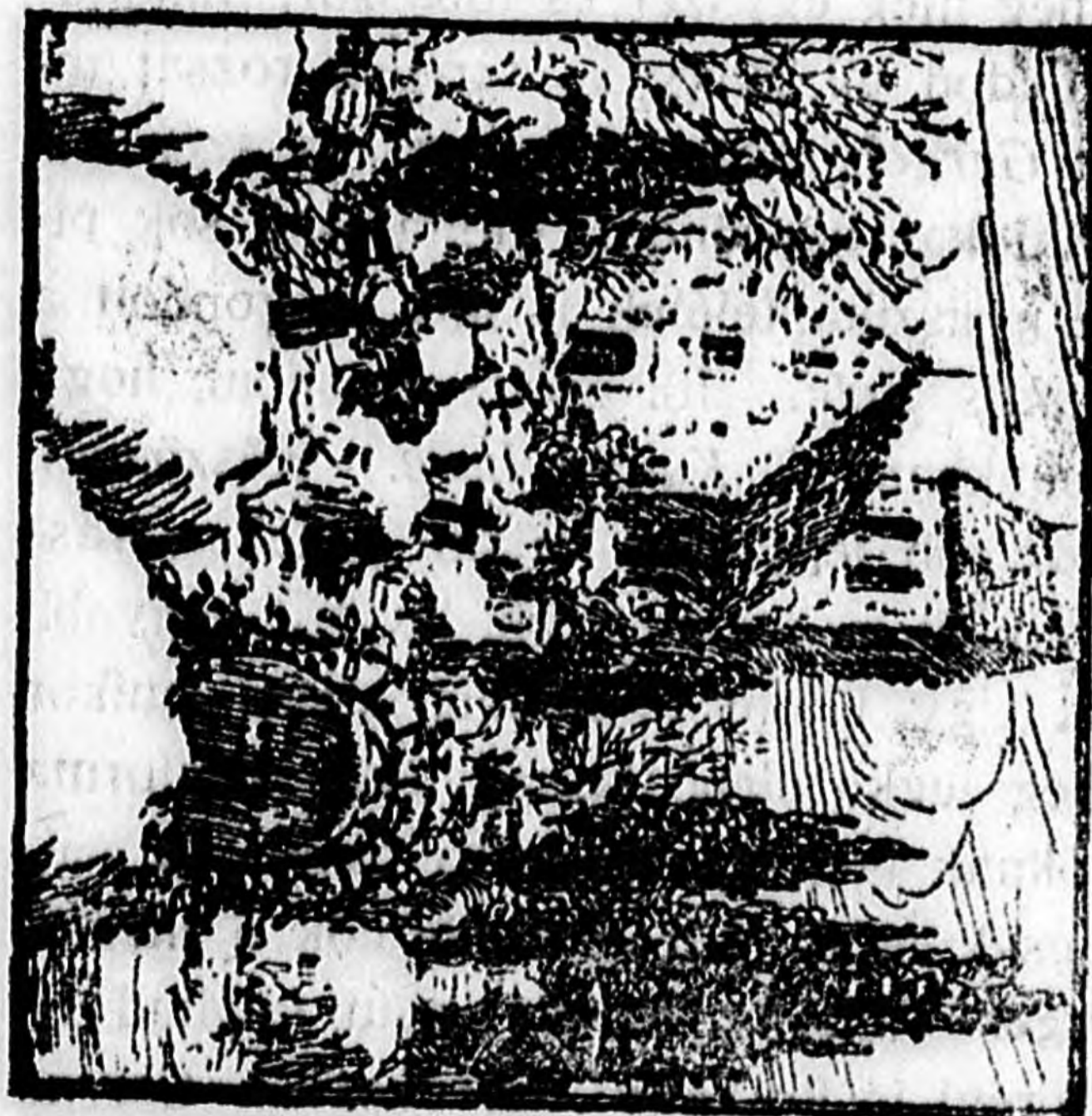
Elsőnek Muncurkó állott a mérlegre. Bedobták a nyílásba a dinárt, mire fent az üveglap mögött a csillogó mutató ide-oda ugrált a számokon, végre is megállott a nyolcvanason.

— Nyolcvan kiló, — szólt a vasutas, aki mellettük állt, — nem lehet az, hogy egy gyerek nyolcvan kiló legyen.

— Mordizomadta, — mordult rá a nemzetes ur, — mért ne lehetne a Muncurkó nyolcvan kiló? Mi olyan nehéz fajta vagyunk. Nézzé meg az ur, hogy én mennyit nyomok.

Muncurkó leszállott a mérlegről és a nemzetes ur állott fel rája. Beledobta a dinárt. Valóságos cirkuszt csinált a mutató. Ugy kalimpált ide-oda, mintha meg volna bolondulva. Odabent a szerkezet pedig nyekeregni kezdett, aztán ropogott, majd egyszerre elhallgatott, a mutató pedig az üveg mögött letörött és a mérleg belsejébe esett.

— Mi ez? — rökönnyödött meg Morgó uram,

REJTETTKÉP
Hoi
a temetőlátogató?

Legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: *Történelem, Többség.* Helyes megfejtésért a jutalmat *Róth Anikó* kapta.

Kifogástalanul fejtették meg a következők: Steiner György, Róth Anikó, Kasza Mariska, Jakabfalvy Gizella, Thiering József, Berkí Inke, Schosshberger Tibor, Vukits Babi, Molnár Piri, Fedor Katka, Radók Icu, Hiel Babi, Zina Terike, Berkí Juci, Szögi Icus, Kiss Panni, Deutsch Magdi, Buriján Paulus, Székely Piri, Török Mancsi, Mardicz Klári, Komlós Babi, Kaits Irénke, Mardek Ibike.

ÜZENETEK:

Steiner György. Gyuszi fiam légy türelmes. Nem minden rejtvényed vált be. — *Jakabfalvy Gizela.* Sose keseredj el, ha valami nem sikerül! Légy türelmes és kitartó. Ha valami nem sikerül úgy, ahogy azt te szeretnéd, akkor gondold

Guruj, guruj karikám . . .
 Guruj, guruj karikám
 Hetedhét határa,
 Ott lakik a nagyanyám,
 Vár ma oszonnára.
 Repülj, mint a sebes szél,
 Akár a madár is . . .
 Mert azt a jó oszonnát
 Megenném én már is!

meg sem állt s sehoh sem pihent. Fáradsan állt egy fa alá és azon módon el is aludt. Reggel frissen ugrott fel. Isténhez fohászzkodott, majd folytatva útját.
 Egyszerre füstöt vett észre. — Bizonyára pasztorok — mondta Ali — kapok legalább kenyeret meg sajtot. Arra félt vette útját. Amint odáért, leszált lováról. A tűz mellett egy fiatal pasztor állt, aki egykedvűen nézte a paraszat.
 — Ejnye fiám — mondta Ali — miért vagy olyan szomorú? — Nincsen apám — felelte busan a fiatal pasztor. — Dehogynincsen — vágott a beszédbe Ali — ha velem jössz, elvezetlek hozzá.
 A fiatal pasztor fölugrott:
 — El az apám?
 — El és egészséges, drága fiám.
 — Menjünk, süssünk — mondta hűvel a fiatal pasztor. — S itt hagyd a juhokat?
 — Mindent, mindent . . .
 Amint Bagdad városába értek, leszálltak lovukról s gyalog mentek egészen a kalitá palotájáig. Amikor az aranyos kapu alatt állottak, azt mondta Ali:
 Szólok a kalitának, ő vezet el édes apádhoz.
 A fiatal pasztor nagyon nézett. Kiszere se vette, hogy Ali eljött. Ahogy bámulja a kaput, egyszerre csak megpillantja Harun al Rasidot. Gyönyörű kontosán gyémánt csillagokkal. A fiatal pasztor lábához borult, könyvet a kalitá kezébe hullottak. Maga Harun al Rasid is elértékengedett. A fiatal pasztor tetete jószágos kezét és ezeket mondta: — Uralkodásom legszebb napja a mai, jójj fiám, menjünk édes apádhoz.
 Amikor az apa meglátta fiát, elfelejtette a kalitát, fázokait, karjába zártá gyermekeit s zokogott. S mikor lecsillapodott, egybőlvia a szégyenyeket s minden portékáját elajándékozta. És ezen a napon mindenki boldog volt Bagdadban.

Volt egyszer, a régesrégi időkben, egy régesrégi város, a városlő, a régesrégi időkben, egy régesrégi város. Ebben a szobában lakott a városlő. Vörösemű tűz pisztolyt a tűzhelyen, fekete macska font a parázs mellett, a polcon mindenféle füvek és zsiradékok a boltbajásra nagy, kiszáritott gyík volt felakasztva. Ilyen volt a városlő tanyája.
 Kijelenté az óra a város tornyában. Rettenő vihart zúgott a háztetők felett. A városlő ott ült könyvet között és mondta a városlő, idézte a szellemeket. Egyszerre csak kód érzékelt a szobában, a kód elkezd sürüsdni és megjelenik a városlő előtt a horthorgas szellem, rámondul a városlőra:
 — Miért hivatal? Mit akarsz?
 A városlőnak reszkettek ugyan a térdai a nagy ijedt-ségtől, mert nem valami barátságos dolog éjnek idején, nagy zivatarban így együtt lenni ékkora langaléta szellemmel. Mert hogy szellem volt, az semmi kétség, hiszen keresztül lehetett zivarban így együtt lenni ékkora langaléta szellemmel. Mert De azian mégis megbátorodott a lelek a városlőban és eszébe jutott, miért is hivta a szellemet és mit akart tőle megtudni. Kimondta tehát:
 — Azért hivatal, hogy mond meg: meddig élék?
 — Megbánod, ha erre a kérdésre felelek! — mondta rejtelmes hangon a szellem.
 — Mond meg, tudni akarom! — felelt a városlő.
 — Jól van hát, megmondom. Nézz oda az asztalodra. Ott van a homokóra. A felső tartójából fut le a homok az alsóba. Hogyha az a homokóra lejárt, meghalsz.
 A szellem eljött, a városlő kábultan tántorodott vissza. Micsoda? Csak addig el, ameddig a homokóra lejárt? Borzasztó! Hiszen félóra múlva lejárt és akkor neki meg kell halni? De miért hal meg? Nem érzi, hogy beteg volna. Még nem is olyan nagyon öreg. De a szellem ezt mondta és a szellemeknek nem szabad hazudni.
 Későbbbeesve támolygott az asztal fele. Kezébe vette a homokórát és nézte, hogyan fut a homok a felsőből az alsóba. Már alig volt valami homok a felsőben.
 Akkor hirtelen eszébe jutott valami: Megfordította a homokórát és várta mi lesz.

A városlő

KIRÁLY: Eridj innen, nincs kedvem a fecsegésedet hallgatni.
 BOLOND: Nos király, hát államtitkár legyek, ha most nem fogsz szivesen hallgatni. Királyom, ébredj fel. Hófehérke megjött!
 KIRÁLY (Jelugrik:) Hófehérke?
 BOLOND: Ott jön Rupprechtel és Klodvig herceggel!
 KIRÁLY: Lányom! (Kilut.)
 BOLOND: No, bolond, nem leszel államtitkár. Hajhaj, most az egyszer okos voltál.
 KIRÁLYNŐ (jön): Mond bolond, nem látad Rupprecht lovagot?
 BOLOND (körültáncolja a királynőt és az udvarhölgyeit): Dehogynem, dehogynem, díszes társaságban láttam. Ha hó, halihó!
 KIRÁLYNŐ: Nem szégyeled gyász idején e bolondéját?
 BOLOND: Nem mindig az gyászol asszonyom, ki úgy sír, hogy mindenki lássa. (Sugva.) Vedd elő a tükröd, ma nem vagy szép.
 KIRÁLYNŐ (ijedten előveszi a tükröt):
 BOLOND: Nos, ki a legszebb? (Az ajtóra mutat, hol Hófehérke belép.)
 KIRÁLYNŐ: (eg) sikollya! a hölgyek karjaiba ájul.)
 KIRÁLY: (mikor a királynő már magához tért). Asszonyom, mátol fogva számüzöm önt, mátol fogva ön rosszabb, mint utolsó kiüldözött rabszolgám. Hallo tam az az egész esetet, mely az ön ruat és család müve volt és mely majdnem Hófehérke életébe került. Halottam családságát, mellyel szerelmét másoknak kínálta s ezzel koronámát bemocskolta. De jogosan akarom megbüntetni, bíróság döntsön éte felett. Addig rendelem, vigyók börtönbe. (Int, katonák belépnek és elhurcolják a királynőt.) Ti pedig gyermekeim, legyetek boldogak, boldogabbak sokkal, mint a milyen én vagyok.
 (Herceg megöeli Hófehérkét, Kirdly a keblére szoritja őket és egyik oldalról a bolond áll az udvarhölgyekkel, másik oldalon Rupprecht lovag nézi ezt a jelentetet.)
 (Függöny.) Vége.

— Ez azt jelenti, — felelt a vasutas, — hogy elromlott tönkrement a mérleg. Uraságod bizonyára olyan nehéz, hogy nem bírta el, mert csak százötven kilóra van a szerkezet berendezve.
 — Mordizomadta, én legalább a duplája vagyok.
 — Szaladok az állomásfőnökért, — mondotta a vasutas, — hadd jöjjön megnézni, mi történt.
 Amint a vasutas elment, a nemzetes ur így szólt Muncurkóhoz:
 — Gyere, iszkiroljunk el, mert amint a városiakat ismerem, ennek megint fizetés lesz a vége.
 Ebben igaza volt a nemzetes urnak, de most az egyszer megmenekült a fizetés elől.
 Később a városban betértek egy vendéglőbe, hogy az ijedelemre igyanak egyet. Amint Morgó uram a spriccerét Muncurkó meg a málnaszörpét itta, a nemzetes ur egyszerre csak meglát a fal mellett egy vörösre festett magas vasládát. Odahivta a pincért és megkérdezte:
 — Hallja kérem, jó ez a szerkezet és nem romlik el?
 — Nagyszerű ez, kérem, nem is romlik el. Tessék csak beledobni egy dinárost és meg tetszik látni.
 Morgó uram odament a vasládához és kereste a számolyszerű emelvényt, amelyre ráálljon. Minthogy azonban ilyet nem talált, gondolta, hogy elég lesz az is, ha szorosan melléje áll. Fogott egy dinárt és a vasláda nyílásába dobta. Aztán kereste fent a mutatót, amely megmutassa, hogy hány kilót nyom a nemzetes ur. Azonban majd hanyat vágódott, mikor a vasláda belsejéből egyszerre muzsika hallatszott.
 — Hallja, — kiáltott a pincérre, — micsoda mérleg ez?
 — Hát, kérem szépen, ez nem is mérleg, hanem zeneautomata, amely a beledobott pénz ellenében muzsikál.
 — Ez is jó, — szólt a nemzetes ur, — ebben a vasládában tartják elbujtatva a cigányzenészeket.
 A pincér nevetve mondta:
 — Milyen szellemesnek tetszik lenni!
 A nemzetes ur erre rendelt még egy spriccert és a zeneautomatába dobott még egy dinárt. Ugy muzsikáltatott magának. Rendelt még több spriccert és egymásután dobálta be a dinárokat az automatába. Nagyon jó kedve támadt a nemzetes urnak és még táncolt is. Azonban egyszerre csak egy gondolata támadt és odahajolt az automata nyílásához és bekiáltott:

Körö Pál.

Itt a kép. — Kiváló kép, ez való, kivonórövidíték benne minden olvasó.
«Hadd jassák meg, akiket én szeretek, ezt a képet a kedves jó zvereké!»
«Szerkesztő ur, én vagyok a barátja, leve be a kedvemet az újságba».

Morgó uram elégedett szerlelt, «Ei, valóban, ez a fénykép házszertü!»
Morgó uram arca csupa víz derü:
«A képet a masinából kivesszi, Morgó uram tenyverére ráteszi.
Egyet csattan a masina hirtelen.
«A kép kész van, megmutatom szívesen».

Morgó uram ezt szívből kacagja.
«Gondoljon rá, hogy a rökát becsapja!»
No, már nevet, hisz mint apa olv hín.
«Gondoljon rá, hogy Muncurkó jó hín!»
Morgó uram kedélvesen mosolvo.
«Gondoljon rá, hogy a díó jó dolo!»
Barátságos arcot tessék csinálni.

Az válaszol: «Jó el fogom találni, akkor, mester, fejté ketté harapom!»
«Mert ha nem lesz elég a kobakom, de azt mondom, hasonlítson valóban!»
Szólt: «Csújjon hát fényképet ma rólam, és odament, hol lakik a fotográf.
Fejőltözött kackiásan, mint egy erő,
Morgó uram kapott rémsok levelet,
melyben tőle képet kérnek zvereké.

Morgó Mackó a fényképésznel

— Hallják maguk cigányok, odabent, mordizomadta! Ne azt cicogják mindig nekem, amit maguk akarnak, hanem amit én akarok. A pénzemért én parancsolok nótát. Ezt huzzák nekem:

Ritka buza, ritka árpa, ritka rozs,
Ritka Mackó, ki nem takaros,
Lám én milyen, lám én milyen
Takaros vagyok,
Ki nem hiszi, ki nem hiszi,
Beléharapok.

Mikor ezt a nótát eldanolta, beledobott egy dinárt a nyílásba és újból kezdte a nótát énekelni. Azonban a zeneautomata egészen más nótát muzsikált, amin a nemzetes ur éktelelen haragra gerjedt.

Öklével belecsapott a zeneautomatába, hogy a tükör, mely annak első oldalán volt, azonnal összetört. Aztán neki-esett az automatának és ordította:

— Felbontom én ezt a vasládát és kiszedem belőle a cigánymuzsikásokat! Majd adok én nekik, hogy a pénzemért nem azt huzzák, amik én akarok.

A lármára az uccáról beszaladt a nép és az embereknek csak nagy nehezen sikerült a dühöngő nemzetes urat lefogni. Megmagyarázták neki, hogy az automatában nem cigányok muzsikálnak, hanem szerkezet van bent, mely kerekéből áll.

— Mondják ezt az öregapjuknak, ne nekem, — kiabált a nemzetes ur. — itt van kétszáz dinár, fogják le belőle az ital árát, a többi legyen kártérítés az eltört tükörért, mordizomadta!

Morgó uram még egy ideig az uccán akart járkalni, hogy a levegő kifújja belőle a mérget. Azonban jobb lett volna hazamenni, mert ezen a napon sok baja volt az automatákkal. Az egyik csemegeüzlet előtt ugyanis olyan automata állott, mely négerfiút ábrázolt és a jobb kezével hadonászott. Muncurkó elnézte ezt a négerfiút és ő is úgy mozgatta a kezét, mint az automata. Aztán kiöltötte rá a nyelvét. A négerautomata nem törődött ezzel. Muncurkó erre hirtelen pofoncsapta az automatát. A következő pillanatban a négerfiú lefordult az állványról és összetört. Kiszaladt az üzlettulajdonos és követelte a kártérítést. Morgó uram jónak látta szólni nélkül fizetni. Utána aztán úgy pofon vágta Muncurkót, hogy a csattanás, utána a bögés a harmadik uccába is elhallatszott.

Polytatta a gyakorlást. Vastag lárol vékonyra, vékony-jenek rá, ha mármindenkül legyőzött az ugrásban.
De még sem tette. Aki akarta, hogy majd csak akkor ligyel- nek: — «de nézzétek, ez én vagyok, így ugrik egy bakkara» dozott a büszkeségtől. Szerette volna odaköltani a többiek- ugrás házszertüen sikerült. A bakkara köbte csak ugy daka- És így fokozatosan mindig távolabbi ágra ugrott. Mindegyik került. Most kiválasztott egy távolabbi ágrat, ez is sikerült.
Mintrot az egyik ágról egy közeli galyra. Remekül si- gyakorlat.

maid én leszek a legjobb ugro. Ehhez nem kell semmi, csak — Nem tudok tornászni — gondolta magában — akkor nevi majom szerette volna a gibbonok ügyességét legyőzni. a többiek mind meglepve néztek. Különösen egy bakara majomk olyan ügyesen ugrott egyik ágról a másikra, hogy ket. Legügyesebbek a gibbonok voltak. Ezek a hosszukzi- tára, honnan nevesseges arctulorokkal mlantatták a többie- Az apró kis selyemmajmok felugrottak a nagyállatok há- bohókas állat ugrott a csodálkozó állatok között.

Megteremtette a majomkat. Rövid idő alatt egy csomó olyanokat is.
hon érezte magát — gondolta magában. — Termemteni fogok mokus, de nincs olyan állat, mely mind a három helyen ott- — Itt van a folyton ugrió kenguru, a sziklákon élő teremtményeit, mikor hirtelen eszébe jutott valami.
hogy nincs-e valami óhajuk. Már éppen elakarta becsájtani Az Ursten végignézte az állatokat, megkérdezte őket, már ott állott az Ur színe előtt.

Íusta hajhar, ki még akkor is aludt, mikor az állatok egy része hureg egyik és a többi mind — mind. Legutóbbára érkezett a a folyton ugrió kenguru, a rófogó dísznő, a ravasz róka, a ris, a hűszeg kutya, a hízeltő macska, a hosszú orru elefánt, a csikos zebra, a bírodalmát kereső oroszlan, a vérengző tig- az okos ló, a sziklákon szaladgáló zerge, a hosszunyaku zsiraf, kezett meg, őt követte a gyorsabban szarvas, a kecses antilop, lok. Legelőször a szárnyakkal megajándékozott denevér er- kat. Parancsszavára egymásután érkeztek a különböző álla- romtészhez, még egyszer összehívta a megteremtett állato- Mielőtt az Ursten hozzátögtet volna az ember megte-

Hosszúru majom

ól megint vastagra és így felváltva az egyik ágról a másikra ugrálva gyakorolt. Pereről-perere bátrabb lett és egyszerre csak olyan távolságot próbált átugrani, ami neki már nagyon nagy volt. Nem tudta elkapni a kiszemelt ágat és lezuhant. Esés közben még az orrát is megütötte, de annyira, hogy rögtön feldagadt. Az orrát nyomkodva, szomorúan gubbasztott egy fa tövében a póruljárt viléz.

— Hiuságból többnek akartál látszani, szólt az Ur- isten. — Büntetésből most megnőtt az orrod. Vigyázz, mert ha ez még gyszer előfordul, akkor még nagyobbra fog megnőni az orrod.

A bus bakkara megértette az Ursten intelmét és azóta nagyon óvatos az ugrásoknál, még az orrát is befogja ugrás közben.

Hófehérke

(Szín a királyi palota. A király szomorúan ül a trónon, mellette áll a királynő. Néhány udvarhölgy van körülötte.)

KIRÁLY: Mi hír van Hófehérkéről?

KIRÁLYNŐ: Ó uram király, éjjel-nappal sirok utána, de semmi-semmi hírt nem kapok. (Sugva egy udvarhölgyhöz.) Nem láttátok Klodvig hereceget?

UDVARHÖLGY: Nem, asszonyom.

KIRÁLYNŐ: És Klodvig hereceg is vigasztalhatatlan.

KIRÁLY: Klodvig téged okoz.

KIRÁLYNŐ: Engem? És te nem üttetted le még a fejét királyom? Ez sért engem. Lesiet a trónról az udvarhölgyhöz.) Nem tudom meghódítani Klodvigot. Még így sem. Vagy él kell hát küldenem az udvartól, vagy meg kell ölnöm. Még megtud valamit. (Elsiet az udvarhölgyeivel.)

BOLOND: (bukfencet hányva beront). Királyom egy per- cig se szomorkodj többé.

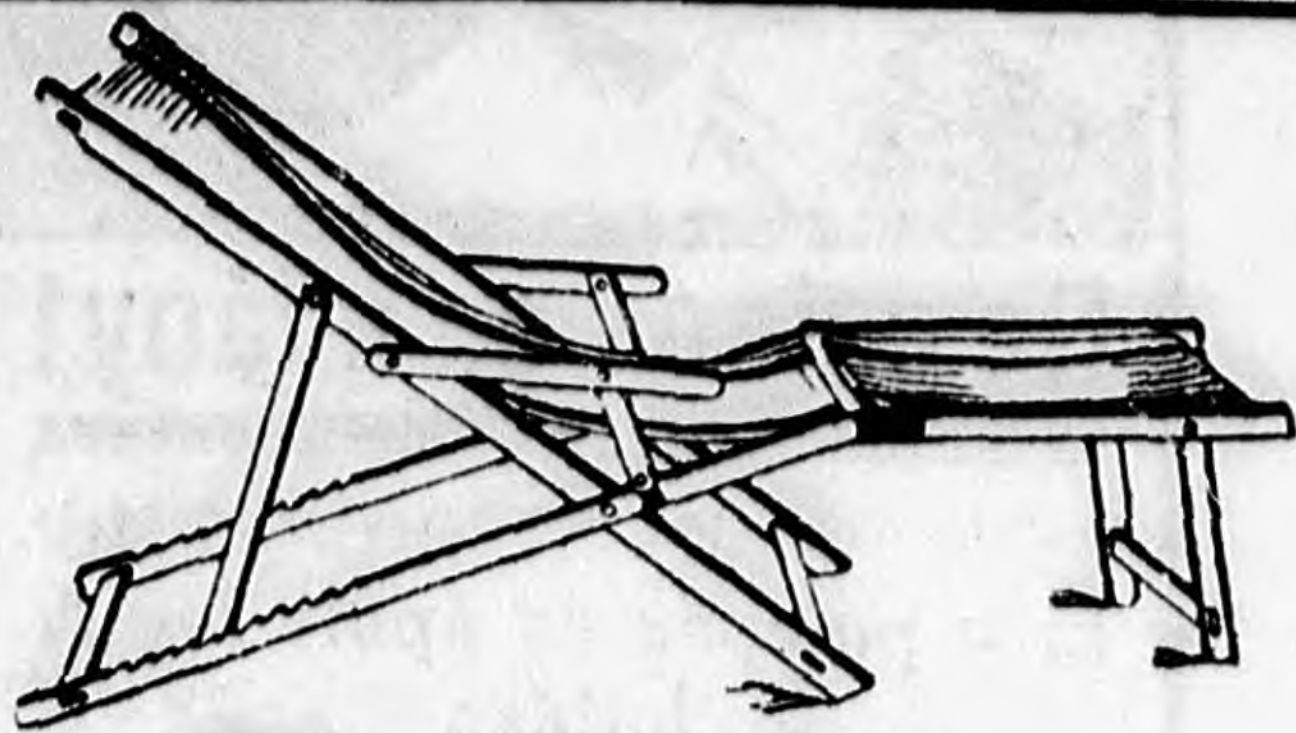
Lakás

beltéren, telefonnal,
három szoba, előszoba, konyha és egyéb mellékhelyiségek

azonnal átadó

Cím a kiadóhivatalban

4075

Nyugágy

keményfából, I-a lenhuzattal, elsőrendű kivitel **darabonként Din. 170** ab Subotica, nagyobb vételnél megfelelő árengedmény.

Weitzenfeld és Társa, Subotica

SCHLICK-NICHOLSON

gép-, vagon- és hajógyár r. t.
BUDAPEST VI. VÁCI ut 45-47

Export iroda és raktár:

Beograd, Karadjordjeva ulica 101

Egyéb eladási helyek:

Subotica: „Mašina“ Daničićev put 172

Vršac: Artur Zoffman Trg Kralja Petra 13

Gőzcséplőkészletek, vetőgépek, traktorok, Diesel- és szivógáz motorok, gőzkazánok, gőzgépek félstabil lokomobilok, jéggyári és hűtő berendezések, szivattyúk, vasszerkezetek, elevátorok, szállítóberendezések, vagonok, folyamhajók, uszályok stb.

1770

Eladó több 1 és 2 éves fajcsikó

Gyöngyszigeti gazdaságunkban bármikor megtekinthetők

Rohonczy-uradalom, Novi Bečej

Valódi angol cementfesték

KAPHATÓ NAGYBAN ÉS KICSINYBEN EREDETI GYÁRI ÁRON

GJORGJE RACIĆ
FESTÉK NAGYKERESKEDÉSÉBEN
SOMBOR

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!!!

378

REJTVÉNY

Mágikus kocka

A, a Á, á, á, á D, d I, i K, L, l
M N, n O, o R, S, s, s T, U,

A fenti betűk úgy állítandók össze, hogy azok felülről lefelé és balról jobbra ugyanazt a szót alkossák.

1. Kereskedő teszi a portékával.
2. Munkahely.
3. Ilyen kapitány is van.
4. Francia író és zeneszerző.
5. Ez a víz mossa a partot.

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Pártonkivüli“

Helyesen megfejtették 35-en. Könyvjutalmat nyert Klein Bözsi, Vel.-Beeskerek.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A múlt vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes: 2. Murad, 5. Kezes, 9. Ugró, 10. Derék, 11. Irén, 12. Hasas, 14. Retek, 16. Asta, 18. Zse, 20. Klio, 23. Alkimia, 24. Iram, 26. Bakó, 28. Dák, 30. Nyomó, 32. Niz, 34. Azori, 36. Apadó, 38. Komor, 39. Mesko, 40. Fitos, 43. Trója, 46. aaa, Erátó, 48. Kac, 49. Riok, 51. Anka, 52. Arkadia, 55. Avar, 58. Ror, 59. Riad, 61. Ovoda, 63. Adriane, 65. Ilon, 66. Eszme, 67. Bara, 68. Dumas, 69. Andai.

Függőleges: 1. Igás, 2. Moha, 3. Ada, 4. Deszk, 5. Kérem, 6. Eke, 7. Sikk, 8. Néni, 13. Siam, 15. Trab, 16. Amoda, 17. Triko, 19. Simon, 21. Leona, 22. Onofé, 25. Ariosto, 27. Alaktan, 29. Ázsia, 30. Niobe, 31. Orlo, 33. Ideja, 35. Rko, 37. Pór, 40. Falka, 41. Tarka, 42. Fáraó, 44. Okarina, 45. Acsád, 50. Káro, 51. aaar, 53. Krass, 54. Dráma, 56. Velő, 57. Rond, 59. Rabi, 60. Tera, 62. Dea, 64. Den.

Április 9-én nyílt meg a

STARAKANJIZAI

CSODAKUT ÁRTÉZIFÜRDŐ

A fürdő különösen a csúzos-, rheumás-, izom- és ízületi bántalmaknál, ischiasnál, zsabánál, köszvénynél és izzadmányoknál bizonyult páratlan és gyors hatású gyógytényezőnek. A leg súlyosabb csúzos, köszvényes betegségben szenvedők száza hagyta el gyógyultán a fürdőt — néhány heti használat után. De a fentiekén kívül sikerrel használták még a fürdő vizét ideggyengeség, vérszegénység, szivbaj és nőbaj ellen, sőt az idegrendszerre is élénkítően és üdítőleg hat. A gyönyörű parkban fekvő fürdőben kényelmes és olcsó vendégszobák állnak a fürdővendégek rendelkezésére. Olcsó és izletes élelmezés a fürdő vígadójában. Kívánatra prospektust küldünk. A fürdőigazgatóság.

KHASANA

Eau de Cologne

Ha nem tudja, hogy a forró nyári napok kábitó hősége ellen hova meneküljön, ha a fáradtság tagjait és érzékeit téllenségre kárhoztatja — vegye elő a „Khasana Eau de Cologne“-t — ezt az ideális idegfrissítőt. A Khasana Eau de Cologne különösen erős kölnivíz kivonattal, amelynek kellemes tulajdonságai a csábos Khasana parfümmel csodásan egyesülnek. Bájos, különösen utazásra alkalmas üvegekben.

Dr. M. ALBERSHEIM

Frankfurt a/M. — London

3719

ALAPITVA 1890 évben

Hotel József Főherceg Szálloda

BUDAPEST, VIII. Baross tér 2.

A keleti pályaudvarnál. Telefon: József 21-93

Elsőrendű szálloda a város központjában
Szentai vendégek találkozó helye

A legnagyobb komforttal be-
rendezett **hetven**
szoba

Hideg és meleg víz. Központi fűtés. Lift. Telefon
Rendkívül mérsékelt árak
SZENTAIKNAK 20% ENGEDMÉNY

IGAZGATÓ: **JAKÓ SÁNDOR**

Hödíst Arsen

gyümölcsfa permetező

a szőlő, a bogyó, a lonca és pókháló ellen

Németországi szabadalom!

Magyarországon kötelező a használata

SUGAR MANÓ SUBOTICA

Telefon: 47.

F91

„SIYNGULIN“

szirup gyermekek és felnőttek számára
a legjobb szer az egészség megővésére spanyolnátha és a légzőszervek egyéb hurutos megbetegedései ellen

Főképviselet: „Isis“ d. d. Zagreb-Beograd-Ljubljana

2662

OLCSÓ BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS

KOVÁCS és GELÁNYI

FÜSZER- ÉS CSEMEGE-ÜZLETÉBEN
JELAŠIĆEVA UL. 2

2843

Jégszekrények

mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére
40% jégmegtakarítás

1095

BRAĆA GOLDNER

SUBOTICA

TELEFON: 134.

Olcsón eladó
egy teljesen új 85 HP.
14 személyes
AUTÓBUSZ
Schwarz Testvérek
fakereskedőknél
Novisad, Ribnji trg 11.

1 liter kitűnő
siller bor **6 din.**
1 liter kitűnő
fehér bor **7 din.**

Teaurum, cognac, liqueur,
pálinkafélék kimerve és
palackokban leszállított ár-
ban kaphatók 152

Szilasi Sándornál,
Trumblova ul. 16, csejkeplac

Vámmentes
k é k k ő

99 % -os
kapható

Sugár Manó
Subotica, Telefon 47.

Tisztelettel értesitem az
összes parasokat, va amint
a n. é. közönség, el, hogy

új festéküzletet
nyitottam, ahol mindennemű
festékek, lak ok és ecetek
olcsón szerezhetők be. A n.
é. közönség szives pártol-
gását kéri

Virág János
Strossmajerova ul. 9.
Hu:piac. 2460

Légyförgács
Zöldpor
3305 Alve

Kékkő
Raiffa
legolcsóbban
Kőrösi Géza
cég el
Rudič-ut. 4. Telefon 513

ELŐNYOMDÁT
MODERNŰ FELSZERELVE,
LEGOLCSÓBBAN SZÁLLIT
Leopold
Sámuel
előnyomda berende-
zési gyára
4852 Senta

Vigyázzon a szemére!

Csak szaküzletben vásároljon!
A valódi „ZEISS” szemüve-
gek gyári lerakata

A. MAYERHOFF
Vel. Bečkerek
Aleksandrova ulica 10.
Subotica, Aleksandrova ul. 9.

Zenjorák Pianinók
a világ legjobb
márkái. Hosszu
lejáratu részlet-
fizetése a leg-
nagyobb raktár
az országban
KAIN
hangszerkészítő Subotica,
Városháza épület.

MÉSZ
CEMENT
FASZÉN
TŰZIFA

kicsinyben és nagyban
kapható

ILLGENN Károlynál
I. kör. Sokolska
(Gombkődtő) ulica 17
TELEFON 681

Ez a valódi
Daruvary
Krém

Háromsarkos piros doboz-
ban. Ne fogadjon el más-
t. Kapható minden jobb üz-
letben. Ahol nem kapható

rendelje postán a készítőnél.

Blum gyógyszerár, Subotica

1327

Főpostával szemben.

Üzemáthelyezés miatt
Paliczi ut 126. sz. ház,
valamint 1200□-l terület-
ten fekvő gyár-
helyiség (gépek nélkül)
3997 **ELADÓ!**

Vámmentes

Montecatini 99%os

olasz kékkő

megérkezett.

Legolcsóbban kapható

Nojcsék Géza

cégnel, Subotica

OSIJEKI VASÖNTŐDE ÉS GÉPGYÁR R. T.
OSIJEK

Mielőtt komlószáritót vesz, kérjen
tőlünk árajálatot új rendszerű

komlószáritónkról

Nagy teljesítőképesség. — Olcsó ár — Szolid kivitel

Vezérképviselő:

Reith Mihály, Novi-Futog

Szénsav-ipar

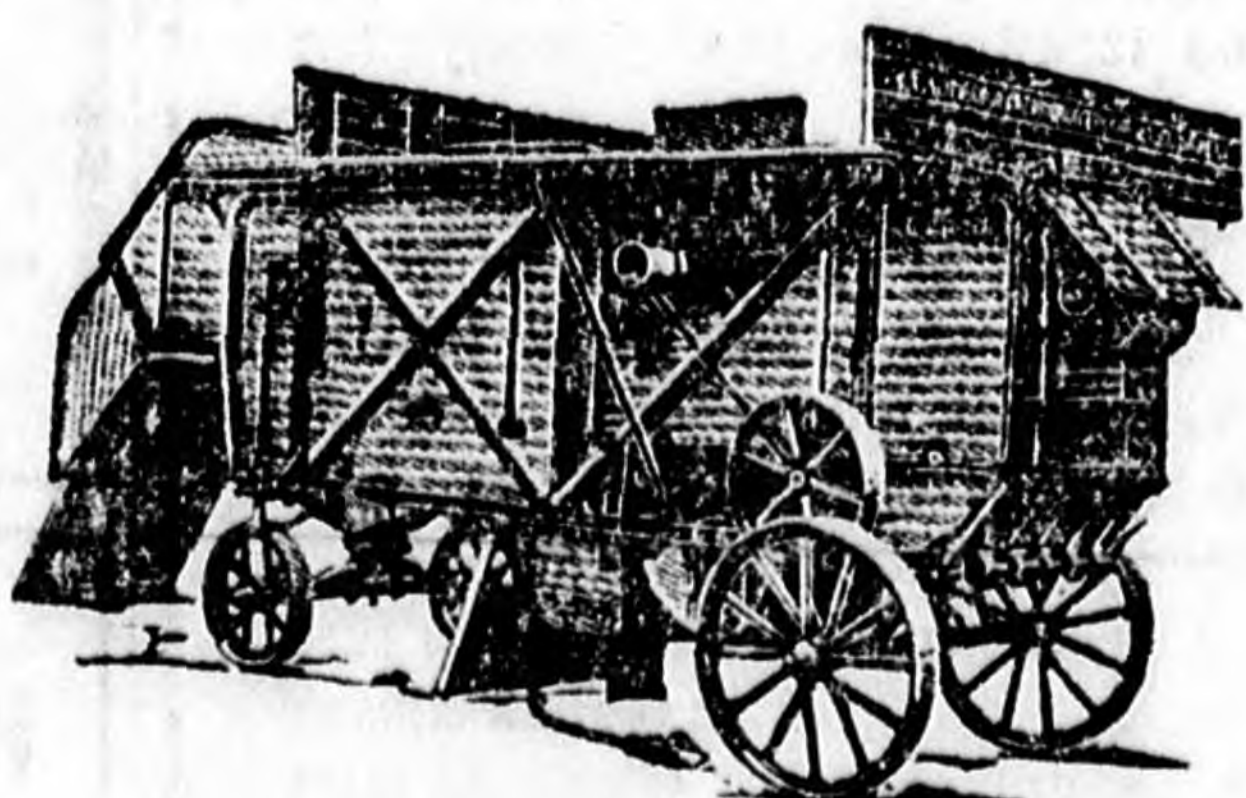
PHILIPPOVICH ADÁM
ZEMUN PANČEVO

Készít csakis kokszbő vegyileg tiszta és szagtal-
lan szén savat. (Saját gyárak Zemunban és Novisadon)

Szikvizovári berendezések

Szódavizes és kracherlis üvegek (Stölze
gyártmány), sörkimérőapparátusok vendég-
lősök részére és sörtöltőapparátusok

UJDONSÁG!
ACÉLKERETES CSÉPLŐGÉPEK
önbeállító eredeti svéd S. K. F. kettős go jócsavaros
GOLYÓS CSAPÁGGYAL

Minimális üzemköltség, a legtökéletesebb kicséplés és könnyű
járatánál fogva

minden traktorhoz alkalmas!

Érdeklődni lehet

Theisz Frigyesnél, Zemun, Ivíćeva 3

De csinos ez a lány!

Nem feltűnő szépség és mégis csinos és bájos

Ez a pompás és ápolt fogak hatása

Csak céltudatos, tudományosan megalapozott ápolás tartja meg a fogakat egészségesen és szépen. Erre a célra nem található jobbat, mint a PEBECO-fogpasztát, amely 30 év óta az egész világon kitűnően bevált. A PEBECO a szép asszonyok és férfiak leghűbb barátja

A PEBECO egészen különleges, nem édeskés, de nem is izetlen, hanem nagyon frissítő és rendkívül hatása

Ne feledje el a PEBECO-t

Féláru utazás Budapestre és vissza, ugy a jugoszláv, mint a magyar vasutakon

Kiállítási igazolvány felmutatása mellett 1927 április 29-től május 9-ig **vizum nélkül**

is átléphető a magyar határ. Ez esetben a vizum utólag Budapesten szerzendő be 50%o árkedvezmény-nyel. — E vizum két havi tartózkodásra jogosít.

A Nemzetközi Kiállítás 1927. április 30-tól május 9-ig

tartatik. Ez alkalomból 1927. április hó 29-től május hó 9-ig ugy a jugoszláv, mint pedig a magyar vasutakon féláru jeggyel lehet Budapestre és vissza utazni.

A kiállítás a utazóknak szabályszerű és magyarországi utazásra is érvényes SHS utlevéllel kell rendelkezniök. A vizum nélküli magyar beutazási kedvezmény, illetve az utólagosan beszerzendő féláru vizum, valamint a vasuti menetdíj-kedvezmények csak a kiállítási igazolványok birtokosai által vehetők igénybe.

A kiállítási igazolványok ára 40 dinárban van megállapítva és kaphatók a felkért vidéki SHS. Kereskedelmi Testületeknél, Pénzügyintézeteknél, Utazási és Utlevélhivataloknál és a **Beogradi Magyar Kereskedelmi megbízottnál** — Beograd, Palata Akademia, telefon 20-23. — ahol a kiállításra vonatkozó minden közelebbi felvilágosítás díjtalanul beszerezhető. (Válaszbélyeg melléklendő.) 6155

TRENCSENTEPLIC
(SZLOVÁKIA)

Csodás eredménnyel gyógyít
reumát, csuvt, köszvényt

Legerősebb kénes melegfürdők

Alluviális iszap

Panzió 40 éhkoronától kezdve

Felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság

„TOBLER”

a világhírű
csokoládé-, cukorka és
kakaógyár

gyártmányai az ország területén
2000 üzletben kaphatók. Az utolsó évben vevőinknek
1200 gyönyörű 3400

Jutalmat adtunk ki.
Vezérképviselőt és raktar „OBORAT” Beograd
Trgovačka — Telefon 31—89.

Tüzifa, porosz darabos szén vagontételekben üzemek, magánosok részére. — Szolid kiszolgálás! „Ignis“ J. Wirth

tüzifaanyagkereskedésnél. Iroda: SUBOTICA, Agina ul. 13. Telefon 503

115 kat. hó'd leg-primább bácskai föld

föld

Sombor környékén, modern tanyával, esetleg vetéssel is

eladó.

Részletek megtudhatók: Dr. Szántó Miklós Sombor, Apatini u. 40.

Budapesti Nemzetközi Vásár

1927. április 30 - május 9

Rendező: Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara

Féltáru utazás Budapestre és vissza úgy a Jugoszláv, mint a magyar vasutak és hajószállításokon.

A vásárgazolvány bemutatása mellett a magyar határ **vízum nélkül**

léphető át. - A magyar vízum Budapesten látvány szerződéssel beféltáru

Az utazáshoz szabályszerű és a magyarországi utazásra is érvényes SHS. utlevél szükséges. A vízumnélküli határátlépés és a féltáru utazási kedvezmény csak a vásárgazolvány birtokosait illeti meg.

A vásárgazolvány a 40. díj. Kiállítónak és látogatóknak felvilágosítást nyújt, valamint vásárgazolványt árul.

Subotican: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, a Közgazdasági Bank, az Általános Hitelbank és a Jugoszláv Bank

Somborban: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete

Batina, Crvenka, Hódag, Kula és Novi Vrbason: A Zemaljska Kreditna Banka

Beogradban: A Jugoszláv központi tisztviselői képviselő: Dr. Szilágyi Géza, a beogradói magyar külkereskedőbizottság, Palata Akademije.

Kerékpárt, kerékpáralkatrészeket, külső és belső gummit, varrógépet, gramofont, gramofonlemezeket, footballlabdát legolcsóbb áron szállít

Em. Fischer
Zagreb
Sudnička ulica 3/17

Nagy képméretű árjegyzék 3 díj. évél érvényben. Inglyen és bérmentve

Uj cipőüzlet!
KOCH ARMIN
Eladó: va ul. kiskapalna mellett. Orsiai választék a legmodernebb férfi és női tavaszi divatcipőkből a legkiváló olcsó áron. Javítást vállal: férfi talpalás 45 din. női 35.

4 szobás modern uri villa
parkirozott udvarral, azonnal átvehető és beköltözhető, kedvező fizetési feltételek mellett **eladó.**
Bodor Lajos ügynök
V.-Bečkerek, Begejaki red 8

3392

!!! KOM-LÓ-TER-ME-LŐK !!!

Akarnak-e takarékoskodni????
És a szárításra gondot fordítani
Ugy vegyenek, ha akarnak pontosat és jót
Cakis „LORBER“ rendszerű szárítót!!!

800 — 800 — 800
darab és annál több van 1926-ig 790 termelőnek szállítva,
Tehát mielőtt egy szárítót venne, kérjen saját érdekében ingyenes prospektust, tervet és árajánlatot

ECKSTEIN HENRIK cégtől
NOVISAD Jevrejska ul. 2. * Tel. 2-440

Vezérképviselője a
Jozef LORBER és társa (Zálec, Jugoszlávia) gyárnak

3736

RADEK BÉLA VEL.-KIKINDA

KNEZ MIHAJLOVA ULICA

Uj mérleget szállít és készít a legtökéletesebb kivitelben
tizedes, százados, körtés és szer, illetve baromfimerleget

Javítások gyorsan és olcsón eszközöltnék
Nagyobb megrendelésnél árengedmény!

Mindenki érdeke

hogy üzletünk 50 éves fennállása alkalmából rendezett jubileumi vásárt, mely május 21-ig tart, kihasználja, mert ezen idő alatt az összes raktáron levő árukat, u. m.:
tavaszi szövet és selyemköpenyeket, blouseokat és modelleket, selyemruhákat, férfi és fiu felöltőket és ruhákat
vám elengedésével ugyszólván **beszerzési áron** árusítjuk ki. — Ezzel akarjuk hálánkat igen tisztelt vevőinkkel szemben leróni

Róth Manó és Fiai Novisad, Wagner palota

Kész vízmentes cséplő-, waggon és kocsiponyvak

SISAL

MANILLA KÉVEKÖTŐZŐ

kgkint 19 dinár

AVRAM SCHIFF

zsák-, zsinag- és ponyvanagykereskedőnél NOVISAD. Telefon: 403. — Sürgőnycim: Jutásf

KOMLÓZSINEGEK minőség szerint kgkint 26 D-től feljebb

Intársákok csépléshez

Magyar vagy német földmunkások és családjaik

február végétől kezdve szállítanak

Kanadába

Indulás minden héten.

Mindennemű felvilágosítással szolgál ingyen

CANADIAN PACIFIC
Beograd Wilsonov trg 107. Sombor R. Kovačić Parihka 2.
Őrizkedjék család ügynököktől.

Dr. FARKIĆ gyógyintézet Beogradban

KEZEL:

Idegbetegségeket, neurasthenia, hisztéria, epilepszia, szifilisz, bénulás, ismét, stb.

Széleskörű ortopéd megbetegedéseket hátr. r. or. üléseket, izületi és csonttuberkulózist, csontsérüléseket, testi hibákat, stb., azonkívül reuma, skroffil, el izás, vérszegénység.

Vizsgálóintézet: (hydroterápia) villamosággal, (4 fül és fűrdő), m. sterségess napfürdő (kvarc), szénsavas fürdő, eredeti pótyéni iszap, m. dí-o-mechanika, ortopéd kezelés, masszázs.

Vizsgálat és kezelés Röntgen-sugarakkal Diathermia

Klinikai laboratorium

Az intézet orvosai:
Dr. Kleis H. ígegbajoknak, Dr. C. Kajon sebészeti ortopéd-
orvos.

Az intézet nyitva: reggel 7-től 12-ig, vasárnap és ünnepnap csak délelőtt.

Árak: külön szoba 150, 2-3 ágyas szoba 120 dinár naponként.

Felvilágosítással szolgál az intézet Beogradban, Knez Mihajlova Venac 23. Kallimegdánál szemben.
Telefon 5-89.

Kereskedők figyelmébe!
Kézzel varrott paplanok minden minőségben a legolcsóbb áron kaphatók
S. Kramer Subotica, Trumbićeva ulica 11,
Szabó és paplanvatta gyári áron. 10046

BIZTOS ERSZISZTENCIÁT

nyujt 200.000 dinár befektetéssel 17 év óta fennálló bácskai cég. Érdeklődőknek felvilágosítást nyujt

Gyöngyösi Dezső
SOMBOR 3857

3257

J. Gszekrényeket

elsőrendű kivitelben készit és raktáron tart

Milošević Veljko
Sombor,
Zlatna greda ul. 2

Hihetetlen olcsó árak!
Prospektustingyenküldök

Elköltözés miatt eladó

Egy drb 4/12 HP Praga pikoló 4 üléses keveset használt automobil, két kender-törőgép husz drb kézi-pucolóval, egy drb Seidl & Co.-féle komplett fűsülőgép (Hechl maschine), amelyek azonnal átvehető. Az összes gépek minden elfogadható áron eladók. Közlelbi felvilágosítás St. Moravicán Tumbas Iván tulajdonosnál, ahol a gépek fekszenek, vagy dr. Vojnic Tunicas István subotica ügyvédnél lehet kapni 3698

Tüzifa

100 kg.-ként

Elsőrendű bükkhasábfá	33.-
Elsőrendű bükkhasábfelvága és apritva	38.-
Bükkfa felvága apritva	34.-
Kötegelt fűrészhulladék	26.-

Gyors és pontos kiszolgálás
Legkisebb mennyiséget is házhoz szállítok.

I. ETVEŠ
Paja Kujundžićeva ul. 45.
(Wesselényi-ut) 164

Uri öltönyöket

kizárólag elsőrendű angol szövetekből legjutányosabban készit

Kunák Jordán
Sombor 3446

Náziaszönyök figyelmébe!

Olcsóbb, mint bárhol Sphinx I-a koral és öntött **VASEDÉNYEK**
kefék, sziták, piaci utazó és papír **KOSARAK**
virág és kézimunka állványok **METEOR-KÁLYHÁK**
tűzhelyek és kályhatálok **LÁBTÖRLŐK**
nagy választékban **Ehrenfreund Géza**
háztartási és konyhafelszerelési üzletében, Rudic al. 1

SZENTI ÉS VIRÁG

épület- műbutor-asztalosági ipartelep
Subotica. Telefon: 3-83.
Készítenek: műbutort, épület, portál, parketti,
üzletberendezést stb.
Nyári, kerti és tonett székek raktáron és olcsón
kaphatók.
Árajánlatot díjmentesen küldünk bárhová.

Tennis raket-jét huroztassa

meg mindenki, még a saison megkezdése előtt
Garantált eredeti angol hurok.
Gyors, pontos és szakzerű munka
Olcsó árak!
Állandó nagy raktár: Sarenger, Boas, Walter, B. Igys,
Hammer raketekből
KOSMETIKA
FOTO-SPORT
szaküzlet Sombor (Bácska) 3841

SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM

teljes berendezéssel a Vajdaság
nagyobb városában eladó
Cim a kiadóban

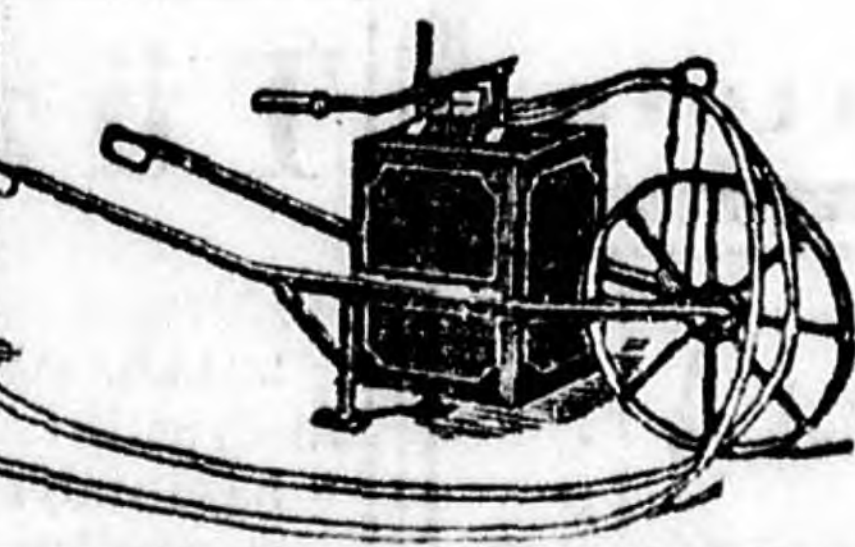
3899

KOMLÓ-FECKENDŐ

verseny nélküli német gyártmány
eddig 35000 van használatban
Minden komlótermelőnek kell,
hogy ily feckendője legyen
Saját érdekében kérjen leírást és árajánlatot

ECKSTEIN HENRIK

VEZÉRKÉPVISELŐTŐL
Novi Sad, Jevrejska ulica 2

TELEFON
440

933

A legrégebb bécsi szarvasmarha- és sertésbizományi és exportüzlet

Otto Benedekovits

Wien, III/4 - St. Marx
Telefon interurbán 92-402. Alapítva 1868
Éjjeli tel. 98-402

Sanatorium Semmering

(ezelőtt Vécsey Semmering) Tulajdonos:
Otto Benedekovits
Telefon Semmering 10. Egész éven át nyitva

MOSTER LAKU NEMA PREMCA!

MOSTER TVORNICA LAKA i BOJA D.D.
ZAGREB
KR. DVORSKI DOBAVLJAČ

A Bánát legnagyobb kereskedelmi városában,
a legforgalmasabb utcában igen jömenetelű

szálloda, étterem és söresarnok

teljes felszereléssel, házzal vagy anélkül

ELADÓ

esetleg bérbeadó a tulajdonos betegsége miatt

„Globus“ ügynökség Vel.-Bečkerek
Bukovácz udvar 3735

Veszek használt árvizbélyegeket

kérek ajánlatokat a mennyiség és értékek
megjelölésével

Deutsch Károly tükörgyáros St.-Kanjiža

BORBÉLYOK FIGYELMEBE!

FORGÓSZÉKEKET

azelőtt BÉCSBEN most SZUBOTICÁN készíti
SZÜLLŐSI JÓZSEF
Paja Kujundžićeva ul. 20. - Kapható 420 dinártól 450 dinárig
jótállás me. ett. - S ALLITÁS AZ EGÉSZ ORSZÁGRA

„JUGOPROTEZIA“ ZEMUN

KÉSZIT:
Műlábakat és műkarokat
Ortopéd apparátusokat beteg
vagy koros és görbe vég-
tagokra
Ortopéd fűzőt ferde és görbe-
növésű testrészekhez
Különböző kötszereket és bandá-
zsokat az alsó test külön-
böző elváltozásaihoz. Sülye-
dés, sérv és köldöknevel

Hygienikus fűző a test formálására
és lüszérésre. Az összes cikkeket az
egészség ápolásához és a betegség
gyógyításához. Speciális kidolgo-
zás! Minden orvosi felügyelet mel-
lett. - Orvosi rendelők és kórházi
berendezések. Kivétel tekintetében
ugy a külföldön, mint a belföldön
konkurrenciánálkül.

**Komló! Komló!
Konzentrált petróleum-emulsió**

A legjobb szer, mely az egész
világon bevált a l véltetű ellen

Olesó! Olesó! Olesó!
Sugár Manó, Subotica. - Tel. 47

TELJESITŐKÉPESSÉG

3000 TÉGLA NAPONTA

A „RAPID“ KÉZITÉGLAPRÉSSSEL

kifogástalan téglákat készlt 3 munkás

tiszta földből

víz bekeverése nélkül

IDŐ- és PÉNZMEGTAKARÍTÁS

HOSSZANTARTÓ JÓTÁLLÁS

RAPID

ügynökség és bizomány

A szab. „RAPID“ kézitéglaaprés vezérképviselője

VELIKI BEČKEREK

1507 Obala Princeze Jelene 4.

Képviselet és raktár Bácska részére:
Sam. Löbl i Sin, Bačka-Palánka

Képviselet és raktár a Bánát részére:
Braun Marcel, Veliki-Bečkerek
Steiner Béla, Velika-Kikinda
Mayer Gyula, Pančevo
Zoffmann Artur, Vráca

Képviselet és raktár Slavonia és Baranya részére:
Pučka Štediona i Založni Zavod d. d. Osijek
Desatičina ul. 27.

Rövid idő óta már sok 100 gép van üzemben

Angol Királyi Gőzhajózási Vonal

ROYAL MAIL LINE

DÉLAMERIKÁBA

Brazilia — Uruguay — Argentina
és CUBA — CHILE — PERU.

Minden felvilágosítás ingyen:

Bečkerek — Obala Princeze Jelene 7.
Beograd — Karadjordjeva 91.
Sombor — Kralj Gordja 3. Kosta Dodić.
Osijek — Županijska 24. Drag. Blažević. 2973

Szerb és jugoszláv

NEMZETI-ZÁSZLÓK

tiszta gyapju, színe víz és nap ellen garantálva

Szállít nagyban és kicsinyben
minden nagyságban

KLEIN i VINKLER SUBOTICA

Trumbićeva 22 Kérjen árajánlatot

500

Siremlékek

WEIGNER KÁROLY

Óriási választékban gránit- és márványsírkövek
Sírkeresztek, kőszobrok készítése. Műkövek,
betoncsövek, cementlapok meglepő olcsó áron beszerezhetők

gépezemre berendezett sírkőipartelepén
és műkögyárában

STARIBEČEJ

8530

